

KAPITOLA TŘETÍ

Slepice nebo vejce?

PÁR DNÍ po večírku na Akademii umění se na Ukrajině ze záhadných důvodů roztavil nukleární reaktor v Černobylské atomové elektrárně a oblak smrtonosného prachu započal svojí pout' napříč evropskou oblohou. Zatímco většina západních sdělovacích prostředků spustila pokřik a varovala populaci před radiativním deštěm, za železnou oponou se naopak autority rozhodly jakoukoli zprávu o nukleární nehodě ututlat. V týdnu před prvním májem hlásil český rozhlas občasně přeháňky a vlahé májové teploty. Televize zaplnila vysílací prostor banálními záběry ze soutěže o nejlepšího pěstitele krav a rozhovory s mladými atlety připravujícími se na světový pohár. Viděli jsme, jak se senilní prezident republiky na Ruzyňském letišti obřadně líbá s přestárlými představiteli zemí Varšavské smouvy. Bývali bychom neměli nejmenší tušení o blížícím se nebezpečí, kdyby otec u večere nenaladil Hlas Ameriky.

„Už zase, Jirko?“ Máti vyčítavě vzdmula nozdry. „Nemůžeš toho alespoň u jídla na chvílku nechat?“

„Co pořád máš, zlato? Chci si jenom poslechnout zprávy.“

Rušička toho dne kvílela o poznání hlasitěji než obvykle. Z rozbouřených vln se vynořil hlas reportéra, Karla Jezdinského, jako S.O.S volání potápějící se lodi.

„Juúúú . . . řetězová reakce . . . grrrr . . . v noci z dvacátého šestého dubna . . . juúúú . . . nukleární reaktor . . . grrrr . . . vymknul kontrole . . . grrrr . . . tisíce obětí . . . juúúú . . . globální katastrofa.“

Chvíli mi trvalo, než jsem si poskládala dohromady jednotlivé útržky jeho vět. Došlo mi, že nejen pan Jezdinský, ale my všichni se nacházíme na palubě potápějícího se vraku. V mysli mi nabobtnala představa atomového mraku. Vznášel se nízko nad Bobovkou a výhružně zastíňoval zapadající slunce jako obrovský hřib satan.

„Tati?“ Se slzami v očích jsem pohlédla přes stůl. „Myslíš, že nastal konec světa?“

Dvě vrásky kolem matčiných úst se o poznání prohloubily a Marta si žalostně povzddechla. Naštěstí otcův optimismus převážil nad našimi katastrofickými vizemi.

„Doufejme, že následky nukleární katastrofy nebudou zase až tak vážný, jak to teď vypadá.“ Zapálil si Spartu a vyfoukl nad stůl oblak kouře. „Já v tom výbuchu vidím prst boží. Podle mě to znamená začátek konce studené války.“ Nadějně prorokoval. „Je na čase, aby se už lidé konečně probudili. Takových potenciálních Černobylů je ve východní Evropě celej tucet. Každý z nich představuje větší hrozbu pro světový životní prostředí, než všechny sovětský jaderný střely dohromady. Osobně jsem toho názoru, že nastalá situace Gorbačevovi pomůže urychlit proces nukleárního odzbrojení výměnou za masivní finanční pomoc ze strany Spojených Států.“

„Ale co ale stane s námi?“ Vykríkla Marta.

„Jste tu jako slepice za plotem!“ Máti si kousala nehty.

Otec si zachoval klid.

„Když jsem před lety plánoval přestavbu našeho domu, počítal jsem s možností nukleárního konfliktu.“ Přiznal se. „To je taky důvod, proč jsem se namáhal kopat tak hluboký sklep a proč jsem tam do stropu zabetonoval olověný desky.“

Ostré vyzvánění telefonu nás všechny nadzvedlo ze židle.

„Pronto?“ Marta zvedla sluchátko. „Si, amore. Už jsme o tom slyšeli.“

Její italský snoubenec si dělal starosti o naše zdraví. Podle RAI 1 se totiž černobylský oblak nezadržitelně blížil k Praze. Italská televize předpokládala, že jestli se během noci neotočí vítr, mohli bychom k ránu očekávat radioaktivní spršku.

„*Takže dneska večer už asi nebudeme pálit čarodějnice?*“ Zklamaně jsem usoudila.

„*Nebesa se otevřou a nastane peklo na zemi . . . juíííí.*“ Rádio skučelo v pozadí. „*Není určitě náhoda . . . grrrr . . . že černobýl je bořká, jedovatá rostlina.*“ Pan Jezdinský dramaticky podtrhl spojitost mezi názvem ukrajinského města a Nosterdamovým proroctvím. „*Ve středověku byl pryč černobýl nepostradatelnou součástí čarodějných lektvarů . . . juíííí . . . navíc zrovna kolem nás prolétá Halleyova kometa . . . grrrr . . . Poslední soud je na spadnutí.*“

Otevřela jsem okno a hledala znamení zkázy na zataženém horizontu. Temné síly se opět chystaly udeřit z východu. Vypadalo to, že se schyluje k ničivé bouřce. Jakoby za oponou mraků kolem bublajícího kotle čarodějnice rejdivly na koštěti.

„*Nebudeme čekat, až to na nás spadne.*“ Otec zavelel do akce. „*Nejlepší, co v týhle situaci můžeme udělat, je zalízt do sklepa a počkat, až se to přezžene.*“

Pracovali jsme v týmu. Bleskově jsme vybavili zaprášenou místnost za kotlem nafukovacími matracemi a jídlem. Máti nečekaně odhalila utajenou zásobu trvanlivých potravin a konzerv ve špajzu. Taky se před lety připravila na nukleární konflikt.

„*Vždycky jsem se v hloubi duše obávala možnosti, že svět vyletí do povětří.*“ Přiznala se, zatímco jsem jí pomáhala nosit pytlíky cukru, mouky a špaget dolů po schodech. „*Jestli máme umřít, tak alespoň s plným žaludkem.*“

Pomyslela jsem si, že na někoho, kdo tak přísně dohlíží na moji štíhlou linii, to bylo trochu zvláštní prohlášení.

Otec pečlivě stáhl žaluzie na oknech a zavřel klapky v obou komínech. Vypnul aparaturu a nezapomněl vzít dolů plynové masky a ochranné chemické obleky, jež měl ze zákona nařizeno uchovávat v garáži pro případ, že by na aparatuře něco vybuchlo. Ke standardní výbavě naší domácnosti patřil také prototyp dozimetru: což byl další vynález doktora Šteineina, který otec zamýšlel v budoucnosti patentovat.

„*Ted' se nám bude bodit!*“ Liboval si. „*Konečně mám příležitost ho pořádně otestovat.*“

„*No, to je teda super.*“ Sestra zvedla zmalované oči v sloup a potřásla blondátou hřívou, jako by chtěla naznačit, že je otec magor. „*A na co máš tohle?*“ Ukázala na laboratorní láhev, kterou

přinesl z garáže. Etiketa s umrlčí lebkou a skříženými hnáty naznačovala, že v ní snad uchovává nebezpečný jed.

„Řekl jsem si, že určitě nic neřekám, když s sebou vezmu trochu rumu.“ Rošťácký úsměv zvrásčil otcovu hladce vyholenou tvář. *„Vždycky se může hodit jako desinfekce.“*

Než jsme byli připraveni zalehnout v krytu na matrace, otec nám dal pět minut, abychom si v pokoji sbalili nejnutnější potřeby. Utíkala jsem nahoru a sebrala z nočního stolku růženec a z postele plyšového medvěda Míšu. Ačkoli byl obrovský Míša neskladný a také dost ošuntělý, považovala jsem jeho přítomnost v krytu za nezbytnou k svému přežití. Za komunismu všechny školou povinné děti musely jednou za měsíc v sobotu ráno povinně absolvovat cvičení civilní obrany. Poslušna pravidel správného chování při nukleární hrozbě jsem si navlékla pláštěnku a nazula vysoké holínky. Podle návodu jsem také použila dva prázdné igelitové pytlíky k ochraně rukou. Natáhla jsem si je až po loket a utáhla je na zápěstí gumičkami do vlasů.

„Jedna . . . dva . . . tři . . . zvuková zkouška.“ Amplián veřejného rozhlasu chrčel venku z pouličního sloupu v předvečer prvomájových oslav.

Povytáhla jsem roletu, abych se podívala, co se děje na ulici.

Začínalo se stmívat. Viděla jsem plápolající ohně v sousedovic zahradách. Siluety místních pubertáků neohroženě přeskakovaly plameny. Stín pana Šimka slídl kolem našeho plotu. Našeho pomlouvačného souseda ani trochu nezaujala stahující se mračna na východním obzoru, natož aby tušil, jak jsou smrtonosná. Napadlo mě, že bych ho asi měla varovat, ale tušila jsem, že by moje slova nevzal vážně. Byl to přesně ten typ člověka, co věří každé blbosti, kterou slyší v televizi. Přesto jsem se neubránila pocitu viny, když jsem potichu spustila žaluzii v okně a ponechala bezbranného starce jeho osudu.

„Co je to za maskaru, Trumpetko?“ Otec vyprskl smíchy, když jsem se objevila ve dveřích. *„Tobě ti bude platný jako mrtvému kabát!“*

„Prosím tě, hned si sundej ty gumičky, nebo ti zaškerčí cirkulaci.“ Máti mi pomáhala sundat z rukou pytlíky.

Hlasité dupání předcházelo sestřinu příchodu do sklepa. Marta si oblékla nejprůhlednější ze všech elastických triček, co našla ve skříni. Její minisukně se zdála o pár čísel menší, než by se normálně slušelo. Na obličej si nezapomněla nanést tlustou vrstvu mejkapu.

„Nezdá se ti, že jsi to nějak přehnal?“ Kroutila hlavou máti.

„Vůbec.“ Marta se nenechala vyvést z rovnováhy. *„Jestli mám zemřít mladá, tak u toho chci aspoň vypadat krásná.“*

Sklep voněl klíčovými brambory a nahnílymi jablky, jež máti přes zimu skladovala na lískách. Ventilační otvor v nízkém stropu byl vybaven protiradiačním filtrem, což byl další z otcových geniálních prototypů. Čistil se přes něj zápach chemikálií z garáže, která se nacházela přímo nad námi. Pro případ výpadku proudu jsme měli po ruce petrolejovou lampu, jež chabě osvětlovala betonovou podlahu. Propanbutanový hořák na bedně od pomerančů sloužil jako improvizovaná kuchyň. Pár kýblů s vodou reprezentovaly naši nouzovou koupelnu. Jeden prázdný v rohu měl teoreticky, v případě nevyhnutelné potřeby, fungovat jako záchod.

„Vítejte na palubu.“ Otec zavřel ocelové dveře a prozřetelně zalepil klíčovou díрку kovovou lepicí páskou. *„Tady se nemusíme bát žádný radiace.“* Ujišťoval nás. *„Ze všech míst na světě si nemůžeme přát lepší úkryt.“* Pozorovala jsem, jak pumpuje vzduch do plesnivé matrace.

Stěny našeho sklepa musely být neobyčejně tlusté. Příjem na otcově rádiu byl ještě horší než kdykoliv jindy, což už jsem ani nepovažovala za možné. Z reproduktorů se ozývalo strašidelné šustění duchů, sem tam doplněné o nějaké hrůzyplné slovo vytržené z kontextu. *„Vidina totální anihilace . . . grrrr . . . nebezpečí kontaminace . . . juiúú . . . leukemie . . . grrrr . . . rakovina.“*

„Prosím tě, panebože. Dej, ať ty atomový mraky odfoukne vítr někam dál.“ Nervózně jsem mnula kuličky růžence a bojovala s klaustrofobií. *„Nechce se mi ještě umřít.“*

„Neboj se, Trumpetko.“ Máti mě pevně objala. *„Zvykneš si na život v krytu.“*

Vzpomínala, jak před tím, než Američani osvobodili Plzeň, strávila jako batole dlouhé noci ve sklepě. *„Bydleli jsme za války v nemocnici, kde můj táta pracoval jako chirurg.“* Vyprávěla

mi. „*Dodnes vidím, jak při světle svíčky vytahuje lidem z těla střešiny, zatímco se město nad námi otřásá novými výbuchy.*“

„*Nebála ses?*“ Přitiskla jsem se k ní bázlivě.

„*Víš, že ani ne?*“ Pousmála se. „*Nemohla jsem se dočkat, až se ozvou sirény a ječení bomb padajících z nebe. Moje rodiče se ke sobě během bombardování chovali láskyplně, což se jindy nestávalo.*“

„*Byla jsi ještě malá a nechápala jsi, co se děje.*“ Podotknul otec a nalil si skleničku z láhve s umrlčí lebkou. „*Mně už bylo pět, když Rusové přišli do Ostravy.*“

Do nosu mě praštila vůně karamelu.

„*Při náletech jsme se schovávali v bramborovém sklepě pod domem.*“ Otec si připil na naše přežití podomácku vyrobenou desinfekcí. „*Náš mělký kryt by nás samozřejmě nezachránil před přímým zásahem bomby, ale byli jsme v relativním bezpečí před hvízdajícíma kulkama venku. Znělo to jako kovovej déšť a nemůžu vůbec říct, že bych ten zvuk rád slyšel.*“ Otřásl se při vzpomínce na válku a dolil si skleničku. „*Jednoho večera Rusové odstřelovali německý flaky za našim barákem, když mladej voják v německý uniformě z něčeho nic zabušil na dveře našeho sklepa.*“ Přerušil chvíli vyprávění, aby si svlačil hrdlo. „*Mluvil srbochorvatsky. Zapřísahal mýho otce, aby ho u nás schoval. Vysvětloval, že není náš nepřítel, že ho fašisti přinutili narukovat do wehrmachtu dva měsíce předtím.*“

Otec vypráznil skleničku, jako by splachoval hořkou vzpomínku.

„*Stál jsem nabej v neckách. Máma mě zrovna celýho namydčila.*“ Drsný hlas se mu naplnil smutkem. „*Dodneska před sebou vidím velký oči toho chlapce, plný hrůzy. Slzy mu tekly po růžolících tvářích. Mohlo mu bejt nanejvýš sedmnáct let, ale můj fotr mu zabouch dveře před nosem. Chvilí potom jsem slyšel výbuch na dvorku. Drubej den jsme ho chudáka našli venku roztrhanýho na kusy.*“

„*To je brozový!*“ Vykřikla jsem. „*Proč ho děda nepustil dovnitř?*“

„*To nevím.*“ Otec pokrčil rameny. „*Nejspíš se bál, že by nás Rusové mohli všechny postřílet, kdyby zjistili, že jsme pomohli německýmu vojákov.*“

„*Jak by to mohli zjistit?*“

„To víš. V Ostravě nikdy nebyla nouze o práskače.“ Povzdechnul si hořce. „Stejný lidi, co udávali vlastence Gestapu, najednou začli donášet Rusům.“ Dívala jsem se, jak si dolévá třetí skleničku. „Nerad to říkám,“ poškrábal se na hlavě otvírákem na konzervy, „ale můj fotr byl vždycky tak trochu zbabělec.“

„Proč si to myslíš?“ Ozvala se Marta. „Co je špatnýho na tom, jestli děda Eman stavěl zájmy svojí rodiny na první místo?“

„Mohl bych ti vyjmenovat řadu situací, kdy fotr na zájmy svojí rodiny ani trochu nekoukal.“ Oponoval otec. „Mohl tomu klukovi zachránit život.“

Strávili jsme zbytek večera diskusí o válce a o tom, že pragmatici, jako můj dědeček z otcovy strany, vykazovali úspěšnější míru přežití než idealisté. Například matčin strýc, který se hrdinně angažoval v odboji, zemřel mladý na Mírově. Máti však byla toho názoru, že je lepší riskovat fyzickou smrt, než zůstat naživu se špatným svědomím. Marta byla naopak pevně přesvědčená, podobně jako Igor, že idealismus je pěkná blbost. Myslela si, že by lidstvo bylo daleko šťastnější, kdyby se lidé víc starali každý sám o sebe a přestali se obětovat pro nějaký pofiderní kolektivní ideál. Otec správně připomněl, že kdyby hloupí idealisté nebojovali s nacisty, Hitler by nejspíš ovládl svět. Nikomu by nepomohlo, jestli se staral sám o sebe. Milióny bojovníků za svobodu a dalších podlidí, včetně kovaných pragmatiků, by husím krokem putovaly do plynu.

„Babička Helga přece pochází z německý kerve.“ Namítala Marta. „Naší rodinu by do plynu nikdo neposlal.“

„Co ty o tom můžeš vědět?“ Ušklíbl se otec. „Můj fotr sice vlastnil katolickéj rodnej list, ale zdaleka nerypadal jako příslušník čistý rasy. Za války úspěšně pracoval v německý firmě, ale kamarádi mu v Ostravě přezdívali bílej žid, když je přehrál v kartách.“

Dědečka z otcovy strany jsem znala z černobílé fotky v okně kolumbária. Plešatící pán se zahnutým nosem nesl z lesa košík plný hub. Děda Eman byl dokonalý příklad českého člověka, který si svůj původ a svoje názory nechával zásadně sám pro sebe.

„Bílej žid? A přitom celou válku obchodoval se zubníma potřebama?“ Marta se zamračila a chvíli přemýšlela. „Aha. Tak takhle to je.“ Praštila se do čela. „Největší tma bejvá vždycky pod

svícnem. “Smála se, až se jí roztrásla obrovská ňadra. „*Takže děda Eman nebyl vobyčejnej žid, nýbrž přímo mazanej žid.*“

„*Jak můžeš být tak cynická, Marto?*“ Kárala ji máti.

„*Já nejsem cynická. Svět je cynickej.*“ Sestra uraženě zamrkala napajcovanými řasami.

Ventilek v mojí matraci propouštěl vzduch. Zatímco jsem se snažila usnout, improvizované lůžko se pod mnou postupně vyfukovalo. Myslela jsem na to, v jakém zoufalém stavu se nachází náš svět. Sotva jsem zavřela oči, zjevila se mi představa zeměkoule rozdělené na dvě poloviny drátěným plotem. Viděla jsem placaté letadlové lodě a šedé ponorky křížovat oceány s nákladem atomových raket na palubě, vždy připraveny udeřit k smrtícímu útoku. Nemusela jsem ve svojí představivosti chodit daleko. Kousek přes kopec se nacházela podzemní vojenská základna plná SS-23. Každá z hlavic by sama dokázala srovnat se zemí průměrně velkou metropoli. Stačilo by, aby nějaký blázen omylem zmáčkl tlačítko. Modrá planeta by se rozletěla na tisíc kousků jako přezrálý meloun.

Házela jsem s sebou uvnitř kostkovaného spacáku a nervózně tiskla Míšu v náruči, až se mi nakonec podařilo usnout. Po půlnoci mě vytrhla ze sna ohlušující rána. Vystrašená a zmatená, posadila jsem se ve tmě.

Nemohla jsem si vzpomenout kde jsem.

„*Mami. Mami. Začala válka!*“ Zalil mě studený pot. Hlasité burácení venku jsem automaticky interpretovala jako zvuk atomové rakety letící nad našim domem.

„*To je jenom obyčejná bouřka, Trumpetko.*“ Uklidňovala mě máti. „*Hřmí to hodně blízko. Nejspíš zrovna uhodil blesk do Bobovky. Klidně spi, miláčku.*“

Vyfouklá matrace pode mnou ležela úplně na zemi a tak máti mimořádně dovolila, abych se vmáčkla do teplíčka mezi ní a tátou.

„*Co to jsou vlastně ty atomy, mami?*“ Rozepla jsem si spacák a schoulila se pod něj jako pod peřinu.

„Jsou to nejmenší známé částičky hmoty.“ Šeptala máti. „Tak malý, že je můžeš vidět jenom speciálním mikroskopem. Ale přesto je z nich všechno stvořeno. Včetně našeho domu, kytěk, stromů, včetně tebe a mě.“

Otcovo chrápání připomínalo zvuk motorové pily přerézávající tlustý pařez. Marta zase na druhé straně sklepa mluvila ze spaní italsky.

„Jak můžou být tak strašně škodlivý, když jsou tak malý?“ Chtěla jsem vědět.

„Začnou být teprve škodlivý, až když je někdo rozbije, a vypustí z nich najednou všechnu energii, co je v nich spoutaná.“ Vysvětlovala máti. *„To je, co způsobuje radiaci.“*

„Aha. A . . . bolí to, když tě zabijou atomy?“

„Jak to mám vědět, Trumpetko?“ Povzddechla si. *„Při nukleárním výbuchu vysoké množství subatomických částíček proletí veškerou hmotou, která jim stojí v cestě. V lidském těle přitom zničí strukturu všech tkání, takže z nás teoreticky nic nezbyde.“*

Vybavily se mi fotografie lidských siluet obtisknutých do Hirošimských zdí, které jsem kdysi viděla ve škole.

„Vůbec nic? Ani naše duše?“

„Lidská duše naštěstí není stvořena z hmoty.“ Máti mě něžně pohladila po tvářích. *„Když si ji zachováš čistou, tak jí žádný atom neublíží.“* Vtiskla mi horoucí polibek na čelo. *„Ale už dost černých myšlenek, Trumpetko.“* Objala mě pevně. *„Zítřka je nový den. Musíme doufat, že zase spatříme světlo slunce.“*

„Kéž by to tak bylo.“ Zabořila jsem hlavu do polštáře.

Tak dlouho jsem omílala zdrávas, až jsem se úspěšně promodlila k spánku.

DRUHÉHO DNE za svítání tlampače veřejného rozhlasu čile zahájily prvomájové oslavy nenáviděnou odrhovačkou. *„Vysoký jalovec. Vysoký jako já. Přeskoč mě má milá. Rovnýma*

nohama.“ Zvuk jásajících trombonů a trumpet vybuchl na ulici a začal se valit z kopce dolů do údolí jako hudební lavina.

„*Vážení . . . žení obča . . . občané. Soudružky . . . družky a soudru . . . uzi.*“ Hlas předsedy národního výboru s ozvěnou halekal po celé vsi. „*Navzdory nepřejícímu . . . mu počasí . . . se prvomájový . . . jový . . . průvod bude konat . . . opakují bude konat . . . v osm hodin ráno . . . Dostavte se . . . stavte se laskavě . . . k budově národního výboru . . . boru . . . včas a v hojném počtu . . . očtu s mávatky . . . vátky . . .*“

Slyšela jsem, jak se vedle mě otec vrtí ve spacáku.

„*To se mi snad jenom zdá.*“ Zabručel. „*Ty hajzlové z národního výboru vyzývají lidi, aby pochodovali v radioaktivním dešti.*“

„*Prosím tě. Většina stejně nejspíš zůstane doma.*“ Zívla máti.

„*No to si piš, že ne.*“ Otec si nasadil brýle a natáhl ruku, aby zapnul rádio. „*Nikdo nic neví, ledaže by poslouchal Hlas Ameriky.*“

„*Grrrr . . . je situace nadále vážná . . . yúúú . . . vážná brozba smrtelných nemocí . . . grrrr . . . nenapravitelné škody.*“

Při poslechu pochmurných předpovědí mi přišlo upřímně líto všech spoluobčanů, poslušně pochodujících mokkými ulicemi jako zmoklé slepice. Představovala jsem si, jak nad hlavami nesou mávátka a transparenty s portréty bolševických politiků, kteří cynicky vystavili vlastní lid smrtonosné radiaci.

„*Je to teda ode mě asi trochu zlomyslný, ale napadá mě, že tu dneska vlastně slavíme naše morální vítězství.*“ Prohlásil otec. „*Co si myslíš, Alice? Kdo se nebojí otevřeně projevit svoje politický postoje, ten v prvomájovým průvodu pochodovat nebude. Takovej člověk bude radši riskovat nepříjemnosti v práci. Jenom pravověrný komunisti, vlezdoprdelkové a pokrytci se poženou pod radiativní sprchu.*“

„*Nebud' naivní, tati.*“ Sestra výsměšně koulela rozmazanýma očima. „*Typickej pokrytec dávno podmáznul závodního doktora, aby mu dal na dnešek nemocenskou. Chytráci si na prvního máje vopejkají burty na chalupě. Jenom volové se nechaj zblbnout, aby někde pochodovali v boufu. Dobře jim tak.*“

„*Jak můžeš něco takovýho říct?*“ Zamračila se máti. „*Mluvíš o většině národa.*“

Zvuk těžkých kroků otrásl podlahou nad našimi hlavami.

„*Krucinál fagot.*“ Otec se plácl do čela. „*Zapomněl jsem večer zavolat Ríšovi, abych mu dal volno.*“

„*Je přece státní svátek.*“ Máti vypadala překvapená. „*Jak to, že je dneska v práci?*“

„*Jsmo trochu pozadu s výrobou antistatu.*“ Vysvětloval provinile otec. „*Ríša se chtěl vyhnout průvodu, tak jsem mu nabídl pár korun navíc, když přijde dělat.*“ Dívala jsem se, jak vytahuje z pouzdra dozimetr, aby změřil hladinu radioaktivity uvnitř atomového krytu. „*Asi bych měl jít naboru a říct mu, co se stalo v Černobyli?*“

„*Doufám, že ho nemáš v úmyslu vzít sem dolů?*“ Děsila se Marta.

„*Že se nestydíš být tak sobecká.*“ Znechuceně se ozvala máti. „*Tak co? Dáme si anglickou snídani?*“ Zapálila hořák na propanbutanové bombě. „*Třeba mezitím přestane pršet.*“

Marta se chopila plechovky s vídeňskými párky a otvíráku.

„*Cccccc.*“ Plechovka nebezpečně pšoukla a vypustila nasládlý pach zkaženého masa.

„*Fuj. Není to náhodou nějaká tajná biologická zbraň?*“ Otec se chytil za nos. „*Ukaž to sem.*“ Nasadil si brýle, aby si přečetl výrobní datum. „*Tady je napsaný, že se to má zkonsumovat do dvacátýho listopadu 1984.*“

Bleskově jsem spočítala rozdíl. „*To je před rokem a půl!*“

„*Jak to, že jsem si ničebo nevšimla?*“ Spráskla ruce máti. „*Taková škoda!*“

Při následné kontrole záručních lhůt na zbytku matčiných zásob vyšlo najevo, že víc než polovina konzerv měla nafouklé víčko, což bylo znamení kvasícího proces uvnitř. Najednou se rodičům hodily igelitové pytlíky, kterými jsem si původně chtěla chránit ruce. Naházeli do nich zelené párky a neprodyšně je zapečetili gumičkami.

„*Jakej má, prosím tě, smysl stavět atomovej kryt, když v něm pak chcípneš hlady?*“ Otec si nenechal ujít příležitost zarýt si do máti.

„Pořád tu máme ještě dětské piškoty a fůru ovoce.“ Uraženě se ohradila a jako důkaz svého tvrzení postavila na bednu od pomerančů lísku plnou jablek.

Posadili jsme se kolem plynového hořáku a odřezávali nahnilé části ovoce plastikovými noži. Dohromady jsme k snídani sporádali nejméně tucet renet. Zapili jsme je teplým heřmánkovým čajem s medem.

Skrze ventilační otvor ve stropě se shora ozvalo syčení ventilů na aparatuře. Vakuová pumpa bzučela jako čmelák uvězněný za oknem.

„Půjdu se podívat, co tam ten Ríša pořád dělá.“ Otec vyšel nahoru po schodech a opatrně s dozimetrem obcházel kolem dveří.

„Tak co? Jak to vypadá?“ Volala na něj máti.

„Hladina radiace se od věřejška sice mírně zvedla, ale zatím nepřekročila bezpečnej limit.“ Bručel spokojeně, když vyhodnotil naměřené údaje. „Asi v noci silnej vítr přeci jenom odfoukl radiaktivní mraky stranou. Mohli bychom to tady evakuovat, když se budeme dál držet pod střechou.“ Navrhl matce.

„Hele. Cítíte taky něco divnýho?“ Podezřívavě zavětrila Marta a dívala se přitom na strop. „Srdí to, jako kdyby Ríša nahoře pekl vánoční cukroví.“

Vakuová pumpa v garáži bzučela stále ve vyšší a vyšší frekvenci, dokud se nezalkla. Začala najednou vydávat příšerné přerušované zvuky, jak když se někdo dusí.

„Co to je?“

Skrze ventilační otvor do sklepa probublala neznámá bílá substance. Exotická vůně kokosu naznačovala, že se jedná o uniklou chemikálii z aparatury. Kyselina kokosového oleje totiž patřila k nepostradatelným ingrediencím pro výrobu antistatu.

„Do prdele práce. Já se na to snad vykašlu.“ Zařval otec. „Já toho vola roztrhnu jako hada! Pokaždý, když dělá sám, tak něco podělá.“

Ventilačním otvorem se dovnitř valilo stále více a víc kokosové pěny. Kapala na nás ze stropu a nezadržitelně se rozlévala po zemi. Připadala jsem si jako v pohádce *Hrníčku*

vař! Napadlo mě vykřiknout kouzelné zaklínadlo „*Hrnečku dost!*“ ale nefungovalo to. Kokosová pěna se naopak hrnula čím dál tím rychleji.

Než jsme se stačili vzpamatovat, sahala nám po kotníky.

„*Na co čekáš, Jirko? Otevři rychle dveře.*“ Vykřikla máti a natáhla mi přes obličej plynovou masku. „*Musíme odsud okamžitě zmizet!*“

Dýchala jsem tak zhluboka, až se mi orosila zamlžená sklíčka masky.

„*Krucifix.*“ Slyšela jsem, jak otec lomcuje zaseklým klíčem. „*To nám teď nejvíc scházelo.*“

Málem jsem propadla zoufalství. Začínala jsem si myslet, že se všichni utopíme v kokosové pěně. Naštěstí zámek dveří povolil. Chystali jsme se právě opustit atomový kryt, když jsem si vzpomněla na Míšu.

„*Musím se pro něj vrátit.*“ Viděla jsem plyšového medvěda bezmocně plavat v našlehané kyselině. „*Je to můj kamarád!*“

„*Vyser se na něj!*“ Marta mě vytáhla ven za límec.

Otec mezitím vyběhl po schodech do garáže a máti spěchala hned za ním v těsném závěsu. Marta o poznání pomaleji následovala rodiče dlouhou chodbou ke dveřím garáže. Chvilí váhala, než se odhodlala nakouknout skrze skleněnou výplň v horní části zavřených dveří.

„*Ty blábo!*“ Vyvalila zmalované oči.

Postavila jsem se vedle ní na špičky a spatřila horu bílé pěny.

Vršila se od podlahy až ke stropu.

„*Jak se tohle mohlo stát?*“

Aparatura byla doslova zasněžená kokosem. Červená světýlka panelu nástěnného počítače blikala jako o život. Pípání bezpečnostního systému připomínalo kuřata opuštěná kvočnou.

Z žebříku opřené o rám aparatury visel vystrašený Ríša. Držel se křečovitě ocelové tyče jako námořník stěžně potápějící se lodi.

„Nechápu, jak se ta kokosová kyselina dostala dovnitř vakuové pumpy.“ Blábolil hystericky. *„Přísabám, že to není moje vina.“* Vysvětloval rozčilenému otci. *„Věř mi to, Jirko. Dvakrát jsem všechno zkontroloval, než jsem to pustil.“*

Automatizovaná chemická jednotka fungovala na principu trvalého podtlaku v uzavřeném systému. Skleněné kotle, vybavené hermetickými ventily, si do sebe uměly samy nasávat přesně určené množství chemikálií přímo ze sudů. Vodní pumpa měla za úkol v aparatuře vytvářet dokonalé vakuum. Z nějakého důvodu však do sebe omylem nasála kyselinu kokosového oleje z plného kontejneru. V kontaktu s vodou se chemikálie našlehala. Zapnutá pumpa nepřestávala horlivě pěnit, až zaplavila celou garáž.

Otcovo oblíbené rčení, že se čert vždy vysere na největší hromadu, se potvrdilo. Sotva jsme přežili největší nukleární katastrofu v dějinách lidstva, měli jsme v garáži vlastní miniaturní verzi Černobyli.

„Kam jsi dala klíč od skříňky na pojistky?“ Dívala jsem se, jak se otec brodí pěnovou závějí. *„Může to tu každou chvíli chytout.“* Křičel na matku, která bezmocně lomila rukama u dveří. *„Musím to okamžitě vypnout!“*

Venku na ulici dechový orchestr vesele troubil z ampliónů do pochodu a stupňoval naše zoufalství. Otec se chopil šroubováku a serval kryt z pojistek, v kterých už nebezpečně jiskřilo. Podařilo se mu jistič vyhodit, aniž by dostal ránu. Pípání na kontrolním panelu náhle ztichlo a světýlka zhasla. Ventily na aparatuře astmaticky zasípaly. Vodní pumpa se nadechla v smrtelné agónii a nenávistně vyplivla otci do tváře poslední dávku kokosových bublin.

„Bude asi lepší, když půjdu zavolat doktora Šteineina.“ Chmurně navrhl sestra. *„Když nás dostal do týhle kaše, tak nás z ní možná taky dokáže vytáhnout.“* Rozběhla se dolů chodbou k telefonu.

Nesměle jsem pootevřela dveře garáže a prostrčila úzkou škvírou chobot plynové masky.

„Hej, gati.“ Zabublala jsem jako pan Šimek. *„Seš v hobodě?“*

„Nedělej si starosti, zlato.“ Otec se vynořil z pěny jako děd Mráz. „Nikdy jsem na tom nebyl líp.“ Ironicky kolem sebe plival.

„Uvědomuješ si, že je ta pěna vodivá?“ Máti se mu s úlevou vrhla kolem krku. „Mohlo tě to klidně zabít, Jirko.“

„Ale no tak.“ Tvářil se hrdinně. „Mě hned tak něco našťěstí neporazí.“

„To jsem rád, že už je po všem.“ Ríšovy se klepaly jeho ixáky, když lezl dolů po žebříku.

Tlusté brýle mu křivě seděly na nose a trocha mastných dlouhých vlasů mu doslova stála na hlavě. Sotva se jeho gumové podrážky dotkly kluzké podlahy, před garáží se ozvalo zlověstné skřípání brzd.

„Ve jmenu zákona, soudrubu Urbane, otevřete!“ Vetřelec počal bušit na dřevěná vrata. „Jsem předseda Beran, z místního národního výboru.“

Rodiče se na sebe překvapeně pohlédli. Na matčině čele naskočila modrá žíla.

„Netvařte se, že nejste doma. Vím dobře, že jste uvnitř.“ Soudruh Beran vytrvale lomcoval klikou. „Vaši sousedé mě svědomitě upozornili na případ vážného porušení veřejného pořádku. Nejen, že si tu klidně pracujete místo toho, abyste slavili státní svátek práce, ale navíc vaše činnost ohrožuje socialistické životní prostředí.“

Jeho slova se v doprovodu dechovky rozléhala po celé ulici.

„Rád slyším, že staré známé firmy splnily svoji občanskou povinnost a neváhaly zvednout sluchátko, aby vás upozornily na brozbu kontaminace.“ Otec rozrazil vrata dokořán s takovou vervou, že soudruh Beran musel uskočit. „To našim sousedům slouží ke cti, na rozdíl od vás, soudrubu. Vy byste něco podobného nejspíš nedokázal.“ Žluté oči mu záludně svítily z d'ůlků. „Nebo se snad pletu, soudrubu?“

Ve styku s maloměstskými aparátčíky se otec zásadně řídil podle pravidla, že nejlepší způsob obrany je přímý útok.

„Neslyšel jsem, že byste místní občany varoval před nukleární katastrofou v Černobylu, když jste nás rozhlásem ráno vyzýval k pochodu radioaktivním deštěm?“ Otec pozvedl hlas, aby ho navzdory vyhrávající dechovce naši sousedé slyšeli.

Vysoký předseda národního výboru měl hranatý obličej, nízké čelo a ruce jako lopaty. Stejně jako většina místních bolševiků měl trochu delší vedení. Týčil se bezradně nad otcem a marně hledal rozumnou odpověď.

„O jaké nukleární katastrofě to mluvíte, soudrubu?“ Koktal šokovaně. „Tak abychom měli jasno, nejsem to já, kdo něco udělal špatně, ale jste to vy!“ Ukázal prstem na nasněžené závěje kokosu uvnitř garáže. „Co tohle má k čertu znamenat?“

Neušlo mi, jak se někdo u Šimků na zahradě nenápadně prohrabává dolů po schodech. Pan Hašek vypustil Hektora z boudy a hbitě mu připnul vodítko. Bývalý bachař Srnka naproti nám vylezl na zasklený balkón s dalekohledem. Otec měl odjakživa podezření, že si Srnka zapisuje poznávací značky aut, která u nás zastavovala před domem. Sebraný materiál pak náš soused dobrovolně poskytoval pracovníkům STB.

„Dejte si pozor, abych vás neposlal sedět za šíření poplašné zprávy.“ Vyhržoval předseda Beran. „Nikdy jsem o žádném Černobylu neslyšel, zato o vašich podezřelých aktivitách se toho povídá až až. Lidi, jako jste vy, jsou hrozba naší společnosti!“

„Hrozba, říkáte? Ale nepovídejte.“ Otec vyzývavě naklonil hlavu. „A vystavit školou povinné děti nukleární radiaci to podle vás není hrozba naší společnosti, co?“ Zařval jako lev. „Že se nestydíte, soudrubu. To je zločin!“

Soudruh Beran vystrašeně zamrkal a pohlédl k nebi.

„Žádnou radiaci nevidím.“ Chabě protestoval. „Bavme se spolu seriózně, soudrubu. Nemám náladu na vtípy.“

„Máte snad pocit, že si dělám legraci?“ Tón otcova hlasu nedával prostor pochybnostem, že svoje slova myslí smrtelně vážně. „Jestli vám připadá směšné, že před několika dny vybuchla atomová elektrárna na Ukrajině, tak věřte, že mě teda vůbec ne.“ Zavřel s vyceněnými zuby. „Table májová

sprška je prudce radioaktivní. Vemte mě za slovo, soudrubu.“ Dodal s úšklebkem. *„Bejt váma, tak tu takhle venku nestojím.“*

Ďábelský rachot dvoutaktového motoru v zatáčce předcházel příjezdu zeleného Trabantu s doktorem Steineinem.

„Tady máte uznávaného fyzika z makromolekulárního institutu v Praze.“ Ukázal prstem otec. *„Zkuste se ho zeptat, jestli by vám nezměřil mokrý sako dozimetrem, když mi nechcete věřit.“* Navrhl soudruhu Beranovi. *„Vsadím se s vámi o stovku, že ho pak rychle sundáte a zakopete v igelitovém pytli hluboko na zabradě.“*

„To nebude třeba. Mám dneska nakvap.“ Předseda skočil do svojí Lady s vodnatýma očima navrch hlavy. *„Nemyslete si, že jsme spolu skončili.“* Zavolal ještě z okýnka, než ho ustrašeně vytáhl nahoru. *„Ještě si spolu o všem popovídáme.“*

Nikdy jsem nikoho neviděla tak rychle vycouvat z naší slepé ulice.

„Onem šívchni potřechu.“ Vykykl naproti pan Šimek, který si uvědomil vážnost situace. *„Zachar se do mže!“* Odhodil hrábě a běžel se schovat.

„Všichni z cesty!“ Doktor Steinein zuřivě mával rukama za volantem, než zabořil čumák duraplastového vozidla do kokosové závěje v garáži. *„Nezlobte se na mě, ale nemám dneska v úmyslu zmoknout.“* Šikovně zaparkoval vedle aparatury. Jakmile otočil klíčkem v zapalování, burácející motor zaškytal a ztichl. *„Ne. Kdepak. Děkuju pěkně. Raději se místo toho vykoupu v kyselině kokosového oleje.“* Prohlásil, když vystoupil z auta.

Geniální fyzik měl malou postavu a veselou náuru. Bílá kštice rozježených vlasů na hlavě a šedivý knír na první pohled evokovaly slavného génia, což doktoru Steineinovi vysloužilo jeho přezdívku. Jeho smysl pro humor zdaleka převyšoval většinu jeho vědeckých teorií, které se až příliš často ukázaly jako docela relativní.

„Musím přiznat, že načasování této havárie je poněkud zvláštní.“ Pozorovala jsem doktora Steineina, jak zkoumá poškozené zařízení. *„Nejspíš bude něco ve hvězdách.“* Tancoval kolem vodní pumpy jako africký šaman.

„*Odkdy jste se začal zabývat astrologií, pane doktore?*“ Otec si zapálil Spartu, aby si uchoval zdánlivý klid. „*Po pravdě řečeno, myslel jsem, že se vytasíte s nějakým poněkud více vědeckým vysvětlením.*“ Zhluboka vydechl z plic mračno cigaretového kouře. „*Uvědomujete si doufám, že jsem to já, kdo za tuhle překerní situaci nese právní zodpovědnost?*“

Za osudové setkání s doktorem Steineinem otec vděčil tramvajové výluce, jež jednoho rána přiměla šetrného vědce zamávat na taxíka. Potřeboval se urychleně dostat na Petřiny do Ústavu makromolekulární fyziky na důležité jednání. Neměl u sebe dostatek peněz a proto velmi ocenil, když mu otec slevil na ceně. Během jízdy přes půlku Prahy se mezi muži rozvinula spontánní diskuse. Zjistili, že mají podobné politické názory, ačkoli pan doktor byl mnohem opatrnější, a nedával je tak otevřeně najevo jako můj otec. Na vrcholku své vědecké kariéry si pan doktor vědeckou činností horko těžko vydělal na živobytí a začínal se cítit životem poněkud unavený. Stěžoval si na nedostatek vládní podpory vědeckému výzkumu. Rozčiloval ho hlavně tehdejší byrokratický přístup ve financování technického rozvoje, který prý až příliš připomínal situace z Kafkových románů.

„*Jediný, co můžu dělat, je popisovat stoby čistých stránek.*“ Svěřoval se hořce mému otci. „*Většina mých vynálezů zůstane na papíře.*“

Za normalizace se proces schvalování patentů točil v začarovaném kruhu. Aby mohl autor vynálezu požádat o peníze na výrobu, potreboval mít nejdříve prototyp daného vynálezu, což typicky vyžadovalo vysokou investici ze strany chudého vědce. Vzhledem k tomu, že platy vynálezců bývaly nižší než platy ministerských byrokratů, většina geniálních nápadů končila uvnitř šuplíku.

A to se otec právě snažil změnit.

„*Když pomůžu vědcům s vývojem nápadů na schválené výrobky, můžu si nejen vydělat na živobytí, ale zároveň svojí prací vytvořit něco užitečného pro celou společnost.*“ Jednoho dne slavnostně prohlásil u stolu.

Jeho blouznivý plán se začal zázračně naplňovat, když šťastnou náhodou potkal předsedu moravského družstva, který se považoval za potomka francouzského vojevůdce. Za odpoledne společně vyprázdnili láhev Napoleona a položili pevné základy dlouhodobé spolupráci. Ke konci normalizace bývala JZD mnohem více nezávislá na politické linii strany

než průmyslový sektor. A obzvláště moravští předsedové družstev mívali podnikání v krvi. Neradi strkali těžce vydělané peníze do kapes státu a vítali příležitost chytře je investovat. Vidina šustících bankovek přiměla soudruha Kociána nedbale zašantročit otcův posudek. Formálně otce v zemědělském družstvu zaměstnal jako vedoucího přidružené výroby.

V praxi to znamenalo, že dokud otcovy aktivity přinášely družstvu slušné zisky, nechali ho zemědělci svobodně podnikat. Vždycky ale existovalo nebezpečí, že se jednoho dne soudruh předseda vzbudí se špatnou náladou a na dohodu zapomene. Což by byl otcův konec. Vzal si na stavbu aparatury půjčku, kterou jistil naším domem.

„Nevím, nevím, Jirko, jestli jsi to nepřehnal.“ Máti měla skoro na krajíčku. *„Neměl jsi být na soudruha Berana tak vostrej.“* Strachovala se. *„Co když na nás podá trestné oznámení policii? Družstvo by nám pak mohlo vypovědět smlouvu.“*

„Beran má teď vlastních starostí nad hlavu.“ Otec rezolutně kroutil hlavou. *„Kromě toho, miláčku, my tady totiž neporušujeme žádný platný zákon.“* Šibalsky přivřel oko. *„Na to, co tu děláme, se totiž současné zákony nevztahují. A technicky řečeno, všechno, co není zakázané, je automaticky dovoleno.“*

Cítila jsem dobře, že se v hloubi duše otec do svého nakažlivého optimismu nutí. Havárie aparatury mohla způsobit nevyčíslitelné škody, už jenom proto, že městská kanalizace sestávala z jediné roury, ústící rovnou do tekoucí řeky. Pravděpodobnost zamoření místního ekosystému kokosovou pěnou byla vysoká. Damoklův meč se houpal nad našimi hlavami. Naše vyhlídky se jevily stejně tak pochmurné jako osud celé planety.

NÁSLEDUJÍCÍ NEDĚLI jsem si před mší zašla kus cesty k řece, abych se podívala, jak se černobylská katastrofa dotkla populace místních labutí. K mému velkému zklamání vodní ptáci z špinavé hladiny záhadně zmizeli. Zato u břehu v rákosu jsem objevila několik stříbrných ryb plavoucích břichem nahoru.

„Jak jsi tohle mohl dopustit?“ Vyčítala jsem pánubohu, když jsem se jako obvykle modlila po přijímání. *„Proč jsi se namáhal stvořit tenhle svět, když ho necháš ničit? Nechápu, že se můžеш s takovým*

klidem dívat, jak si lidi zabrávají s atomama, a bezbožně porušují všechny přírodní zákony. Co jsi to za Boba?“

Na konci mše zacinkal zvonek a varhany obřadně zapěly závěrečný žalm.

„Požehnej vás všemohoucí Bůh, Otec i Syn i Duch svatý.“ Páter Ondřej se rozloučil s hrstkou oveček. *„Jděte ve jménu Páně.“*

„Bobu díky.“ Stařenky a stařečci se s námahou zvedli z lavic a šourali se k východu.

Věčné světlo se červeně mihotalo nad hlavou Kristovy máti, klečící pod křížem u synových zkrvavených nohou.

„Svatá Marie. Porad' mi, co mám dělat.“ Prosila jsem ji vroucně. *„Mám strach ze života, ale děsím se smrti. Pošli mi dolů paprsek světla.“* Vyhrkly mi slzy. *„Pomoz mi, prosím, překonat úzkost.“*

„Pane na nebesích. Copak se dneska s tebou stalo, Mirando?“ Ozval se za mnou měkký hlas. *„Neslyšel jsem tě zpívat na kůru.“*

„Nemůžu zpívat. Jsem rozčilená.“

„Ale, ale. A kdopak tě takhle rozčílil?“

„Bůh.“ Popotáhla jsem nosem.

„Ach tak?“ Velebníček vedle mě s povzdechem poklekl.

„Pane, sblédni na nás ubobé bříšníky a odpusť nám naše pochybení.“ Modlil se potichu. *„A copak ti chudák Pánbůh udělal, že jsi se na něj tak rozčlobila, milé dítě?“* Zeptal se pak nahlas. *„Souvisí to snad s tím, žeš musela nechat baletu?“*

„Ne.“ Kroutila jsem hlavou tak vehementně, že jsem mu pocákala slzami brýle. *„Zlobím se, protože nedělá pořádně svoji práci. Kdyby se choval jako Bůh, nemohly by být na světě žádné války a nukleární katastrofy.“*

Páter Ondřej si nemohl pomoci, aby se neusmál.

„*To je ovšem vážné obvinění.*“ Sundal si kovové obroučky a otřel moje slzy z čoček bílým kapesníkem. „*Ale války přece dělají lidé, ne Bůh.*“ Připomněl mi rozumně. „*Lidé se sice ve svých půtkách na Boha často odvolávají, ale boží slovo jim slouží jenom jako výmluva. Nebeský otec miluje všechny své děti stejně. Nepřeje si, aby se mezi sebou krutě zabíjeli, ať už z dobrých či špatných důvodů.*“

Vzhlédla jsem k oltáři a skrze slzy zaostřila pohled na voskově bledou tvář mrtvého Ježíše.

„*A to je snad důkaz Jeho lásky? Vždyť nechal umřít vlastního syna!*“ Vykřikla jsem. „*Natož aby se zajímal o někoho cizího.*“

„*Všichni musíme jednou umřít.*“ Velebníček mi podal naškrobený kapesník. „*Život je cesta k nesmrtelnosti, jež spočívá ve světle boží lásky. Problém je, že nás Dábel neustále pokouší, abychom z této cesty sešli a padli do temnoty hříchu.*“ Varoval mě přísně. „*Dávej si pozor na Satana, Mirando. Za všechno utrpení lidstva může on.*“

Utřela jsem si nos a chvíli přemýšlela o jeho slovech.

„*A jak se člověk před Satanem může chránit?*“ Zajímalo mě. „*Zdá se, že je všude.*“

„*Musíš si vždycky uchovat lásku v srdci.*“ Páter Ondřej povstal a oprášil si kolena. „*Jak pravil svatý Jan,*“ řekl. „*Kdo žije bez lásky, nezná Boha. Neboť Bůh je láska.*“

TRVALO SKORO měsíc, než se normalizační veřejnost dozvěděla o katastrofě v Černobylu. Komunistický mainstream ovšem vynaložil mimořádné úsilí k zamlžení informací o závažnosti úniku radioaktivních materiálů z havarovaného reaktoru. Zdálo se mi legrační, že otec adoptoval podobnou strategii během inspekce krajské hygienické komise, jež měla za úkol zkontrolovat aparaturu a posoudit dopad nedávné havárie na stav okolního životního prostředí. Nejen, že dokázal odvrátit hrozbu astronomicky vysoké pokuty, podařilo se mu navíc z černobylských kyselých jablíček vylisovat sladký mošt.

„Je v zájmu naší společnosti změnit princip výroby a postavit více takových chemických jednotek jako je tato, soudruzi, abychom se vyhnuli budoucím Černobylům.“ Slyšela jsem, jak vysvětluje inspektorům v garáži, přičemž mazal jejich dobrou vůli domácí kořalkou. *„Určitě dobře víte, že při práci s toxickými chemikáliemi je vždycky zapotřebí počítat, že se jednoho krásného dne chtě nechtě něco pokazí. Výrobní potenciál ekologické technologie se vyrovná standardní fabrice, podle toho kolik modulů aparatury postavíte vedle sebe.“* Prohlásil směle. *„Zásadní rozdíl mezi tradiční chemičkou a našim typem ekologické průmyslové výroby však spočívá v tom, že když se něco na aparatuře pokazí, následky případné havárie dokáže dát do pořádku jedna uklízečka s hadrem a kýmblem vody, když to trochu přeženu.“*

Otec ve skutečnosti zase až tak moc nepřeháněl. Máti se sestrou tímto způsobem uklidily kokosovou pěnu v našem sklepe.

„Zdá se mi to logické.“ Soudruh Kocián chmurně pokýval hlavou a obrátil do sebe matčin džin. *„Ekologie je bezesporu hudba budoucnosti.“* Předseda družstva se namáhal přijet až z Moravy, aby se zúčastnil inspekce. Sotva hygienici došli k jednotnému závěru, že aparatura nezpůsobila žádné závažné škody, podsaditý Moravák viditelně pookřál. *„Tož, chlapi. Jak se předtím vyjádřila tady soudružka Urbanová, můžeme pokračovat v diskusi dole v jídelně, ne?“* Navrhl srdečně jihomoravským dlouhým zobákem. *„Dovolil jsem si přivést pár klobáás na ochutnááávkou a aj trochu toho červenéébo vínka mám v demižonu.“*

Na začátku léta dozrávaly na stromech třešně chrupky a po celém lese všude hustě vystrkovaly kloboučky sametové hříbky. Ironie osudu způsobila, že jsem je měla zakázáno sbírat. Máti se bála, že jsou karcinogenní. Obavy z kontaminace způsobily, že mě rodiče přestali posílat pro mléko k paní Dvorské. Neměla jsem najednou nic užitečného na práci. Příroda se ke mně přestala chovat přátelsky. Bylo teď přímo nebezpečné hrát si venku. Kromě toho jsem neustále cítila tupou bolest v zádech.

Už jsem se nemohla spolehnout ani na svoje vlastní tělo. Nevyhnutelně jsem se proto stáhla dovnitř své hlavy.

A tak se stalo, že jsem o prázdninách našla útočiště v krásné literatuře. Jednoho dne jsem se rozhodla vrátit do městské knihovny všechny vypůjčené pohádkové knížky. Byla jich plná nákupní taška.

„Dobrý den, paní Mašková.“ Naskládala jsem hromadu přečtených titulů na pult v dětském oddělení. *„Doufám, že nic nechybí.“*

„Teda, Mirando. Ty jsi ale pracovitá čtenářka!“ Buclatá knihovnice se na mě vřele usmála. „Copak ti můžu nabídnout nového ke čtení?“

„Už nic. Chci si teď začít půjčovat knížky pro dospělé.“ Oznámila jsem jí.

Postarší dáma překvapeně vzhledla od šuplíku s kartotékou a urovnala si brýle na nose.

„Není to trochu brzo?“ Zamrkala.

„Stejně už tady nemáte nic, co jsem ještě nečetla.“

„Ale prosím tě. Co to povídáš, děvče?“ Paní Mašková se na mě skepticky podívala. „Co třeba tenhle nový titul od Albatrosu?“ Podala mi vkusně ilustrovaný svazek.

Vzala jsem ho do rukou, abych neurazila, a otevřela novotou vonící obálku. Chvilí jsem listovala lesklými stránkami, na kterých dvojice excentrických cestovatelů bojovala s různými lidojedy a vousatými piráty. „Vypadá to moc hezky.“ Pokrčila jsem rameny. „Jenže mě už příběhy pro děti nebaví. Chtěla bych si přečíst něco vo vopravdickém životě.“

Knihovnice mi lítostivě vrátila průkazku.

„Taková škoda.“ Povzdechla si. „Kdo ví, proč se děti nikdy nemůžou dočkat, až vyrostou?“

Knihovna pro dospělé byla od dětské části oddělena sametovým závěsem. Rozhrnula jsem těžkou látku a sebevědomě vkročila do labyrintu zaprášených skříní. Bylo tam namačkáno tolik svazků, že bych je bývala nedokázala přečíst za celý život. Navzdory cenzuře některé poličky obsahovaly kontroverzní tituly z dílny západních autorů. Na první pohled jsem snadno dokázala rozpoznat populární tituly od ležáků podle stupně opotřebovanosti jejich obálek. Vůbec mě nepřekvapovalo, že díla bolševických autorů většinou páchla plísní a obsahovala nepopsanou výpůjční kartu.

Bloudila jsem mezi plnými poličkami a přemýšlela, kde začít čtenářské dobrodružství. Příliš široká nabídka mě nejprve uvrhla do zmatku. Nezbylo mi, než si knihy vybírat podle obálky. Přírozeně jsem přitom upřednostňovala tituly na téma lásky.

„Jak se daří, paní Fořtová? Mohu si k vám převést průkazku?“ Naskládala jsem pyramidu anglických románů před konsternovanou knihovnicí. „Rozhodla jsem se, že začnu číst knížky pro dospělé.“

Plachá dáma s hedvábnou pletí a delikátním chováním se nervózně zavrtěla na židli. „Ty jsi nejspíš malá Urbanová, vid?“ Správně si mě spojila s matkou, jež tradičně patřila k nejčastějším návštěvníkům knihovny. „Nemyslím si, že bys už ve svém věku dokázala ocenit Milence lady Chatterleyové.“ Paní Fořtová zaváhala, když evidovala hromadou vybraných knih. „Co takhle, kdybych ti ji vyměnila za *Pýchu a předsudek* od Jane Austenové?“

„To je taky o lásce?“

„No ovšem. Lásky je tam plno.“ Začervenala se. „Ale je trošku jiná, než o jaké píše D. H. Lawrence.“

Její kryptická poznámka mě rozladila.

„Co tím myslíte?“ Zamračila jsem se. „Myslela jsem, že láska je jenom jedna.“

„Není to krásné, dokud jsou ty děti ještě tak nevinné?“ Slyšela jsem za sebou krákat paní Hromovou. Manželka našeho souseda se ráda stavěla do role místní intelektuální autority, vždy připravena aplikovat svoji analytickou mysl na jakékoli diskutované téma, s výjimkou toho, co skutečně mělo význam.

Raději jsem se omluvila a bleskově vycouvala ze dveří, než paní Hromová stačila rozvinout myšlenku.

Po cestě do kopce jsem z tašky vytáhla *Pýchu a předsudek* a pustila se v chůzi do čtení. Než jsem došla domů, měla mě Jane Austenová na háčku. Dokonale jsem se ztotožnila s hrdinkou příběhu, která, podobně jako já, přemýšlela víc, než bylo zdravé, a její srdce přetévalo city, jež nedovedla vyjádřit. Zbytek odpoledne jsem hltala jednu stránku za druhou. Doslova jsem se propadla v časoprostoru na začátek devatenáctého století v georgiánské Anglii. Máti mi musela večer zabavit stolní lampičku, aby mě donutila jít spát. Když zhasla, bylo mi, jako by přetrhla filmovou smyčku během promítání. Nepřicházelo v úvahu, že bych mohla usnout dříve, než Darcy požádá Elizabetu o ruku. Sotva se máti vrátila dolů k otci do jídelny a zavřela za sebou dveře, vyplížila jsem se bosky na chodbu. Holá žárovka visela na drátě z vysokého stropu a mizerně ozařovala kamenné schodiště. Sedla jsem si na studené schody v lehké noční košili a dychtivě navázala přetržené vlákno příběhu. Rázem jsem se propadla zpátky na začátek devatenáctého století, jako bych se po hlavě vrhla do vody.

„Grrrr . . . sovětské politbyro obvinilo Washington . . . juúúú . . . Ronald Reagan řekl, že by v takovém případě neváhal použít nukleárních zbraní . . . grrrr . . . situace se nečekaně vyvinula v mezinárodní krizi . . . grrrr.“

Hlas Ameriky do nekonečna omílal depresivní téma studené války. Otcovo radio kvílelo v přízemí jako meluzína v komíně. Večerní chlad se vkradl do domu. Naskočila mi husí kůže a zatuhla ramena. Při čtení závěrečných stránek jsem se celá roztrásla a začaly mi drkotat zuby. Jakmile však zamilovaný Darcy našel odvahu pokleknout před Elizabeth, srdce mi doslova překypělo nápořem vřelého citu.

„Tak tohle je opravdická láska?“ Pomyslela jsem si, a už mi najednou nebyla ani trochu zima. *„Podobá se termálnímu pramenu, zablokovanému pod skálou. Nepřestává na ní zevnitř tlačit a neustále nabývá na síle, dokud navzdory všem překážkám nevytryskne ven z těla země v čířém gejzíru horoucího citu.“* Cítila jsem se šťastná.

Uvědomila jsem si, že zdroj emocí v mém srdci, které jsem tak ráda vyjadřovala spontánním pohybem, nikdy nevyschl. Ačkoli jsem se musela smířit s tím, že si nezatančím na jevišti s milovaným partnerem, neznamenalo to, že mě zázrak pravé lásky mine. Usnula jsem v naději, že jednou dospěji v ženu a zažiji to štěstí na vlastní kůži.

DRUHÝ DEN ráno jsem se probouzela ze sna a nečekaně přitom nahmatala bulku v prsní bradavce. Velikostí a tvarem se podobala želatinové fazoli. Nejprve jsem se lekla, jestli nemám rakovinu. Pokoušela jsem se domnělý nádor rozmasírovat. Pak mi ale došlo, že nateklá žláza je pučící nádor. Moje další starost se týkala podivné skutečnosti, že mi vyrostlo pouze jedno prso namísto dvou.

Vyskočila jsem z postele a šla se poradit s máti.

„Už nejsem dítě, ale zatím se ze mě nestala ani žena.“ Vybafla jsem na ni v koupelně, kde si čistila zuby.

„Cože?“ Vyplivla do umyvadla zpěněnou pastu. *„Jak jsi se dopracovala k tomuhle závěru?“*

„Podívej se, co tady mám!“ Rozepnula jsem si vršek pyžama. „Připadá ti to normální? Pravý prso už mám jako klíční brášeke, ale levý mi ještě chybí.“

Máti si utřela ústa ručníkem a prohlédla si z blízka moje bradavky.

„Zdá se, že je všechno v pořádku, Trumpetko.“ Ujistila mě. „Ničeho se neboj. Uvidíš, že ti časem vyraší i to druhé.“ Chytla mě jemně za ramena a vyvedla ven z koupelny. „Co kdybychom si spolu chvíli šly sednout ke mně do křesla?“

Velký fialový ušák v ložnici rodičů, kde jsme s máti obvykle vedly důležité rozhovory, byl příjemně měkký a hluboký. Obě jsme se do něj pohodlně vešly.

„Čas tak rychle utíká. Ani jsem si nevšimla, jak jsi poslední dobou vyrostla.“ Začala máti. „Vypadáš sice ještě pořád jako malá holčička, ale v tvém těle už se začínají spouštět biologické procesy, které tě postupně promění v dospělou ženu.“

Blaženě jsem se jí schoulila do náruče a nasávala do sebe materskou něhu.

„Co je to za procesy?“

Stažená roleta v okně nedovolila slunečnímu světlu proniknout do místnosti. Přestože bylo v ložnici pološero, neušlo mi, že se máti zarděla. „Víš, jak jsem ti vyprávěla, že má každá žena v bříšku vajíčka?“ Opatrně se mě ptala.

„Jo. Vzpomínám si. Říkala jsi, že jsou v nich schovaní dětský duše.“

„Přesně tak . . .“ Máti si rozpacitě odkašlala. „Co jsem ti ale zatím neřekla . . . totiž, že když se z dívky začne vyvíjet žena, víš . . . tak někdy . . . většinou jednou za čtyři týdny, některé z těch vajíček prostě musí vyjít z břicha ven.“ Mluvila najednou tak tiše, že jí nebylo skoro rozumět. „Tenhle proces se nazývá menstruace. Může být poměrně bolestivý a je spojený s krvácením.“ Zarazila se a studovala mojí reakci. „Takže, kdyby se ti někdy náhodou stalo, že uvidíš krev na kalhotkách, tak se nelekní a hned za mnou přijď.“

„Co to povídáš?“ Zhrozila jsem se. „Až se ze mě stane žena, tak začnu snášet vajíčka jako slepice?“ Úplně jsem se zpotila při myšlence na takový osud. „Co se stane s těmi dětmi uvnitř vajíček? A proč musí jít z těla ven? Jak s tím souvisí ta krev? Znamená to, že umřou?“

„Ale kdepak, Trumpetko.“ Máti se usmála. „V každém ze dvou vaječniku se nachází tisíce vajíček. Jenom málokterá z nich se stanou dětmi. Ta, kterým není dáno se narodit, musí udělat místo ostatním.“

„Takový plytvání!“

„Příroda to tak zařídila, aby přežili jenom ti nejlepší a nejsilnější.“

„Takže já jsem jedna z mnoha tisíců?“

„Ano. Dalo by se říct, že jsi měla velké štěstí.“

Představovala jsem si matčino břicho jako velký, průhledný buben naplněný vejci. Fenomén vzniku života jsem pojala jako loterii přírody. Tím jsem se dostala přímo k otázce fungování zmíněného biologického mechanismu. Zajímalo mě, podle jakého principu se lidská vajíčka v bubnu mísí a kdo z něj vytahuje vylosovaná čísla.

„To je prostě záležitost lásky.“ Tajemně odvětila máti. „Každý lidský tvor vyrůstá z lásky svých rodičů, podobně jako všechny rostliny klíčí ze semen, když na jaře paprsky slunce rozehřejí tělo matky Země.“

„Páter Ondřej říká, že bůh je láska a všechno je stvořeno skrze něj.“ Souhlasila jsem.

„To ano.“ Máti se nezdála moc pevná v kramflecích. „Abyš pochopila proces vzniku života, musíš si představit muže, který tak silně miluje svoji ženu, že jeho city zažebnou jádro uvnitř jednoho z vajíček. Následkem toho se pak spustí miniaturní forma řetězové nukleární reakce v jejím vejcovodu.“

„Aha. Už to chápu!“ Plácla jsem se do čela. „Když táta zapálil plamen uvnitř tvého břicha, vylosoval tím moje číslo!“

„No vidíš.“ Máti si očividně nebyla jistá o jakém čísle mluvím, ale raději se mnou souhlasila. „Vždycky jsi byla pěkný číslo.“ Zasmála se.

„Jaký to je, když se dva lidé milují?“ V duchu jsem si představovala barevné paprsky světla jiskřící z otcova srdce, když s citem pracoval na mém početí. „Milovala jsi ho tak silně, jako on miloval tebe?“

Matčina tvář nabrala barvu cukrové řepy.

„Kdyby to nebylo oboustranný, tak by to nikdy nefungovalo, Trumpetko.“ Uzavřela debatu. „Láska se podobá valčíku. Musí se tančit v páru.“

NEJLEPŠÍ DŮKAZ o tom, že láska dokáže dělat zázraky, byla moje sestra. Když jí Gianni v posledním dopise oznámil, že se v srpnu chystá navštívit Prahu, její černě orámované oči se rozsvítily jako světýlka na vánočním stromku. Nasupená tvář se jí rázem rozplynula v blaženém úsměvu. Jako když otočí kouzelným prstenem, Marta se proměnila v milou, pracovitou dívku. Nevěřicně jsem ji sledovala, jak pobíhá po domě se zapnutým vysavačem. Všude utírala prach a prozpěvovala si rozverně italské hity. Nikdy předtím jsem sestru neviděla, že by se dobrovolně pustila do uklízení.

„*Ti a–mo, io solo, ti a–mo.*“ Její soprán se rozléhal po celém domě, když drhla dlaždičky na podlaze v koupelně.

„*Na tvým místě bych se radši moc nevzrušovala, jestli nechceš otěhotnět už před svatbou.*“ Varovala jsem ji.

„*Cože?*“ Sestra samým překvapením utopila kartáč v kýblu. „*Prosím tě. Co ty můžeš vědět o těhotenství?*“ Spadla jí čelist. „*Dotedka jsi netušila, kde máš pupík.*“

„*Máma mi všechno řekla.*“ Triumfovala jsem. „*To koukáš?*“

„*Úplně všechno?*“ Marta výhrůžně naškrobila čelo. „*Nekecáš?*“

Lekla jsem se, že mě čeká trest za mojí prostořekost. Sestra mě v podobných situacích často zalehla obrovským poprsím a podusila, dokud jsem nekápla božskou. Raději jsem se pokusila odvést její myšlenky na něco jiného.

„*Hele. Už mám taky kozu.*“ Vytáhla jsem si tričko a ukázala jí nateklou bradavku.

Pohled na mojí hrud' Martu škodolibě pobavil.

„*Seš si jistá, že to není busí kůžiče?*“

„*Zatím mám jenom jednu. Ale máma mi slíbila, že než se naděju, naroste mi taky ta druhá.*“ Poučila jsem jí horlivě.

„*A co všechno ti máma ještě říkala?*“ Vyzvídala sestra. „*Například to, že jsem si od doktora nechala předepsat prášky?*“

„To ne. Zmiňovala se jen o vajíčkách v tvém břiše. Prej to hodně bolí, když jednou za čas některý z nich vyjde ven.“ Odpověděla jsem. „Takže ty máš teď zrovna menstruaci? Máš velký bolesti? Vezla sis na to acylpirin?“

„Proboba, co to plácáš?“ Vyprskla sestra. „Bavíme se přece o hormonálních pilulkách, a ne o acylpirinu.“ Zvedla zmalované oči v sloup. „Tak víš vůbec něco, anebo nic nevíš?“

„A co bych podle tebe měla ještě vědět?“

Sestra na mě upřela zkoumavý pohled a chvíli v mé tváři hledala náznak výsměchu. Když se přesvědčila, že moje naivita není hraná, její zelené duhovky orámované černou tužkou zajiskřily jízlivým smyslem pro humor.

„A to ti máma vysvětlila, že abys mohla otěhotnět, musíš nejdřív s někým souložít?“

„Souložít?“ Vyděšeně jsem polkla. „Co to je?“

„No, to je, když se ženská a chlap svlečou a lehnou si spolu nabalí do postele.“ Informovala mě Marta. „Bez toho se žádný dítě nenarodí. Rozumíš? Ale nemusíš hnedka vyslepičit mámě a tátovi, co jsem ti zrovna řekla. Jasný?“ Zapečetila si rty ukazovákem a spiklenecky na mě mrkla. „Když si to necháš bezky pro sebe, koupím ti k Vánocům plavky s vopravdickou podprsenkou.“ Pustila se zpátky do drhnutí podlahy.

Koncept lidské sexuality mi byl do té doby cizí a sestřina poznámka mě dočasně uvrhla do myšlenkového chaosu. Strategicky jsem se proto stáhla do svého pokoje a snažila se kontroverzní informace zpracovat. Nechácala jsem především funkci fyzické nahoty v procesu vzniku nového života. Posléze jsem si ale vybavila olejové malby v galérii Šternberského paláce na Hradčanech. Od malička jsem s máti v Praze chodívala na výstavy. Některá z vystavených pláten znázorňovala svlečené nymfy, tančící na paloučku s řeckými bohy. Chlupatý Dionýsus jim při tom vyhrával na flétnu. Na nahotě vymalovaných postav nebylo nic vulgárního. Chtěla jsem uvěřit, že to, čemu Marta říkala soulož, bylo nevinné objetí nahých milenců na loži.

Tato teorie mi pomohla nalézt ztracenou duševní rovnováhu.

O pár dní později se jednoho odpoledne naší děravou ulicí přikodrcala rudá Lancia s italskou poznávací značkou. Zvedla za sebou mračna jemného prachu a rázem probudila naše sousedy z prázdninové letargie. Pan Srnka vyběhl na verandu a chopil se dalekohledu.

Pan Šimek popadl hrábě. U Hašků se radostně rozštěkal Hektor, když mu páníček připínal vodítko k obojku. Obě pánské drbny současně vyběhly na ulici s očima navrch hlavy, zrovna když sestřin snoubenec vystupoval z auta.

„*Amore mio!*“ Marta se vrhla Giannimu kolem krku. „*Tolik jsi mi scházel.*“

„*Finalmente.*“ Rozpačitě se zarděl mladý Ital.

Na jižana byl Gianni neobvykle vysoký, ale hrud' měl typicky chlupatou. Oblečen v čistých džínách a pohodlné lněné košili, vypadal vedle mé blondřaté sestry temně atraktivní. Vzrušující vůně jeho vody po holení se nesla dolů ulicí. Bližší prohlídka sice odhalila, že Gianniho červená Lancia měla trošku prorezlý podvozek, v porovnání s otcovou Škodovkou však pořád vypadala jako nejnovější Ferrari. Kulatý tachometr na palubní desce teoreticky dosahoval 220 km/h. Náš měl o celých šedesát kilometrů v hodině míň.

„*Čau. Vítej u nás.*“ Otec srdečně rozmáčkl kosti v ruce mladého muže, než ho zatáhl do garáže, aby mu ukázal aparaturu. „*Tak tímhle se tady žívím.*“ Hrdě gestikuloval. „*Salute.*“ Nalil Giannimu do zkumavky domácí rum a doprovodil nabízený přípitek italským výrazem, který nejspíš slyšel v nějakém filmu.

„*Grazie. Non bevo.*“ Gianni odmítavě kroutil hlavou.

„*Ital a nepije alkohol?*“ Zachmuřil se otec. „*Co se ti stalo, chlapče?*“

„*Gianni musel v dětství pomáhat dědečkovi na vinici. Od té doby nenávidí pach alkoholu.*“ Sestra přispěchala s vysvětlením. „*Je úplný abstinent. A taky nekouří.*“

U večere jsem pozorovala Italogy velké ruce s dlouhými jemnými prsty. Gianni mluvil a jedl pomalu a používal příbory s pedantskou přesností strojního inženýra. Vždy, když se pokoušel zformulovat myšlenku, vyplňoval prostor mezi jednotlivými slovy táhlými hrdelními zvuky. Nesouhlas naopak vyjadřoval krátkým ostrým mlasknutím. Otcovo kouření mu očividně způsobovalo bolest hlavy. Přesto trpělivě s vlídným výrazem na tváři zodpovídal všechny jeho všetečné otázky. Dozvěděli jsem se mimo jiné, že je skalní ateista a již léta vlastní členský průkaz Komunistické strany Itálie.

„*No, to se mi snad jenom zdá?*“ Otcí zaskočil řízek v krku.

„Prosím tě, ovládej se, Jirko.“ Máti ho diskrétně praštila do zad. „Toble je skutečná názorová svoboda.“ Připomněla mu česky. „V demokratických zemích si každý může zvolit takovou víru, která mu nejlépe vyhovuje.“

Gianni se s ní a s Martou dorozumíval anglicky. Otec a já jsme záviseli na překladu. To, že sestřin snoubenec pocházel z mýtického západu, mu automaticky propůjčovalo auru výjimečnosti. Stejně jako košík s exotickým ovocem, který nám přivezl darem, i on se naprosto vymykal naší zkušenosti. Nebylo přípustné Gianniho podrobovat kritickému pohledu. Poprvé v životě jsme viděli, jak se loupe mango nebo liči. Místo moučnicku jsme spolu s naším vzácným hostem vychutnali nezvyklou chuť jižního ovoce v nábožném tichu.

Po večeři se Gianni opřel na židli a unaveně mlasknul jazykem o horní patro. Skvěle si prý pochutnal, ale česká kuchyně je nezvykle těžká, vysvětlil máti. Vymluvil se na dlouhou cestu a požádal o dovolení odejít od stolu.

Doprovodila jsem ho do pokoje pro hosty v prvním patře.

Kolem jedenácté večer jsem v druhém patře na schodech potají četla *Na Větrné búrce* od Charloty Bronteové, když se z přízemí tíše vyplížil něčí stín. Byla to moje sestra. Nesla v ruce sklenici vody a krabičku s acylpirinem. Váhavě se rozhlédla, než zaklepalala na dveře pokoje pro hosty a zmizela uvnitř.

Slyšela jsem lupnutí klíče, otočeného v zámku.

„Zzzzajímalo by mě, jessstli bude Marta ssss Giannim ssssouložit?“ Zasyčel cizí hlas uvnitř mojí hlavy. „Ta bude mrkat na drát, až se před ní ten Ital ssssvílkne. Nejsssspsíššš má pěkně chlupatý péro.“

Nikdy předtím se mi něco podobného nestalo. Vůbec jsem neměla ponětí, odkud se tenhle vulgární hlas vzal. Odmítala jsem s ním mít cokoli společného. Rušil mou četbu podobně jako Rumburak vysílání české televize, nebo jako rušička v otcově rádiu, když skákala do řeči Hlasu Ameriky.

„Černej ptáček ssss dvěma vejccci. Obrousssský bílý kozy a žlutá buchtiččččka.“

Co by někomu mohlo připadat jako popis olejového zátiší z dílny italského mistra, byl ve skutečnosti kryptický portrét mužských a ženských pohlavních orgánů. Čeština tradičně oplývá mnohoznačnými výrazy.

Sprostá slova mi proti mé vůli rezonovala myslí. Ačkoli jsem si byla jistá, že mi nepatří, neubráníla jsem se grafické představě nahé sestry, ležící na bílém prostěradle vedle chlupatého milence.

„*Apaga Satanas!*“ Došlo mi, že mám co do činění s tím, co by páter Ondřej nazval hříšné myšlenky. „*Že se nestydíš, Satane. Buď zticha!*“ Poručila jsem nahlas.

Hlas uvnitř mé hlavy se ďábelsky rozesmál.

„*Nepotřebuju se tě prosssstit o sssslovo. Můžu ssss říkat co chci a kdy chccci.*“

Bezradně jsem vyskočila a utíkala do pokoje pro růženec.

„*Otče náš, jenž jsi na nebesích.*“ Poklekla jsem na koberec vedle postele. „*A neuved' nás k pokušení, ale zbav nás ode všeho zlého. Amen.*“

Upřímná modlitba sice hříšný hlas na čas umlčela, ale stejně jsem měla silný pocit, že jsem proradného Dábla nedokázala úplně vyhnat z mozku. Svinul se do klubíčka v koutku mojí mysli jako jedovatý had. Červená očka mu svítila ze tmy a číhala na příští příležitost uplatnit svoje kontroverzní názory.

NAZÍTRÍ PO SNÍDANI jsem dostala za úkol doprovázet Martu s Giannim po okolních turistických památkách. Sestře moje přítomnost v autě nebyla nijak zvlášť po chuti, ale máti si postavila hlavu, že je zapotřebí dělat věci postaru. Slušelo se podle ní, aby Marta měla s sebou gardedámu.

„*Jestli si přeješ, aby si tě Gianni vzal,*“ radila sestře, „*musíš mu to udělat těžký, aby se k tobě choval intimně. Nebo tě nakonec připraví o čest a zůstanou ti jenom oči pro pláč.*“

Nebyla jsem si jistá, o jakou čest by mladý Ital mohl naši Martu okrást. Nemyslela jsem, že nějakou někdy měla. To ovšem neměnilo nic na tom, že jsem za její poctivost byla odhodlána položit svůj život.

Doslova a do písmene jsem dýchala Giannimu za chlupatý krk během dopoledního výletu po místních kulturních pamětihodnostech. Předsevzala jsem si nespustit mladý pár z očí.

Sledovala jsem je jako ostříž a držela se jim v patách, přestože nebylo lehké držet s nimi krok. Ačkoli jsem měla stále oči na štopkách, dvakrát se jim úspěšně podařilo zmizet. Dalo mi dost práce je opět vypátrat. Nejprve jsem je načapala, jak se objímají za stalagmitem v Koněpruských jeskyních. Později se vášnivě líbali pod Karlštejnskými hradbami. Gianniho ruka přitom pokaždé vězela hlouběji v sestřině výstřihu a jeho neochota ji vytáhnout ven se také viditelně prohlubovala. Když mladý Talián pochopil, že mě jen tak snadno nesetřese, rozhodl se změnit taktiku. Jako přesvědčený komunista sice z duše nenáviděl korupci, ale nakonec Giannimu nezbylo nic jiného, než mě podplatit.

„Co bys řekla jízdě na kolotoči, Mirando?“ Přeložila mi sestra jeho mazaný návrh.

Její snoubenec ukazoval dolů k parkovišti, kde cikáni u řeky postavili oprýskaný řetízkač a maringotku se střelnicí. Bylo už poledne a vylidněný lunapark se zdál zavřený. Jenom mouchy bzučely na žhnoucím slunci u odpadkových košů a vosy neodbytně kroužily kolem jedovatě barevných lízátek v celofánu na pultě budky, kde snědý chlapík v bílém vasilu lenivě žvýkal párátka v zubech.

„Allora?“ Zubil se na mě Gianni.

Statečně jsem se snažila odolat pokušení. Když ale k jízdě na kolotoči Gianni ještě přihodil cukrovou vatu, vzdala jsem boj.

„Jen jednu jízdu?“ Cikán vycítil příležitost okrást zápaďáka. *„Kdepak, pane.“* Vytrvale kroutil hlavou. *„Zkuste se vrátit později odpoledne. Nebo mi sežeňte dalších pět zákazníků, aby mi to stálo za to pustit.“*

„OK. Nessun problema.“ Gianni mávl rukou a vytáhl z kapsy zmačkanou zelenou bankovku. *„Fa la girare almeno un ora.“*

„Chce, aby ta jízda trvala nejmíň hodinu.“ Vysvětlila česky sestra. *„Bude to stačit?“*

Cikánovy oči se chtivě rozsvítily v temných důlcích. Vytrhl Giannimu stovku z ruky a zapojil prodlužovačku do zásuvky.

„Love is in the air.“

Amplióny kolem řetízkače vybuchly západní disco hudbou, když jsem vylézala nahoru po schůdcích s růžovým chuchvalcem vaty na špejli. Ještě jsem si ani nestačila zapnout

bezpečnostní řetízek sedátka a Gianni s Martou už na mě s úlevou zamávali a upalovali směrem k řece skrze bezové houští. Řetízkač se se mnou rychle roztočil a s ním i hrad Karlštejn a celičký svět. Vystartovala jsem na sedátku k blankytným výšinám, abych si v záři poledních paprsků užila nejdelší jízdu svého života.

Ztratila jsem ponětí o čase. Sluneční kotouč se posunul o pěkný kus nad gotické hradby, než cikán usoudil, že je na čase vytáhnout prodlužovačku ze zásuvky. Sesedla jsem jako omámená a málem se skutálela z dřevěné plošiny řetízkače. Točila se mi hlava, jako bych sama vypila láhev Chianti. Motala jsem se přes parkoviště a hledala rudou Lancii, když jsem čírou náhodou málem vrazila do rozčilené Marty.

„Někdo se Giannimu vloupal do auta, zatímco jsme se byli projít.“ Přeskakoval jí hlas.

Našli jsme mladého Itala u otevřeného auta. Snažil se uvnitř uklidit a vypadal přitom ještě rozčileněji než moje sestra. Vnitřek Lancie byl doslova vzhůru nohama a obsah kufru byl taky zpřeházený. Někdo vypáčil palubní skříňku na dokumenty, ale nic z ní nezmizelo. Zvenčí se vozidlo nezdálo poškozené. Jen zkušený zloděj by dokázal otevřít zámek dveří, aniž by rozbil okýnko. Nedávalo smysl, že by se profesionál namáhal vloupat do auta, aby z něj nakonec nic nevzal. Nevypadalo to, že jsme se stali terčem obyčejných kriminálníků.

Sestřin snoubenec si nejspíš vzpomněl na filmy s Jamesem Bondem. Všimla jsem si, jak se mu třesou chlupaté paže, když otáčel klíčkem v zapalování. Celou cestou domů každou chvíli vrhal kradmé pohledy do zpětného zrcátka. Vypadalo to, že se snad rozpláče. Očividně se bál, že ho někdo sleduje.

„No jo. Vypadá to, že tě má StB v merku, chlapče.“ Otec rozšafně potvrdil jeho podezření. *„Kontrarozvědka má odjakživa v náplni práce monitorovat západní turisty. Nemají v létě nic lepšího na práci.“*

„Ma perché?“ Čelo mladého muže se pokrylo kapkami studeného potu.

„Proč to dělají, tati?“ Překládala Marta.

„Jak to mám vědět?“ Otec se bavil pohledem na vystrašeného italského komunistu. *„Možná mají podezření, že Gianni ve skutečnosti pracuje jako špión pro italské tajné služby. Nejeli jste náhodou kolem základny protiletecké obrany na Mořině?“*

„Jeli!“ Potvrdila jsem jeho obavy. *„Po cestě na Karlštejn.“*

„*Dio buono.*“ Martině snoubenci zaskočil kynutý knedlík v krku.

Gianniho rázem přešla chuť k jídlu. Když mu sestra připomněla slíbený výlet noční Prahou, začal se vymlouvat na bolest hlavy. Chystal se takticky vycouvat do pokoje pro hosty, ale příliv horkých slz zaplavil sestřiny zelené oči a hrozil zničit její pracný mejkap. Gianni mu nakonec nezbylo, než sebrat zbytky mediteránské odvahy a dodržet dané slovo, aby Martě před rodiči zachoval tvář. Doprovodila jsem mladý pár ven ze dveří garáže a sledovala červené koncovky italského coupé, dokud nezmizely do noci.

KRÁTCE PŘED půlnocí jsem nahoře na schodech četla poslední stránky *Na Větrné hůrce*, když dole v jídelně začal úporně vyzvánět telefon. Slyšela jsem otce zvednout sluchátko.

„*Haló. U telefonu. Cože? Jaká policejní stanice? Kdeže?*“ Vybafl nervózně. „*Ano, je to moje dcera. O co se jedná? Nestala se jí doufám žádná nehoda?*“

Hrůzou se mi sevřel žaludek. Seběhla jsem po schodech do jídelny.

Máti stála vedle otce a kousala si nehty, zatímco telefonoval.

„*Jak to, že ještě nespíš, Trumpetko?*“ Sevřela mě pevně do náruče. Slyšela jsem rychlý tlukot srdce v její hrudi.

„*Vypadá to, že Martu v Praze sebrali policajti.*“ Otec zavěsil sluchátko.

„*Ježší Kriste!*“ Máti začala lomit rukama. „*Za co?*“

„*Policajt, s kterým jsem právě mluvil po telefonu, tvrdil, že spáchala nějaký trestný čin, ale odmítl mi naznačit jeho podstatu.*“

„*Co budeme dělat?*“

„*Neboj se, Alice. Nějak to vyřešíme, jako jsme vždycky všechno vyřešili. Věř mi.*“ Otcovy duhovky se nebezpečně zbarvily do žluta. Sledovala jsem, jak z kapsy vytahuje klíčky od auta. „*Jedeme rovnou do Prahy.*“ Rozhodně prohlásil. „*Hod' na sebe nejlepší šaty, vysoký podpatky a klobouk.*“ Poručil máti. „*Mirando. Ty se taky obleč. Pojedeš s námi.*“

Naše Škodovka tentokrát zázračně nastartovala na první pokus. Otec šlápl na plyn, gumy zajecely a už jsme uháněli noční krajinou.

„*Myslíš si, že má Martino zatčení na svědomí StB?*“ Máti si během zběsilé jízdy sypala popel na klobouk. „*Je to naše chyba. Neměli jsme ji nechat jet v noci s Giannim do města, když jsme věděli, že ho sledujou.*“

„*Nesmysl!*“ Oblaka kouře se vyvalila otcí z nosu. „*Jakmile se ke životu začneš stavět tímhle způsobem, mohla bys taky rovnou přestat dechat.*“

Sestra se nacházela v předběžné vazbě na náměstí Míru, naproti Domu železničářů, kde jsem donedávna studovala balet. Otec šikovně vpáčil Škodovku do úzké škvíry v řadě žlutobílých policejních vozidel. Kastle ozdobené černými písmeny VB připomínaly vosy. Výhrůžná zkratka znamenala, že mají za úkol zajišťovat veřejnou bezpečnost.

„*Tfuj. Tfuj. Tfuj.*“ Otec si odplivl na chodník a neohroženě nás vedl k policejní stanici.

„*Ničeho se nebojte a nechte mě mluvit.*“ Udělil nám rozkazy, než pažemi bývalého horníka rozrazil vstupní dveře. „*Ať se děje, co se děje, kejtejte na všechno, co řeknu.*“

„*Mamma mia! Grazie dio, che siete arrivati, Jirka.*“ Gianni stál u klece, oddělující policejní služebnu od nehostinné chodby. Držel se železných mříží jako opuštěný sirotek. Šedé oči měl zarudlé od pláče. „*Oni odvedli Martu dovnitř.*“ Vysvětloval máti anglicky.

„*Zůstaň v klidu, chlapče.*“ Otec ho povzbudivě poplácal po zádech a stiskl knoflík zvonku na zdi. „*Miranda tu zůstane s tebou, vid’?*“ Nařídil mi dávat na Gianniho pozor.

Sloužící rotný se neochotně přiloudal k zamčené brance.

„*Copak si přejete, soudrubu? Čest práci.*“ Mladý policajt nejistě salutoval. Vypadal na první pohled stejně zelený jako jeho nová uniforma. V hrdle mu poskakoval ohryzek, když mu otec vysvětloval, že chce vidět sestřinu složku.

„*Jmenuju se inženýr Urban.*“ Vybafl na vykuleného mladíka řízným tónem, typickým pro komunistické nadřízené. „*Před chvílí jsem mluvil s vaším šéfem po telefonu.*“ Nezapomněl mu vrazit do ruky vizitku, aby posílil falešný dojem, že má co do činění s důležitým bolševickým funkcionářem. „*Jedná se o naléhavou záležitost.*“

Policajt rozechvěle odemkl branku a vpustil oba mé rodiče dovnitř služebny. Následovali ho chodbou do vedlejší místnosti. Za otevřenými dveřmi se usadili k psacímu stolu, aby si spolu promluvili o sestřině zatčení.

„Případ vaší dcery se k nám dostal poté, co policejní hlídka v civilu provedla namátkovou kontrolu vozidla s cizí poznávací značkou a vyzvala českou spolujezdkyni italského řidiče, aby prokázala svou totožnost. Vyšlo najevo, že ačkoli vaše dcera ukončila studium na vysoké škole, nemá dosud trvalého zaměstnavatele.“ Mladý policajt se očividně cítil nesvůj a snažil se mluvit potichu tváří v tvář nasupenému otci. „Razítko v občanském průkazu soudružky slečny Urbanové má propadlou platnost.“ Argumentoval rozpačitě. „Vzhledem k tomu, že se vaše dcera nacházela ve společnosti cizince,“ rotný se nervózně zarazil, „kolegové z třetí zprávy pojali podezření, že pracuje jako . . . ehm . . . no víte, prostitutka . . . a zadrželi ji podle paragrafu 203 zákona o příživnictví.“

Nechvalně známý zákon z roku 1969 se po sovětské invazi stal obávaným instrumentem v rukou StB. Oficiálně měl zákon o příživnictví za úkol bojovat se zločinem a prostitucí, ale v praxi umožňoval státní policii pronásledovat nepřízřusobivé živly, jako byl můj otec, kteří si odmítavým postojem k vstupu spřátelených vojsk vysloužili vyhazov. Povinnost být zaměstnán byla specialita normalizační legislativy. Tehdejší režim tímto způsobem pokrytecky perzekvoval disidenty a zároveň se vyhýbal obvinění z politické diskriminace. Byrokratický systém vytvářel začarovaný kruh. Na jednu stranu zakazoval nezaměstnanost a přitom bránil lidem s politickým škraloupem, aby si našli zaměstnání. Všichni občané socialistické republiky od věku patnácti let u sebe museli stále nosit růžový občanský průkaz. Pokud v něm chybělo platné razítko školy nebo zaměstnavatele, hrozily člověku až tři roky vězení.

„Musela se stát nějaká chyba.“ Máti řekla ukřivděným tónem. „Marta pochází z dobré rodiny.“ Slyšela jsem, jak vysvětluje rotnému, že po odchodu z Liberce Marta pracovala jako brigádnice v kiosku babičky Helgy. „Zapomněla si asi v Restauracích a jídelnách požádat o razítko.“

„To by mohl říct každý.“ Mladý rotný trval na svém. „Všechny zmíněné skutečnosti budou předmětem vyšetřování.“

„Asi jste nepochopil, že rodina slečny Urbanové patří k těm vlivnějším v zemi, soudrubu.“ Výhrůžně zavrčel otec. „Manželčin dědeček byl Bohumil Drba, zakladatel Komunistické strany Československa a bývalý ředitel výrobního družstva Včela.“

Nechápala jsem, kde se v něm bere tolik chladnokrevné drzosti zmiňovat matčinu minulost. Neměl sebemenší tušení o tom, jaké informace tajná policie podala uniformovaným kolegům.

„Na vašem místě bych tenhle případ smetl ze stolu.“ Otcův hlas najednou zněl o poznání přívětivěji, jako když vysoká šarže promlouvá do duše podřízenému policajtovi. Skrze otevřené dveře jsem viděla, jak se otec důvěrně naklonil na židli. „*Stojíte na tekutém písku, soudruhu rotný. Mohlo by vás to stát vaši kariéru.*“ Opřel se rukama o psací stůl jako vlk, chystající se ke skoku.

Postavila jsem se do kouta, abych skrze mříže viděla reakci rotného. Gianni stál vedle jako oukropeček.

„*Snažím se jenom dělat svoji práci.*“ Policajtovi zbělal červený obličej a ohryzek mu skákal v krku jako jojo. „*Nastoupil jsem do služby teprve před půl hodinou a starší kolegové se ještě nevrátili z výjezdu.*“

Rodiče si pochopitelně nepřáli čekat, až se zkušený strážník vrátí na stanici. Máti si odvázně posunula klobouk na hlavě a chopila se příležitosti udolat mladíkovo ochabující odhodlání.

„*Měl byste asi vědět, že cizinec, kterého naše dcera dnes večer doprovázela po Praze v roli tlumočnice, je čestným hostem, členem spřátelené komunistické strany Itálie.*“ Významně vzdula nozdry. „*Přece si to nevezmete na svědomí, aby se z nevinné procházky po starém městě stala mezinárodní ostuda!*“

Zmínka Gianniho politické příslušnosti přivedla mladého Itala k životu. Intuitivně pochopil svojí roli a ujal se vedení.

„*É vero. Sono un comunista!*“ Volal. Na důkaz svého tvrzení vytáhl z peněženky stranickou průkazku a mával s ní skrze mříže. „*Podívejte se. Jsem opravdu komunista. Nejsem ani trochu nepřítel vaší země.*“

Gianniho výstup zázračně způsobil, že se mistička osudových vah přece jenom převážila na sestřinu stranu. Mladý rotný si nevěděl rady. Raději, než aby riskoval skandál, sebral odvalu a vypustil Martu z tmavé cely. Sestra se topila v slzách, když před rodiči v kanceláři podepisovala propouštěcí protokol. Konečky jejích prstů byly ještě černé od inkoustu. Z nosu jí tekly nudle a potůčky rozmazané řasenky jí tekly kolem očí.

„*Amore mio!*“ Sotva mladý rotný odemknul zamčenou branku do chodby, vrhla se svému snoubenci do náruče. „*Tolik jsem se bála, že už se neuvídíme!*“

Vypadalo to, jak by snad Martu ze šatlavý zachránil Gianni, a ne rodiče. Policajtovi bylo nade všechny pochybnosti jasné, že se Marta nechová jako Italova tlumočnice, ale rozhodl se moudře přimhouřit obě oči a tvářit se jako nic.

Vycházeli jsme zrovna z policejní stanice, když Gianni nečekaně poklekl před sestrou na chodník. „*Ti amo, Marta.*“ Deklaroval třesoucím se hlasem. „*Vezmeš si mě za muže?*“

„*Sì.*“ Vyrazila ze sebe Marta a na špičce nosu se jí přitom udělala nudlová bublina.

Gianni s romantickým gestem ponořil ruku do kapsy u kalhot a vytáhl z nich modrý balíček. Zatajila jsem dech. Talián pomalu otevíral plastický obal s nesnesitelnou pečlivostí chronického perfekcionisty. Čekala jsem, že vytáhne dvacetikarátový diamant a navlékne jej sestře na prst. „*Prego, amore.*“

K mému velikému zklamání jí však místo zásnubního prstenu podal papírový kapesník.

„*Grazie.*“ Marta se na počest manželské úmluvy hlasitě vysmrkala.

O chvílku později jsme už v naší rezavé Škodovce s rodiči uháněli mlčky domů s červenou Lancií v těsném závěsu. Skrze zadní okýnko jsem na místě Gianniho spolujezdce viděla sedět prsatou blondýnu. Její hlava mazlivě spočívala na rameni snědého řidiče. Bylo vidět, že spolu snoubenci rozverně laškují.

„*Hele tati. Proč si ti policajti v civilu mysleli, že ségra pracuje jako prostitutka?*“ Napadlo mě zeptat se.

„*Co sakra prosím?*“ Otec stáhnul dolů okýnko, aby si zapálil cigaretu.

„*Můžeš mi, prosím tě, vysvětlit, co to je, ta prostitutka?*“ Naléhala jsem.

Rodiče se na sebe bezradně podívali.

„*No, prostitutka je žena, která nevěří ve vzájemnou lásku, víš? Vydělává si na život tím, že předstírá zamilovanost a tráví po večerech čas s kýmkoli, kdo jí zaplatí.*“ Máti váhavě přednesla svoji definici.

„*Něco jako herečka?*“

„*Dalo by se to tak říct.*“ Souhlasila se mnou nejistě.

„*Tak to fakt nechápu, proč by nákej mužskej vybažoval peníze za to, aby byl s cizí ženskou, když ví, že do něj není vůbec zamilovaná.*“ Divila jsem se. „*A to tý ženskýj nevadí, že na ni třeba sabá?*“

„Divila by ses, co všechno lidi dokážou udělat za peníze!“ Otec vyfoukl kouř ven do noci. „Nejenom prostitutky. Každý, kdo je ochotný za prachy prodat duši, je kurva.“

Zůstala jsem v šoku.

Když jsem pak ležela v posteli a snažila si v hlavě urovnat události související se sestřiným zatčením, ďábelský hlas, který se doposud schovával v koutku mojí mysli, se vplazil do popředí usínajícího vědomí.

„Tak vidíšsss. Prossstitutky jsssou to ssssamé jako kurvy.“ Vysmíval se mi. „Oboje dvoje jsssou sssschopný prodat dušššší za hrssstku penězzzz.“

Syčení hada mi pronikalo do morku kostí. Po celém těle mi naskočila husí kůže.

„Konkej zmizet, Satane! Nechci tě poslouchat.“ Nacpala jsem si ukazováky do uší a začala se usilovně modlit. „Zdravas Maria. Kristova máti. Ochraňuj mě od zla.“

„Sssnad ssssi nemysssslššš, že sssse přede mnou někam schováššš?“ Hříšný hlas uvnitř mé lebky se zlomyslně rozchechtal, než se zase odplazil pryč. „Dříve nebo pozzzzzději sssse sssstejně dozvíššš pravdu.“

NA KONCI LÉTA se údolí řeky po ránu halilo do závoju husté mlhy. Dříve než se Gianni vypravil domů do Itálie, odpřisáhl sestře, že se k nám následujícího roku vrátí s rodiči a bude se slavit svatba. Po jeho odjezdu se obloha zatáhla nacucanými mraky a z Šimkovic ořešáku naproti v ulici začaly opadávat zralé vlašské ořechy. Přišel čas nastoupit na základku v sousedním Mrákotíně. Nebylo mi dáno chodit na druhý stupeň v našem malebném městečku, neboť zdejší učitelé měli pověst šťourů. Dávali si záležet, aby posudek každého žáka obsahoval věrný politický profil rodinných příslušníků. Rodiče mě raději zapsali do školy v nedaleké dělnické čtvrti. Neměla sice dobrou reputaci, co se týče kulturní úrovně žáků ani kvality vyučování, nesporná výhoda však spočívala v tom, že mrákotínští učitelé neměli tušení o politickém škraloupu mého otce a ředitel základky se navíc odedávna dvořil mojí sestře.

Prvního září jsem v půl osmé vystoupila v Mrákotíně na nádraží. Mrholilo. Dělnická čtvrť vypadala ještě šedivější a depresivnější než jindy. Z komínů stoupal kouř k zataženému nebi. Cementárna ve vápencovém údolí za městem chrlila jemný bílý prach na okolní lesy. Na stavbě sídliště se z jeřábů na laně pohupovaly betonové panely. V oprýskané budově vedle závor se zakouřená hospoda dělila o prostor s policejní stanicí. U námořníka zely od rána dveře široko dokořán a potetovaný hospodský za pultem čepoval stejnou míru piva zákazníkům v modrých montérkách i zelených uniformách. O kus dál před Zeleninou místní babky probíraly poslední drby v dlouhé frontě na banány. Unavené tváře davu na autobusové zastávce se jevily popelavě nezdravé. Krhavé oči mužů nehybně spočívaly na sportovních stránkách novin. Ženy si netečně listovaly v časopise Květy. I docela mladé dívky už měly koutky úst trpce stažené dolů. Naložené Tatry burácely sem a tam po dlažebních kostkách. Zpod zablácených kol jim stříkaly gejzíry hnědé dešťové vody.

„KVALITNÍ VZDĚLÁNÍ DLÁŽDÍ CESTU K LEPŠÍ BUDOUCNOSTI MLÁDEŽE.“ Červený transparent na panelové zdi základní školy citoval V. I. Lenina. „UČIT SE, UČIT SE, UČIT SE.“

Vstupní hala připomínala halu na velkochov drůbeže. V prosklených betonových chodbách se hemžila hejna identicky oblečených dětí. V jejich oděvu kolektivně převažovala hnědá, ačkoli na sobě neměly uniformu, což svědčilo o sjednoceném vkusu mrákotínských matek. Dohlížející učitelky kvokaly jako slepice. Měly bez výjimky neforemné tělo, krátké „natrvalené“ kudrlinky a povadlý obličej. Mí noví spolužáci se pod jejich dohledem přezouvali ze stejných holínek do podobných bačkor. Štěbetali a pípali přitom jako hladová kuřata a tlusté učitelky kolem nich poskakovaly a třepotaly rukama jako křídly.

„*Neboň se nikam. Nebulákej.*“ Kdákaly ve snaze seřadit neposlušnou drůbež do vojenských rozestupů. „*Vpravo v bok. Pochodem vchod. Všichni potichu do třídy.*“

Prťavý ředitel školy strnule postával na schodišti jako kohout na bidýlku. Sotva mě spatřil, blahosklonně mi pokynul, abych se vydala do prvního patra vyhledat 6. C. Marta mi u něj osobně zařídila přijetí. Bývalý fotbalista byl sice ženatý, ale mohl se prý přetrhnout, aby sestru očaroval. Věděla jsem od ní, že si o víkendech přivydělává pískáním fotbalových zápasů. Kolem krku mu na šňůrce visela stříbrná píšťalka a krátké nohy měl zahnuté do tvaru písmene O. Na první pohled to nebyl žádný intelektuál. Za normalizace však bývalo normální, že dohledem nad výchovnými zařízeními byli pověřováni sportovci. Vzdělávací

proces měl za úkol vychovávat socialistickou mládež k poslušnosti, a ne učit děti samostatnému myšlení.

„*Nádhera a Malý. Obvyklé známé firmy!*“ Ředitel s nadhledem kontroloval hlučný přesun vrískajících školáků. Pokaždé, když nějaký uličník spáchal faul, ozval se ostrý zvuk ředitelovy písťalky. „*O hlavní přestávce se ke mně oba dostavíte do ředitelny.*“ Výhrůžně chrastil těžkým svazkem klíčů.

6. C se nacházela na konci dlouhé tmavé chodby s nízkým stropem. Váhavě jsem vstoupila dovnitř učebny a ocitla se tváří v tvář nepřátelské stěně obličejů. „*Hele.*“ Dělnické děti do sebe šťouchaly loktem. „*Kdo to je, ty vole?*“ Civěly na mě, jako bych přišla z jiné planety.

„*Aboj. Jmenuju se Miranda.*“ Přemohla jsem se k úsměvu. „*Jsem tu nová.*“

Nikdo mi můj úsměv neoplatil.

Sedla jsem si do prázdné lavice vzadu u okna.

O chvílí později do třídy vrazila tlustá matikářka v květované blůze. Soudružka Samovarová zastávala funkci třídní učitelky. Měla brunátné tváře a netrpělivou povahu. Trvalo jí méně než minutu načrtnout strategii výuky na nový školní rok a představit mě spolužákům. Posléze se k žákům otočila zády a pustila se do psaní příkladů na tabuli. Vydávala přitom skřípavé zvuky křídou. Málokdo ve třídě se namáhal sledovat její bohubilé úsilí. Jenom hrstka zodpovědných holčiček si otevřela sešit, aby si do něj opsala číselná zadání.

„*Hele Kačeno. Nevrostly ti přes prázdniny nějak kozy?*“ Vytáhlý hoch s drzým pihovatým obličejem obtěžoval blondátou spolužačku přes uličku. „*Ukaž mi je.*“

Tlumený chechot se rozvířil třídou a přiměl učitelku, aby se otočila. S rukama na kulatých bocích výhrůžně přehlížela řady lavic. Mrákotinští školáci si zkušeně nasadili nevinné masky a tvářili se, že jsou doslova pohlceni prací na počtech, dokud se soudružka Samovarová neupokojila a neotočila se opět zády.

„*Kačeno. Nebud' sketa. Nemůžeš si je přece nechávat jenom pro sebe.*“ Pokračoval šeptem pihatý spolužák. „*Dám ti kačku, když si zvedneš tričko, a bůra, když mi na ně necháš sábnout.*“ Neodbytně natahoval ruku s kružítkem a snažil se ho blondýně zapíchnout do kulatého zadku v našponovaných manšestrácích.

„*Trbni si pedálem, hajzle.*“ Zasyčela na něj. „*Sabej si sám na sebe.*“

Z její sebevědomé pózy jsem pochopila, že se jedná o nekorunovanou královnu šesté cí.

„*Tak bude tady ticho?*“ Brunátná učitelka malýma očkama zrentgenovala zkamenělou třídu. „*Procházková a Nádhera. Nemyslete si, že o vás nevím.*“ Potřásala netrpělivě naondulovanou hlavou. „*Koledujete si o poznámku.*“

Dialog mezi blondýnou a jejím pihovatým nápadníkem pokračoval za soudružčinými zády v znakovém jazyce, který jsem už nedokázala tak snadno rozluštit. Celá třída se počala dusit smíchem, když drzý darebák vytvořil z palce a ukazováku levé ruky kroužek a jal se skrze něj prostrkovat pravý ukazovák. Blondřatá krasavice hrdě vztyčila prostředník a ukazovala jím ke stropu. Naivně jsem jejich pantomimu interpretovala, jako že Nádhera sliboval Procházkové snubní prsten a ona ho odmítla s tím, aby se oženil s nějakou jinou místní fešandou, co chodí do třídy v druhém patře.

Během přestávky se věci ještě zkomplikovaly. Sotva soudružka Samovarová opustila učebnu, Nádhera vyskočil na lavici a hrdelními zvuky opičího alfa samce zavelel skupině podřízených spolužáků, aby odtáhli Procházkovou do kouta. Zatímco dva páry kluků drželi zmítající se blondýnu za ruce a za nohy, Nádhera jí vítězoslavně vytáhl nahoru hnědé tričko a ohmatal podprsenku. Pobídnul pak svoje kumpány, aby si jeden po druhém také sáhli. Vřeštěli přitom všichni jako šimpanzi.

„*Dejte ode mě pryč ty pracky, vy prasata!*“ Nekorunovaná královna třídy kolem sebe zuřivě kopala. Zdálo se, že její facky působí násilníkům potěšení. Avšak i samotné Procházkové jejich dotěrný zájem zjevně lichotil.

Méně atraktivní holčičky utvořily kroužek pod nástěnkou civilní obrany.

„*Procházková je pěkná kurva.*“ Stěžovaly si zapškle. „*Prej už má měsíčky.*“

Vypadaly našťavaně, protože se nenašel nikdo, kdo by je toužil ohmatávat.

Skupina menších kluků se zatím válela na zemi pod umývadlem. Chytali jeden druhého za poklopec a kvičeli jako podsvinčata. „*Bacha, ty vole. Nebo tě vykastruju.*“ Slyšela jsem, jak si navzájem vyhrožují.

Někdo se uprdnul a vzduch ve třídě nesnesitelně ztěžknul. Znechucena zvířecími zvuky a vulgárním chováním svých vrstevníků jsem seděla mlčky v poslední lavici a snažila se k sobě nepřitahovat pozornost. Školní zvonek už oznámil konec přestávky a chrastění klíčů venku na chodbě signalizovalo přítomnost soudruha ředitele. I ti nejotrlejší výtržníci rázem prchli do lavic jako vystrašené myši.

„*Chřestýš vylez z díry!*“ Šeptal vzrušeně Nádhera.

„*Bacha na Chřestýše, ty vole.*“ Jeho nohsledové po něm opakovali s ozvěnou.

„*Príjjet, ribjáta.*“ Platinová blondýna pozdravila třídu řezavě vysokým hlasem a zabouchla za sebou dveře. „*Určitě jste štěstím bez sebe, že mě po dlouhých měsících prázdnin opět vidíte, sglásno Nádhero?*“ Ruštinářka se ironicky ušklíbala. „*Što ty mně skažěš?*“

„*Da. Éto óčeň právda, tovařiš Rottová.*“ Pihatý darebák pokorně kýval hlavou a najednou vypadal bezbranně.

„*Tak? To ráda slyším, maladěc. Správně bys měl na stupínku padnout na kolena a zůlíbat mi noby za to, že jsem tě nechala prolízt.*“ Rozesmála se sarkasticky soudružka a odhodila náklad těžkých učebnic na katedru. „*Znáješ što? Prochodí sjudá rovnou k tabuli a skaží nam, kakýje u tějba býly kaníkuly?*“

Dívala jsem se, jak se Nádhera otráveně loudá ke stupínku. Musela jsem se hodně přemáhat, abych nezačala zívat. Vyprávění o prázdninách z něj lezlo jako z chlupaté deky. Neuměl vůbec rusky, ale dařilo se mu úspěšně komolit české výrazy ruským přízvukem. Soudružka Rottová ho přitom jadrně napomínala a příležitostně se po něm ohnala dřevěným pravítkem jako krotitelka šelem v cirkusu.

Znuděně jsem se zahleděla ven z okna.

Vedle školy se rozkládal atletický stadión a fotbalové hřiště. Podél řady protějších domků probíhala vlaková dráha a za ní stálo pochmurné sídliště z padesátých let, kde polovina mých spolužáků bydlela v identických dvoupokojových bytech. Škodovky jejich otců parkovaly kolem chodníku. Lišily se jen barvou. Identické spodní prádlo jejich matek splihle viselo ze šňůry na různých podobných zastřešených balkónech, jako symbol normality v normalizační společnosti. Studený vítr pročechrával navlhlé spodřary a podprsenky. Nad střechami činžáků trčely televizní antény. Hrobové ticho čas od času přerušovaly projíždějící vlaky. Hliníková

okna základky se co chvíli rozdrncela a za umakartovými dveřmi se na dlážděné chodbě rozléhalo bušení ocelových koles do pražců.

V duchu jsem pokaždé nasedla do projíždějícího rychlíku a unikala co nejdál z hodiny ruštiny. V půl desáté se venku ozvalo ostré písknutí. Šňůra nezvykle čistých barevných vagónů profrčela kolem školy směrem k Plzni.

Poznala jsem v nich legendární Schirnding expres do Paříže.

Aniž bych se zvedla ze židle, opustila jsem zasmrádlou učebnu a odcestovala první třídou do slavného města nad Seinou. Se zavřenýma očima navrch hlavy jsem bloudila zmoklými bulváry, plnými pouličních prodavačů a troubících aut. V Boulogneském lesíku jsem obdivovala pastelově barevné deštníky a půvabné Pařížanky s vosím pasem a širokými klobouky. Zamyšlení umělci si kreslili prstem na ubrousek a popíjeli absint na terasách kaváren s pruhovanými markýzami nad hlavou, jako na Renoirových plátnech v Národní galerii. Připadalo mi, že slyším zvuk tahací harmoniky. V Moulin Rouge na jevišti vyhazovaly dlouhé nohy Toulouse-Lautrecovy tanečnice. Piccasovi akrobati plivali oheň pod roztančenou Eiffelovkou a dřevění bílí koníci na kolotoči u Trocadéra poslušně klusali v kruhu.

Tohle byla moje představa normálního života. Usilovně jsem si tehdy přála, aby se vyplnilo otcovo proroctví a železná opona se už brzy rozhrnula. Tolik jsem doufala, že se jednoho dne doopravdy svezu právě tím Schirnding expresem.

„Ty seš tady nová, děvčeka?“ Ruštinářka mi nečekaně zařvala do ucha. „Kak těbja zavút?“ Mluvila přehnaně pomalu, jako by předpokládala, že jsem úplně hloupá. „Panímájěš parúsky?“ Poklepala mi na rameno dřevěným pravítkem. „Rozumíš rusky?“

„Da. Panímájju.“ Sevřelo se mi srdce, jakmile se můj rozlétaný duch vrátil zpátky do těla v zasmrádlé třídě. „Meňa zavút Miranda Urbanová.“

NA MRÁKOTÍNĚ nebylo zhora nic zajímavého. Jediné kulturní povyražení v zaprášeném dělnickém předměstí zajišťovalo kino, které o víkendech promítalo sovětské válečné filmy pro obecenstvo složené z místních důchodců. Večer co večer se během

pracovního týdne za každým oknem paneláku stejným způsobem rozsvěcovala jiná televizní obrazovka. Ráno jsem ve škole slyšela spolužačky, jak podrobně rozebírají poslední díl normalizačního seriálu. Nazývaly známé herce křestními jmény a rozčilovaly se jejich fiktivním osudem, jako by to byli jejich blízcí příbuzní. V pátek odpoledne pak místní rodiny kolektivně prchaly z betonových kukaní. Každý si naložil trochu jiné předměty do identických Škodovek a komu se podařilo nastartovat, rozjel se spolu s ostatními v koloně z města na podobnou chatu někde u řeky.

Až do neděle bývalo sídliště v noci tmavé a přes den vylidněné.

„Jestli tohle má bejt normální, tak já radši normální nikdy nebudu.“ Stěžovala jsem si máti. *„Jediný, co moje vrstevníky zajímá, je fotbal, životy slavných herců a žrádlo.“*

Na mrákotínské kulturní poušti se ale přece jenom nacházel osamělý ostrůvek osvětleného ducha. Byla to místní hudebka. Nenápadná jednopatrová budova se skromně krčila v čtvrti rodinných domů za sídlištěm. Málokdo by v tak banálním prostředí tušil kulturní líheň, v níž tělem i duší oddané profesorky denně sváděly lýtý boj s línou generací normalizační mládeže v marné snaze probudit naše zakrnělé umělecké schopnosti.

Dvakrát týdně jsem po škole pospíchala smradlavým podchodem pod kolejemi na druhou stranu sídliště, abych v přízemí oprýskaného domku zdokonalovala hru na klavír pod přísným vedením paní ředitelky.

„Co jsem komu udělala? Tvá technika úhozu připomíná ospalou sekretářku na ministerstvu školství. Zkus pochopit, že piáno značky Petrof není psací stroj.“ Profesorka Drozdová se při hodnocení mých schopností vyžívala v sarkastických metaforách. *„Hraješ Bacha, jako když jde jednooká vrána na zobání.“* Sofistikovaná dáma sama o sobě dokázala vyvážit mrákotínské duchovní vakuum.

Paní profesorka mívala sněhobílé vlasy pečlivě načesané do lesklé helmy a její vrásčitá, pergamenová tvář maskovala suchý smysl pro humor, který jsem nedokázala vždy ocenit. V ostrém kontrastu k tělnatým učitelkám na základce si navzdory pokročilému věku udržela štíhlou linii a dávala si záležet, aby se do práce dostavila elegantně oblečená. Chovala se tak vznešeně, že jsem se v její přítomnosti cítila vždy nesvá. Byla svobodná a bezdětná, takže zasvětila život klasické hudbě a s náboženskou vervou vzývala idoly hudebního panteonu. Pro poslech brilantní interpretace Chopinových preludií a Beethovenových sonát by

obětovala půl výplaty. Kromě abonentních vstupenek na koncerty České filharmonie a FOK a pravidelných návštěv v lóži opery Národního divadla se dobrovolně zřekla veškerých světských radostí. Její pedagogický tým sestával výhradně z vdov nebo starých panen, které byly stejně tak blázen do klasické hudby, jako byl zbytek mrákotínské populace do ledního hokeje či do fotbalu. Místní liduška pod fanatickým vedením profesorky Drozdové nezdůvodnitelně vzkvétala a její sláva se brzy rozšířila po celém pražském obvodu. Rodiče sem vodili děti z mnohem lepších a často velmi vzdálených čtvrtí.

„Barokní hudba vyžaduje jemný cit.“ Ředitelka pokoušela tenké cigarety v jantarové špičce. „Není to něco, po čem můžou vesničanky jako jsi ty, dupat v zablácených galoších.“ Z nozder jí přitom stoupal bílý kouř.

Ambiciózně si vytkla za cíl naučit mě vybranému chování.

Její noblesní způsoby mě ohromovaly stejně působivě, jako jsem se v hloubi duše styděla za špinavou obuv. Uvědomovala jsem si, že mě ambiciózní ředitelka hudebky přijala díky otcovu neodolatelnému šarmu. Po mém odchodu z konzervatoře rodiče doufali, že mě hra na klavír přivede na veselější myšlenky a pomůže mi zapomenout na balet. Otec si domluvil schůzku s ředitelkou hudebky a po pár minutách neformální konverzace v soukromí její kanceláře došel k závěru, že bělovlasá dáma sdílí jeho averzi vůči čemukoli, co mělo něco společného s bolševiky. Přiznala se dokonce, že si neohroženě přiložila polínko do ohně normalizačního odboje, když v lidušce zaměstnala disidentského skladatele. Díky její odvaze se pronásledovaný umělec mohl prokázat policii platným razítkem v občance. Vydělával si na lidušce na skromné živobytí jako korepetitor hodiny lidových tanců.

„Neměla jsem tvému otci slíbovat, že si tě vezmu do skupiny. Vždyť ty jsi schopná brát Beethovena jako Radeckého pochod.“ Nikdy nepřestala kritizovat mé technické schopnosti a nedostatečně vybroušené chování. Žádná interpretace nemohla uspokojit její vysoké nároky. *„Ježíšmarjá. To se nedá vydržet.“* Během mého hraní často skučela, jako by jí zubař kleštěmi vytahoval zub moudrosti. *„Musím si požádat o zvýšení platu.“* Koulela při tom očima.

Na konzervatoři mi pod vedením profesorky Kudrnové ruce s lehkostí samy tancovaly po klaviatuře. Klávesy jsem dokázala trefovat s neomylnou přesností. Sotva jsem se přesunula do Mrákotína, začaly mi tuhnout prsty, až byly nemotorné jako kolíky na prádlo. Čím víc jsem se snažila zalíbit profesorce Drozdové, tím se mnou byla nespokojenější. Vadily jí moje zmačkané noty a okousané nehty. Nezáleželo na tom, jak pilně jsem doma nacvičovala

zadaný repertoár. S přísnou ředitelkou po boku jsem nedokázala bezchybně zahrát ani Ovcáci čtveráci. Nemohla jsem si pomoci. Strašně mě znervózňovala.

Netrvalo dlouho a přestala jsem se na hodiny klavíru těšit. Nadšení, které ve mně probudila profesorka Kudrnová, postupně ochablo. Na konci září jsem se už jenom z povinnosti vlekla podchodem pod tratí se stohem zmačkaných not pod paží.

„Čau, krásko. Kam si to smažíš?“ Skupina osmáků seděla na klandru a kouřila levné cigarety. *„Pojď s náma do keřoví. My taky vlastníme zajímavý nástroje, na který bys ses mohla učit brát.“* Lascivně se na mě šklebili.

Přitiskla jsem si Měsíční sonátu k jedinému prsu a upřela oči k zemi, ve tváři červená jako feferonka. Betonová chodba zapáchala močí. Kroky se dutě rozléhaly mezi špinavými stěnami. Z hurónského smíchu místních pubertáků mi běhal mráz po zádech. Cítila jsem jejich žhavé pohledy na kůži. Zvedal se mi žaludek při pomyslení na jejich horké, zpotené ruce a uslintané polibky. Držela jsem však hrdě hlavu vzhůru a snažila se ignorovat syčení hada v temnotě mojí mysli. Předstírala jsem, že kolem sebe nic nevnímám.

Budova hudebky tradičně smrděla desinfekčním prostředkem a vibrovala disharmonickými akordy. Už ve dveřích jsem slyšela krákání profesorky Kačírkové, která uvnitř učebny v přízemí falešně předzpěvovala korektní interpretaci jakési romantické melodie. Zapálená klavíristka byla mezi dětmi známá pro svoji vznětlivou povahu. Pokud ji někdo hodně rozlobil, vyplivovala na klavír zubní protézu.

„Ale to se přece takhle nebraje. La la la la–láááá.“ Zuřivě vyla. *„Musíš to brát láááááá–la la–lááááá.“*

Profesorka Bláhová měla na starosti smyčcové oddělení vedle šaten.

„Už ti někdy někdo vysvětlil, že housle nejsou luk, chlapče?“ Kárala za dveřmi nevyvedeného studenta. *„Prosím tě, dost. Přestaň ty struny napínat smyčcem, jako bys na mě chtěl vystřelit! Panebože, co jsem komu udělala, že jsem si zasloužila taková muka?“*

Melodie přede hry Labutího jezera se tesklivě linula z učebny hudební nauky v zadní části budovy, zatímco profesorka Pekárková v prvním patře chválila nejnadanější pianistku na škole. *„Výborně, Alenko. Dneska ti to o–prav–du jde jed–na ra–dost.“*

Nemohla jsem si pomoci, abych na Alenku tajně nežárčila. Byla jen o rok starší než já, ale profesorka Drozdová nepřetržitě bájala o jejích úžasných technických schopnostech. Hořce prý litovala, že Alenčini rodiče nespovědili nadanou dceru do rukou jí, ale kolegyni Pekárkové, kterou považovala za úhlavní soupeřku.

Časy, kdy jsem bývala hvězdou, dávno minuly. Sklonila jsem se, abych si na lavici v šatně rozvázala tkaničky na botách, a obratle mi přitom křupaly jako revmatické důchodkyni. Tklivá hudba Čajkovského baletu naplnila moje srdce lítostí. Horké slzy mi vstoupily do očí. Když ale skupina rodičů zaplavila šatnu, polkla jsem statečně žal a nasadila si usměvavou masku. Sebrala jsem z lavice zmačkané partitury a odvážíla se jít zaklepat na dveře ředitelny.

„*Vstupte.*“

Rázem se mi zpotily dlaně.

Zhluboka jsem se nadechla a překročila práh. „*Dobry den.*“

„*Tvoje maminka ti neřekla, že máš používat ručník pokaždé, když si myješ ruce, draboušku?*“ Profesorka Drozdová mě jako obvykle přivítala sarkastickou poznámkou. „*Nepřišla jsi mi sem donést opatlat klaviaturu?*“

Zaujala jsem pozici na otáčecí židličce u klavíru. Cítila jsem se vedle přísné profesorky tak zranitelná, jako bych měla nastavit holý krk její břitvě. Během následující hodiny systematicky strhala každou skladbu, kterou jsem před ní zahrála, až se mé sebevědomí scvrklo na velikost suchého hrášku. Už jsem pak nedokázala zmáčkout ani C-durový kvintakord, což bylo podle profesorčina názoru způsobeno tím, že mi od narození chyběly buňky nutné pro porozumění klasické hudbě.

Deset minut po konci hodiny paní ředitelka stále zaujatě kritizovala můj scestný prstoklad. Pohlčená snahou o zdokonalení mého uměleckého výkonu, nevzala na vědomí zvuk váhavého klepání na dveře.

„*Pardon, soudružko. Můžu vstoupit?*“ Pobledlý blondák vystrašeně nakoukl dovnitř skrze úzkou škvíru.

„*Nejedná se vůbec o to, jestli můžeš a nebo ne.*“ Profesorka Drozdová se prudce otočila. „*Ty jednoduše musíš.*“ Přimhouřila ledově modré oči za závojem cigaretového kouře a vrhla letmý pohled na zlaté náramkové hodinky. „*Máš deset minut zpoždění, Honzíku.*“

Honza Pekař byl asi jediný kluk v celém Mrákotíně, který uměl hrát něco jiného než jenom fotbal. Tichý a spolehlivý. Věděla jsem, že chodí na základku do sedmé A. Paní ředitelka často vychvalovala Honzův poctivý přístup k cvičení etud a technickou přesnost jeho úderu, zároveň však stejným dechem žehrala na jeho neschopnost vyjádřit jakékoli emoce.

„Mám ti snížit stoličku?“ Horlivě jsem vyskočila a šroubovala dolů kulaté sedátko.

„Díky, Mirando.“ Nezdálo se, že by se bledý blonděák hrnul na moje místo.

Chystala jsem se vycouvat ke dveřím, když mě ředitelka zarazila autoritativním gestem.

„Ještě jsem ti nedovolila odejít, Urbanová.“ Zakrákorala. „Než půjdeš domů, mám pro tebe důležité sdělení, které se týká vás obou.“

Vytáhla ze šuplíku zažloutlou partituru a slavnostně ji rozložila na podstavci. Podařilo se mi rozluštit ornamentální secesní písmo na titulní stránce: *Antonín Dvořák–Slovanské tance pro čtyři ruce.*

„Možná jste slyšeli, že naše hudební škola tento rok dostala příležitost účastnit se celostátní klavírní soutěže, která se koná jednou za čtyři roky.“ Oči profesorky se ambiciózně zableskly, zatímco listovala stolním kalendářem. „Dvacátého pátého října mám v úmyslu vybrat nejlepší klavírní interprety ve škole, kteří pak budou mít tu čest dál reprezentovat Mrákotín v okresní soutěži.“ Pozorovala jsem ji, jak zakroužkovává zmíněné datum červenou fixou, jako by to byl státní svátek. „Zajisté chápete, že je pro mě otázkou profesionální prestiže, aby všichni moji studenti v rámci školního kola podali slušný výkon.“ Proklála mě pohledem.

„Samo sebou.“ Nervózně jsem polkla.

Spočítala jsem si přitom v duchu, že do soutěže chybějí necelé tři týdny.

„Vzhledem k tomu, že ani jeden z vás nemá ani z mák talentu, rozhodla jsem se, že bude nejlepší, když budete soutěžit společně.“ Profesorka Drozdová odhalila sofistikovanou strategii. „V kategorii čtyřručky máte největší šanci vyvážit vaše individuální nedostatky. Honza se bude hodit na spodní part, kde je zapotřebí zajistit stabilní rytmiku. Miranda by se zase mohla citově vyřádit v interpretaci melodické linky.“

Noblesní profesorka rozevřela noty na straně 26 a ukázala prstem na hustý notový záznam. „Není to nijak zvlášť komplikované. Podle mě byste to mohli do týdne přečíst. Co vy na to?“

Poprvé od začátku školního roku jsme se na sebe s Honzou upřeně podívali.

„*Super.*“ Otočili jsme oba oči v sloup.

„*Vidím, že jste nadšení.*“ Uzavřela suše diskusi profesorka. „*Další výboda hry na čtyři ruce je skutečnost, je to relativně malá soutěžní kategorie. Do školního kola se zapsaly pouze dva další páry, což znamená, že i když v soutěži kompletně vybuchnete, pořád vybrajete třetí cenu a způsobíte tak minimální škody mojí reputaci.*“

HONZA A JÁ jsme se jeden od druhého nemohli víc lišit. Stejně jako hořká čokoláda se šlehačkou, tvořili jsme spolu na první pohled vyvážený pár. Plachý blonděk mě sice fyzicky přitahoval, ale neodvážila jsem se mu dát nikdy najevo svoje pocity. V pondělí a ve čtvrtek o přestávce jsme na základní škole kolovali na stejném patře. Když jsem ho mījela, obrnil se neproniknutelným výrazem a dělал, že mě nevidí. Byl neustále obklopen kamarády z fotbalu. Nepodíval se ani mým směrem. Ale během hodiny klavíru, kdykoli se naše prsty setkaly na klávesách, Honzovy tváře najednou bleskově zčervenaly a na jeho mramorovém čele vyrazily kapičky potu.

Týden se minul s týdnem a osudové datum klavírní soutěže se nevyhnutelně blížilo. Každé odpoledne hudebka vibrovala usilovným cvičením na několik pián zároveň a bzučela jako úl na konci jara. Honza a já jsme se snažili, leč jsme mohli, abychom se dopracovali k spolehlivé interpretaci Dvořákova tance a naučili se celou skladbu nazpamět. Nepřicházelo v úvahu, že bychom školní kolo mohli vyhrát, ale nepřestávala jsem se děsit představy, že si nekvalitním výkonem utrhnu ostudu.

„*Běda mi. Vaše podání je dneska absolutní katastrofa!*“ Profesorka Drozdová zoufale lomila rukama během poslední přehrávky. „*Každý z vás hraje úplně mimo a zní to dohromady jako rozladěný flašinet s kulometem.*“

Ponižující urážky Honzu nevyvedly z rovnováhy. Rytmicky si vedl svou. Bušil pode mnou tvrdohlavě do kláves a mařil veškerou mou snahu vypíchnout melodickou linku. Pokaždé, když jsem omylem zmáčkla nesprávnou klávesu, můj spoluhráč navíc zmáčkl pedál, a zbytečně tak rozmázl falešný tón a prodloužil jeho dozvuk.

„*Díky bohu, že už to zítra skončí.*“ Ředitelka nás znechuceně vytlačila ze dveří učebny s trpitelským výrazem na pergamenové tváři. „*Koukejte se zítra snažit, abyste u poroty alespoň vzbudili soucit, když už nic jiného.*“ Přitiskla si k nosu navoněný kapesník, jako by bojovala s bolestí hlavy. „*Hned po soutěži vás přeřadím k nějaké jiné profesorce.*“ Vyhrožovala. „*Jste doopravdy beznadějný případ!*“

Sotva za námi zabouchla dveře, Honza se potichu zasmál. „*Doufám, že dodrží slovo.*“

„*Já taky.*“ Pokřížovala jsem se. „*Amen.*“

Druhého dne jsme byli oba zproštěni vyučování na základce, abychom se mohli zúčastnit školního kola soutěže. Máti mě ráno doprovodila do hudebky. V úzké šatně se tlačil zástup vynervovaných dětí a rodičů. Skupinka mladých pianistů čekala v prvním patře na židlích jako odsouzenci k popravě. Čas od času se ve zdi otevřely dvojité polstrované dveře a postarší profesorka vyprskla něčí jméno. Vybraný kandidát pokaždé s hrůzou odlepil oči od linoleové podlahy a s těžkým srdcem sebral odvahu vstoupit dovnitř temné místnosti. Neušlo mi, že i samotné Alence se zbaběle roztrásla kolena, když na ni přišla řada. Nadaná pianistka proti nám soutěžila s další oblíbenou adeptkou v kategorii čtyřručky. Profesorka Pekárková prý s děvčaty nacvičila technicky náročnou skladbu W. A. Mozarta.

Krátce poté, co obě soupeřky zmizely za dvojitými dveřmi, se z učebny ozval dokonale synchroniovaný zvuk dvaceti prstů tlučících do kláves. Všechny čtyři ruce hrály s překvapivou rychlostí a nezvykle precizně.

„*A jéje.*“ Otočila jsem se k Honzovi, který schlíple seděl vedle na židli. „*Zdá se, že jsme už probráli.*“

„*Nikdy mi nevadilo být poslední.*“ Otrěl si zpoceně dlaně do kapesníku. „*Tobě snad jo?*“

„*Nejsem si jistá.*“ Pokrčila jsem rameny. „*V Bibli je teda psáno, že poslední budou nakonec první.*“ Vzpomněla jsem si. „*Ale stejně bychom se neměli předem vzdávat. Nikdo od nás nic nečeká. Nemáme co ztratit.*“

Blondřákovy pomněnkové oči se překvapeně rozevřely a poprvé za celou dobu se jeho ústa roztáhla do upřímného úsměvu. „*Máš recht, Mirando.*“ Chytl mě nečekaně za ruku. „*Je to stejný jako ve fotbale. Musíme do toho dát všechno, bez ohledu na to, jak špatnej výkon se od nás očekává.*“ Řekl pevným hlasem. „*Když už musíme pohořet, tak alespoň důstojně.*“

Naše prsty se navzájem propletly a srdce mi samou radostí přestalo tlouct v hrudním koši. Ohnivé plameny vyšlehly uvnitř mého břicha, jako bych se chystala otěhotnět. Oči plachého chlapce zračily požár v mé duši. Vědomí Honzovy opěťované lásky ve mně probudilo touhu milovat ho tisíckrát víc.

„Urbanová. Pekař.“

Dvojité dveře zívly dokořán jako pekelná brána. Čtveřice starých panen za stolem na nás mžourala s předstíraným zájmem.

„Vítejte děti. Copak jste si pro nás připravili?“ Profesorka Bláhová nás obdařila hrůzyplným úsměvem, který necudně odhalil pokročilou paradentózu nepřírozeně růžových dásní.

Ředitelka v roli předsedkyně poroty se tvářila ještě přísněji než obvykle, aby navodila dojem objektivitu. *„Tak řekněte. Jakou jste si vybrali skladbu?“* Ptala se nás chladně, jako kdyby to nevěděla.

„Slovanský tanec číslo osm.“

Najednou mi vyschlo v ústech a jen stěží jsem odlepila jazyk od patra.

„Dobře.“ Profesorka Drozdová si naškrábala do papírů krátkou poznámku. *„Můžete začít.“*

Přistoupila jsem k lakovanému nástroji značky Petrof, a zatímco jsem šroubovala židličku do správné polohy, cítila jsem, jak zároveň stoupá i moje tělesná teplota. Než jsem se usadila, měla jsem vysokou horečku. Připadalo mi, že každou chvíli omdlím. Položila jsem jako v mráкотách ruce na klávesy. V spáncích mi tepala horká krev a kromě pravidelného dechu svého spoluhráče jsem už kolem sebe nic neslyšela.

„Tfuj. Tfuj. Tfuj. Mirando.“ Zašeptal mi do ucha Honza.

Vrhli jsme se do hry naplno.

Nasadili jsme mnohem rychlejší tempo, než kdykoli předtím. Přesto náš hudební přednes působil citlivě a harmonicky. Nikdy se nám ještě nepodařilo proplétat naše ruce na klaviatuře v sehraném souladu, aniž bychom si přitom pořád navzájem nešlapali na prsty. Pokaždé, když Honza stiskl pedál, přimáčkkl se ke mně těsně bokem a naše těla na okamžik splynula v jeden trup se čtyřmi pažemi. Bolest a potlačená vášň tryskaly z hloubi našich tlukoucích srdcí a měnily se v hudbu. Vřelé tóny Dvořákovy skladby vyvěraly zpod otevřeného víka

klavírního křídla jako termální pramen z úpatí skály. Skoro jsem se rozplakala radostí a vysílením, když jsme zahráli poslední akord.

„Děkujeme. Můžete už jít.“ Povědomě známý suchý hlas mě přivedl zpátky ke smyslům. *„Výsledky školního kola najdete vyvěšené na nástěnce dole u vchodu. Slavnostní ceremonie a předání cen se bude konat odpoledne v prvním patře.“*

„Na shledanou.“ Strnule jsem se poklonila. Vykročila jsem z dvojitých polstrovaných dveří a úlevou se mi podlomila kolena.

„Tak co? Jak vám to šlo?“ Máti na mě čekala v přízemí.

„Podle mě jsme si nevedli zase tak špatně.“ Klesla jsem na lavičku a ovívala se zmačkanou partiturou. *„Podařilo se mi mačkat ty správný klapky a dobráli jsme to celý až do konce bez zastavení.“*

Honza se raději zdržel komentáře.

Usedl na protější lavičku a zatímco jsme čekali na usnesení odborné poroty, pokoušel se zarytě složit Rubikovu kostku.

Kolem poledne se profesorka Bláhová přibelhala po schodech a přišpendlila na zeď papír s výsledky ve všech kategoriích školního kola soutěže. Horda ctižádostivých rodičů se zvědavě shlukla kolem nástěnky, aby si přečetli jména vítězů. Překvapilo mě, když jsem uslyšela Alenčina otce nesouhlasně mumlat pod vousy.

„Stala se nějaká chyba, anebo malý zázrak.“ Protřela jsem si zraky, abych se přesvědčila, že nesním. *„Nemůžu tomu uvěřit.“* Lapala jsem po dechu a znovu četla strojopisový seznam jmen vítězů. *„Vybráli jsme první cenu!“*

Honza stál za mnou jako solný sloup.

„Do háje.“ Vydechl našťavaně a jeho mramorová tvář se ani nepohnula. *„Takže to pro nás neskončilo.“*

Když jsme se po schodech vraceli nahoru, nedokázala jsem z jeho neutrálního výrazu poznat, jestli je alespoň trochu rád, že jsme vyhráli, anebo mu je celá ceremonie proti srsti. Během slavnostního obřadu se ani jednou neusmál.

Profesorka Drozdová se na rozdíl od Honzy už nadále nenamáhala navozovat dojem falešné objektivy a sebekontroly. Při předávání diplomu se její drobná prsa doslova dmula pýchou. Nařídila profesorce Bláhové, aby vítězný tým jejích nejlepších žáků zvěčnila pomocí dlouhého objektivu východoněmeckého foťáku. Sotva jsme si s ní připili sklenicí džusu, ředitelka nás s úsměvem vytlačila z místnosti a na chodbě nám bez úsměvu nařídila, abychom ji neodkladně následovali do kanceláře.

„Doufám, že si uvědomujete, do jaké zapeklité situace jste mě dostali?“ Úpěla za zavřenými dveřmi poté, co se zhroutila do křesla. *„Varovala jsem členky komise, že váš dnešní výkon byl naprosto výjimečný a nelze proto očekávat, že jej někdy zopakujete. Přesto však trvaly na vaší nominaci do okresního kola.“*

Naslinila si palec ruky a listovala stránkami stolního kalendáře. Zakroužkovala třetí pátek v prosinci černou fixou, jako by si poznamenávala datum svého pohřbu.

„Co s vámi budu dělat?“ Stiskla si zdrceně kořen nosu. *„Zbývá nám necelých šest týdnů, abychom spolu nacvičili předepsaný repertoár.“* Lkala. *„Jestli se opět nestane nějaký zázrak, nevyhnutelně zesměšníte naši lidušku v očích celé Prahy 5.“*

Dívala jsem se, jak roztržitě štrachá v kabelce, až z ní nakonec vytáhla krabičku Dunhillek. Nasadila si bílou cigaretu do špičky a škrtila zapalovačem. Jakmile do sebe nasála hustý kouř, v ledově modrých očích se jí najednou zablesklo.

„Neříkala jsi náhodou, že tvoje maminka hraje na klavír?“ Hbitě vyskočila a rozběhla se ke dveřím. *„Paní Urbanová.“* Zavolala na chodbu. *„Můžete, prosím vás, přijít na chvilku dovnitř? Potřebuji si s vámi o něčem promluvit.“*

MŮJ DĚDEČEK chirurg ve volném čase rád hrával na housle a máti ho při tom jako malá holčička doprovázela na klavír. Vycvičila si znamenitý prstoklad a dokázala díky tomu zahrát jakoukoli skladbu přímo z not. Kdykoli se moji rodiče pohádali, náš dům se naplnil zvukem Chopinových preludií. Zatímco však pro máti hra na klavír představovala utišující lék, pro mě se stala příčinou nesnesitelného utrpení. Proklínala jsem den, kdy profesorka Drozdová pověřila matku dohledem nad mým cvičením. Máti teď denně obětovala hodinu času, aby mi pomáhala vybrousit soutěžní repertoár.

Modlila jsem se, aby to přestala dělat. Její důslednost a rigidní etika práce mě doháněly k zoufalství. Byla tak zodpovědná, že se tato chvályhodná vlastnost v jejím podání proměnila v neřest.

„Mirando. Je čas na klavír.“ Bez ohledu na to, nakolik byla zrovna zavalená prací, nikdy nezapomněla na naše pravidelné seance. Hrozila jsem se chvíle, kdy se na chodbě ozvalo sladké volání. *„Pojď dolů, Trumpetko. Čekám tu na tebe.“* Její vlídná slova vyvolávala křeč v mých vnitřnostech.

K cvičení na klavír si zásadně vybírala moment, když jsem byla nejvíc zabraná do četby. Rozčilovala mě čirá radost, s jakou se nemohla dočkat, až si zahraje Honzův part. Čím byla její nálada lepší, tím byla moje horší. Už během prvních minut cvičení jsme se většinou zuřivě pohádaly. Netrvalo dlouho a máti se mnou ztratila trpělivost. První drzou poznámku mi záhy oplatila fackou. Já jsem na oplátku propukla v pláč a utíkala hledat spravedlnost k otci do garáže.

„Souhlasím s tebou, že to maminka se svojí chorobnou zodpovědností někdy přehání.“ Otec mi projevoval soucit a s pochopením vyslechl mé rozhořčené stížnosti, jenže kromě obvyklého moštu z kyselých jablíček ze sebe nikdy nic pořádného nevymáčkl. *„Musíš si ale uvědomit, že to dělá pro tvoje dobro.“* Šrouboval přitom něco na aparatuře.

Začínala jsem si přát, abych bývala žádnou soutěž nevyhrála. Měla jsem podezření, že na mě spočívala nějaká kletba. Nedovedla jsem si vysvětlit, proč se každá forma umění, které jsem se v životě přiblížila, musela proměnit v mučící nástroj v ruku mých ambiciózních učitelů a teď dokonce i mé vlastní matky.

„Vrat' se a bezčej se mamince omluv.“ Otec mě poplácal po zádech a vystrčil ven ze dveří. *„Zatni zuby, Trumpetko. Víš, kolikrát jsem se v životě musel zapřít a dělat práci, kterou jsem nenáviděl, abych uživil rodinu?“*

Skřípala jsem zuby a proklínala pana Steinwaye i s jeho syny, za to, že na začátku dvacátého století vyrobili naše vzácné polokřídlo; což byla další připomínka matčina bohatého dětství v komunistické rodině.

„Tak vidíš. Stačí se trochu snažit a všechno jde.“ Máti mi velkoryse odpustila, když jsem se připlazila zpátky k jejím nohám. *„U hudby zkrátka záleží jenom na tom, nakolik si k ní dokážeš vytvořit pozitivní vztah.“*

Kromě každodenního domácího cvičení s matkou jsem navíc trávila nespočet hodin týdně v hudebce, kde profesorka Drozdová takzvaně dotahovala všechny povolené šroubky na mojí interpretaci, jak ráda říkala.

Studené listopadové deště bičovaly betonové hřiště před základkou a Mrákotín se pomalu připravoval k hibernaci. Husté mlhy visely nad řekou a výfuky dštily smog. Nákladňáky a vlaky duněly napříč předměstím. Televizní seriál skončil happyendem a dokud nezačal nový, moji spolužáci se

neměli čím zabývat. Stalo se, že se někdo v 6. C dopídl mého platonického vztahu s Honzou a horká zvěst se rychle rozkřikla. Pihatý Nádhera mě od té chvíle na každém kroku otravoval enigmatickými otázkami.

„Hele, Mirando. Jak to má ten Pekař nejradší? Zezadu, anebo spíš zepředu?“ Píchal do mě kružítkem. *„Normálně je dole von a ty si naboře a nebo to radši děláte navopak? A co takhle z boku? Už jste to někdy zkusili?“*

„Co máš konkrétně na mysli?“ Divila jsem se jeho naivitě. *„My přece nerozhodujeme o tom, jaký brajeme part. Záleží to na paní ředitelce.“*

Moje nevinné odpovědi pokaždé způsobovaly výbuchy zlomyslného veselí. Polovina třídy se válela smíchy po zemi. Napadlo mě, že se asi v Nádherových otázkách skrývá dvojí smysl, ale nechtěla ho raději znát. Má láska k Honzovi byla čistá. Nemohla jsem dopustit, aby ji pošpinil pihovatý primitiv, jehož smradlavé prdy byly na mrákotínské škole přímo legendární. Kdykoli Nádhera vypustil větry, museli jsme přerušit vyučování a otevřít všechna okna.

Snažila jsem se vytěsnit syrovou realitu života dělnické třídy a naučila se přežívat nudné vyučování pomocí snění. Schovávala jsem si své romány pod lavici a během dopoledne v nich nerušeně listovala. Jakožto jediný intelektuál v celé třídě jsem se nemusela namáhat, abych měla dobré výsledky v teoretických předmětech. Učitelé mě většinou nechávali na pokoji a raději zaměřovali pozornost na méně nadané žáky. Celý den jsem trávila četbou a večer jsem v ní pokračovala doma na schodech. Průměrně jsem zkonzumovala přes pět tlustých svazků týdně. Literatura se pro mě stala drogou. Pokaždé, když jsem v noci dočetla knihu, zachumlala jsem se v posteli pod peřinu a představovala si různé romantické situace, v kterých jsme si s Honzou vyznávali lásku. Následovala pak vždycky pompézní svatba. Ve Svatovítské katedrále vyzváněly zvony. Na hlavy nám sněžily třešňové květy a rýžová zrnka. Znovu a znovu jsem si v mysli přehrávala filmový záznam nejšťastnějšího dne svého života a vystřihovala z virtuální pásky sebemenší nedokonalost, dokud má představa nebyla ideální. Na konci svatební hostiny mě novomanžel odnesl v náruči do ložnice, kde diskrétně sfoukl svíce. Nikdy jsem úplně přesně nevěděla, jak se nám ze sebe podařilo svléknout svatební šaty, ale vždy jsme skončili nazí na bělostném prostěradle jako Apollo a Afrodita.

„Zkusssila jsssi ssssi předssstavit jaký má Honza penisss?“ Satanův hlas syčel hříšnými myšlenkami, zatímco jsem se oddávala nevinnému fantazírování. *„Vssssadil bych sssse, že je ssssvětlej a bubenej jako žížala. Co můžessss taky čekat od sssšprta, co posssslouchá ssssvojí maminku a brnká na piáno?“*

Nic, ani hlt svěcené vody nepomohl zažehnat ďábelský hlas z mojí hlavy. Přes den se celkem krotil, ale k večeru se pokaždé vyplazil z temnoty a nepřestával rušit moje romantické myšlenky, dokud se mu nepodařilo rozvrátit moji vnitřní rovnováhu. Když mi následně vpučelo i druhé řadro

a stala jsem se opravdovou ženou, situace se radikálně zhoršila. Do školní tašky jsem si musela pro každý případ přibalit menstruační vložky. Pučící ženství se tak stalo těžkým křížem, který jsem denně nosila na ramenou.

OKRESNÍ KOLO klavírní soutěže se konalo v lidové škole na Santošce, ve čtvrti z velké většiny obývané romskou populací. Z okna tramvaje jsem spatřila zmalované ženy pokuřující cigarety bez filtru na chodníku. Jejich děti bez dozoru demolovaly místní hřiště. Dospělí muži v špinavých kalhotách lekovali na rohu s rukama s kapsách. Neměli na práci nic lepšího, než záludným pohledem pozorovat kolemjdoucí. Odpadky a psí hovna se válely všude po zemi. Popraskaná omítka opadávala z špinavých fasád kdysi honosných činžáků podél hlavní ulice. Většina domů měla rozbité dveře a vytřískaná okna, někdy zalepená igelitem, což svědčilo o smutném výsledku bolševického integračního programu, který měl za úkol pomoci romským spoluobčanům dosáhnout sociální rovnosti se zbytkem populace.

„Nechápu, jaký mělo smysl nasadit si do města takovou verbež?“ Profesorka Drozdová se otrásla odporem při pohledu z okna vozu. *„Cikáni se nikdy nenaučí pracovat.“* Distinguovaná dáma měla toho dopoledne obzvláště černou náladu. *„Jsou jako švábi. Jediné, co umí, je krást a množit se.“*

„Škoda, že k nim máte takový postoj.“ Namítla máti. *„Romové sice neuznávají disciplínu a hygienu, ale mnozí z nich jsou talentovaní muzikanti. Co vy víte, v kolika dětech, které se tu bezcílně poskakují po ulici, se skrývá hudební génius? Kdyby tak dostali příležitost odborného vedení zkušeného pedagoga, jako jste vy? Možná byste s malými romskými klavíristy udělala v okresním kole větší slávu než s Mirandou a Honzou.“*

„No, to by mi tak ještě scházelo.“ Profesorka Drozdová obrátila ledově modré oči v sloup. *„Bože na nebi. Už takhle mám dost starostí s tím, abych přiměla dodržovat základní hygienické návyky Mirandu.“*

Nevynechala jedinou příležitost, aby se do mě netrefila jedovatou poznámkou. Celou cestu neustále probírala všechny nepovedené rysy mého charakteru a nedala si pokoj ani potom, když jsme sešli z kopce k šedivé budově, kde se nejlepší klavíristé z Prahy 5 měli utkat o privilegium reprezentovat náš obvod na krajské úrovni.

„Tfuj. Tfuj. Tfuj.“ Honza si uplivil na schody u vchodu do hudebky, než jsme se roztřeseně odhodlali vstoupit do zalidněné vstupní haly. *„Drž se, Mirando.“*

„Čert nás vem.“ Stiskla jsem mu ruku. *„Snad se zase stane zážrak a probrajeme bez ztráty důstojnosti.“*

„Na důstojnost se můžeš akorát tak vykašlat.“ Zamumlal, když si byl jistý, že nás ředitelka neslyší. „Hlavně, ať to máme rychle za sebou a můžeme se vrátit domů. Už jsem kvůli tyhle vopíčiárně propás dva zápasy.“

Klepala jsem se potlačovanou nervozitou a žaludek jsem měla v krku. Když odborná porota vyvolala naše jména ze dveří, vkročili jsme do sálu a odevzdaně položili ruce na klaviaturu, jako bychom kladli hlavy pod ostří guillotiny. Sotva jsme však zahráli první dva tóny, magie naší vzájemné lásky začala znovu působit. Čím méně nám záleželo na hodnocení panelu klavírních profesorů, o to víc se nám všechny podařilo doslova nadchnout naší procítěnou interpretací. Později jsme se s úžasem dozvěděli, že se porota rozhodla ocenit náš expresivní přednes první cenou. Zdrucující ortel pro nás konkrétně znamenal, že jsme dostali za úkol hájit čest Prahy 5 v celopražském kole soutěže.

„To je prostě ke nevíře!“ Ředitelka cestou tramvají na Smíchovské nádraží zápasila s hysterií. „Včera jste to nedokázali zabráť v kuse ani pomalu a dneska jste to sfoukli rychlostí světla bez jediné chybičky.“ Kroutila bílou hlavou a nepřestávala žvatlat jako malé dítě. „Nemůžu vůbec pochopit, čím to je, že se pokaždé povznesete tak vysoko nad svoje obvyklé schopnosti, když musíte soutěžit.“

„Nejspíš je to tím, že hraji jako o život.“ Máti přispěchala se svojí teorií.

Honza ani já jsme nic neříkali. Upřeně jsme zírali ven skrze zamlžené okno a počítali ztráty. Žádný z nás neměl radost z Pyrrhova vítězství. Uvědomovali jsme si, že jsme byli odsouzeni k dalším třem měsícům hudební tortury.

Druhého dne hlas ředitele školy zachrčel z umělohmotného ampliónu na stropě šesté C nad umyvadlem v koutě třídy.

„Haló, haló. Poslechněte si školní blášení. Je mi příjemnou povinností oznámit všem žákům základní školy, že se Miranda Urbanová z 6. C a Jan Pekař ze 7. A kvalifikovali na první místo v obvodním kole celostátní klavírní soutěže v kategorii hry na čtyři ruce. Nikdy dřív se mrákotínským klavíristům nepodařilo postoupit až do krajského kola.“ Radoval se Chřestýš. *„Děkuji za pozornost. Konec blášení.“*

Všechny hlavy se otočily mým směrem. Neubránila jsem se, abych se nezapýřila.

„Ja tébja óčeň blagodarjú.“ Soudružka Rottová se jala nadšeně tleskat a pobízela zbytek třídy, aby následovali její světlý příklad. *„Cha-ra-šo dě-voč-ka. Óčeň cha-ra-šo.“* Nutila mé spolužáky skandovat v ruštině jako při prvomájovém průvodu.

O přestávce jsem záhy okusila odvrácenou stranu popularity, když všetečný Nádhera objevil menstruační vložky v mojí aktovce. Potřísnil jednu z nich modrým inkoustem a nastražil jako falešný důkaz pod moji lavici.

„Podívejte se všichni, že má Miranda modrou krev!“ Zvedl vložku ze země, jako by ji právě náhodně objevil, a mával s ní nad hlavou. „Nad všechny pochybnosti, je to fakticky šlechtična. Pojdte se přesvědčit.“ Hulákal.

Celá třída se otrásla hurónským smíchem.

Pokusila jsem se vložku Nádherovi vyrvat z ruky, ale pružně přede mnou vyskočil na lavici. „*Tak pojd' urozená lady. Chyť si mě, beč.*“ Vřískal a přeskakoval z jednoho stolu na druhý jako opičák. V marné snaze obhájit ztracenou důstojnost jsem pihovatého drzouna celou přestávku honila po třídě. Byla jsem tak rozčilená a ponížená, že jsem ani neslyšela zvonek. Lapala jsem bezmocně po dechu, když se soudružka Rottová znovu zjevila ve dveřích, aby nás tentokrát vyškolila v oboru občanské nauky.

„*Koukej okamžitě hodit ten špinavej kus vaty do odpadkového koše, než tě pošlu rovnou k soudružbu řediteli!*“ Zaječela. „*To, že seš Nádbera, ještě neznamená, že mi tady budeš tropit kdejakěj hnus.*“

„*Ale soudružko. To není moje.*“ Pihatý spolužák pohodil poskvrněnou vatu na mojí lavici. „*Urbanová to měla pod stolem.*“ Prohlásil drze. „*Ať si to vyhodí sama.*“

„*Što?*“ Ruštinářka zrudla v obličejí. „*Máš snad pocit, že jsem úplně blbá, Nádbero!*“ Rázně zamířila k tabuli. „*Já tě naučím mluvit s dospělýma, ty nevyválaný spratku.*“ Pohotově popadla mokrou houbu a mrštila jí po Nádherovi.

Soudružka Rottová byla typická frontová bojovnice. Nechodila daleko pro silná slova nebo fyzické tresty. V její povaze se snoubila bezbřehá oddanost komunistické ideologii a upřímná vznětlivost. Její míra ovšem nebyla ani z poloviny tak dobrá jako její záměry. Sledovala jsem s otevřenými ústy jak houba přeletěla skrčenému Nádherovi přes hlavu a zasáhla do obličeje neoblíbeného syna místního evangelického faráře. Obloustlý hoch v lavici za Nádherou byl nesnesitelně pravdomluvný. Jeho horlivá poctivost hraničila s práskačstvím. Nosil na sobě stále stejné kalhoty a jeho jediná kostkovaná košile protivně zapáchala. Zdálo se, že si nikdy nemyje mastné vlnité vlasy.

Sotva ho mokrá houba udeřila mezi oči, propukl v srdceryvný pláč.

„*Proč zrovna já, soudružko?*“ Natahoval. „*Nikommu jsem nic neudělal!*“

„*Protože smrdíš, tlustoprde.*“ Vykřikl pohotově Nádhera. „*Soudružka učitelka ti prokázala službu. Potřeboval sis už dávno umejt špinavou drážku. Vsadím se, že u vás na faře teče jenom studená svěcená voda z vobou koboutků, když ten tvůj zkrvvenej fort neumí nic jinýho, než se pořád jenom modlit.*“

Jeho spontánní výstup sklidil bouřlivé ovace. Celá třída opět vybuchla smíchy a dokonce i soudružka Rottová se neubránila pobavenému úsměvu. Jako přesvědčená komunistka pohrdala

náboženstvím. Notnou chvíli trvalo, než se dokázala ovládnout, a nasadila si masku soudružské objektivitě, aby vyhlásila vlažný trest pro neposlušného žáka.

„Přines mi okamžitě žákovskou, Nádhero! Napíšu ti do ní poznámku.“ Třískla do katedry dřevěným pravítkem. *„Hod' sebou, ty syčáku.“*

Potrestaný drzoun se zvedl ze židle, uklonil se třídě a klátivým krokem prošel uličkou mezi lavicemi. Na pihovatém obličejí mu hrál samolibý úsměv. Zdálo se, že je na sebe pyšný, když učitelce podával vyžádaný dokument. Zatímco soudružka Rottová psala stížnost jeho rodičům, natrásal se před blondátou Procházkovou jako hrdina. Cestou zpátky do lavice pak Nádhera schválně prošel kolem mě a na znamení pomsty vypustil ten nejsmradlavější ze všech svých zkažených pšouků.

„Pane bože.“ Chytla jsem se za nos.

„Proboba. Cos to dneska snídal, Nádhero?“ Soudružka Rottová zkroutila obličej. *„Snad ne smažený pukavce?“* Ovívala se vějířem písemek z občanské nauky. *„Pospěšte si děti. Otevřete rychle všechna okna.“*

VÁNOČNÍ SVÁTKY jsem si ani tento rok neužila v klidu a míru. K mému zklamání se z hromádky dáreků pod stromečkem vyklubala sbírka hudebních partitur a metronom. Máti mě nadšeně odtáhla ke klavíru a přinutila mě hrát koledy na čtyři ruce. Ani na Štědrý den jsem se nevyhnula cvičení na nenáviděný nástroj. Místo *Tři oříšky pro Popelku* v televizi jsem s nechutí sledovala máti, jak vedle mě s prožitkem tluče do černobílých kláves: *„Půjdem spolu do Betléma, dudlaj dudlaj dudlaj dá.“* Mé zoufalství se však nedalo porovnat se zoufalstvím mé sestry, která den před Vánoce obdržela dotazník cizinecké policie, nezbytný pro podání žádosti o svatbu s devizovým cizincem.

Dívala jsem se, jak usazeně listuje mnohostránkovým formulářem během slavnostní hostiny. Potůčky černé řasenky se jí roztékaly po tvářích.

„Co tam mám napsat? Co když mi tu svatbu kvůli tátově politickému posudku nepovolí?“ Vzlykala poráženecky. *„Na pasovce Prahy-Západ o něm vědí všechno.“* Jala se nahlas předčítat některé z otázek. Z jejich záludné formulace vyplývalo, že jediná pravdivá odpověď by bývala stačila k zamítnutí Martiny žádosti. *„Odmítám promarnit mládí v tyhle posraný zemi a zůstat na octě!“* Rvala si blondáté vlasy.

Podobně jako houby s octem, i český výraz pro neprovdanou ženu se opět pojí s procesem nezdařené fermentace. Selhání najít lásku bylo zřejmě odedávna považováno za hlavní příčinu

životního zklamání. Černé slzy se nezadržitelně koulely na vyšíváný ubrus po prababičce, když Marta vyčítala rodičům jejich neochotu přizpůsobit se normalizačnímu režimu. Matčin morální postoj k Rudé kněžně prý sestru připravil o šanci na šťastnější, privilegovaný život. S každým soustem vánočního kapra její výčitky více a více hořkly, až už nikdo z nás nedokázal pořádně polknout.

„To by snad stačilo.“ Máti málem zaskočila rybí kost v krku. *„Udělalí jsme, co jsme mohli, abychom z tebe vychovali dospělého člověka. Co po nás ještě chceš?“*

„Nevím.“ Marta bučela jako zatoulaná kráva na pastvě. *„Nemůžu přece za to, že jsem se zamilovala do Itala.“*

Kaluže slz se rozpíjely na bílém dotazníku.

„Určitě existuje způsob, jak ty formuláře úspěšně vyplnit.“ Otec se chabě zmohl, aby smířil přísnou manželku s rozmazlenou dcerou. *„Ukaž mi je, Marto.“* Natáhl se přes stůl pro papíry. *„Podívám se na to.“*

„Tak to teda ne!“ Máti ho zarazila. *„Ať tě to ani nenapadne, Jirko. Neřekla ti snad Marta, že nemáš strkat nos do jejich záležitostí, když jsi jí před časem nabízel pomoc se svatební žádostí? Chlubila se, že si všechno umí zařídit sama.“* Máti strnule povstala jako mistr Jan Hus a upřela rozhořčený zrak na sestru. *„Musí se už přece konečně naučit nést následky svých rozhodnutí.“* Plameny spravedlivého hněvu jí šlehaly z očí. *„Poděkovala ti snad tvoje dceruška za to, že jsi ji statečně zachránil z basy a poté sebral pobodlné zaměstnání, aby se mohla prokázat platným razítkem v obćance?“* Ohnivým pohledem přimrazila otce k židli. *„Houby!“* Vykřikla plačtivě. *„Neřekla ti ani bé. Tak ať si teď bečí. Vždyť je to stejně jenom divadlo.“*

Matka měla pravdu. Bez ohledu na její vážné námítky otec nakonec přesvědčil soudruha Kociána, aby Martu zaměstnal jako pomocnou sílu k obsluze aparatury. Způsobil si tím u vedení družstva zbytečné nepříjemnosti. Razítko v sestřině obćance potvrzovalo, že je kvalifikovanou pracovnící přidružené výroby moravského JZD se sídlem v Praze. Skutečnost byla trochu jiná. Marta pobírala pravidelný plat za to, že v garáži osm hodin pokuřovala cigarety a povídala si s Ríšou, který ji na aparaturu nenechal ani sáhnout.

„Máš pravdu, Alicko. Marta si naší důvěru příliš nezasloužila.“ Otec si sundal kovové brýle a unaveně si promnul kořen nosu. *„Toble je ale vážná věc. Nechci, aby moje dítě zůstalo na ocet kvůli mým vybraněným politickým postojům.“*

„Houbeles!“ Vyprskla matka.

„Ne, vážně. Alice. Tady přestává veškerá sranda.“ Otec podal nelidský výkon, aby si zachoval klidnou hlavu. *„I kdyby Marta pocházela z ideologicky správně orientované rodiny, může klidně trvat několik let, než jí*

pasovka vydá vystěhovalecký pas, aby za svým mužem odjela do Itálie. Podobných odstrašujících případů existuje celá řada. Na Svobodce před časem dávali pořad o Čechách, který se vdaly za západního cizince. Některé z nich dřív otěhotněly a porodily, než jim bolševici dovolili odstěhovat se ke otci jejich dítěte. Navzdory všem mezinárodním dohodám umožňuje zdoluhavá byrokratická procedura režimu, aby porušoval právo sezdanejších párů na společnej život.“

Otcova slova uvrhla Martu do deprese. Začala s sebou křečovitě škubat jako v epileptickém záchvatu. „Jestli mi komouši nedovolí, abych si Gianniho vzala za muže, tak se prostřihám přes elektrický dráty, anebo se rovnou zabiju!“ Otřásala se nekontrolovatelným pláčem.

„Ty, že se zabiješ? Ty, že všech lidí na světě!“ Máti se ironicky rozesmála. „Prosím tě. Vždyť omdlíváš při pohledu na injekční stříkačku. Nebo jsi snad netvrdila, že radší nebudeš mít děti, protože to bolí?“

„Jakej má teda smysl, abych vůbec žila?“ Sestra typicky odsekla. „Nikoho jsem se neprosila, abyste mě přivedli na svět!“

„No tak, děvčata, jsou přece Vánoce.“ Otec se postavil a smířlivě roztáhl paže jako rozhodčí v ringu ve snaze zabránit úderům pod pás. „Prosím vás. Slavíme svátek pokoje a míru.“ Vemlouvavě apeloval na rozvášněné ženské smysly. „Pojďme se radší projít na půlnoční mši, Alice. Odložme řešení problémů na Štěpána.“

Máti s Martou, stejně jako o minulých svátcích, spolu nakonec válčily až do Silvestra. Otcovi nezbylo, než výbušný konflikt opět přenést do soukromí ložnice. Na Nový rok se klidná máti vynořila z pokoje jako znovuzrozená. Potřásla si s Martou ruku na znamení příměří a slíbila jí pomoc s organizací vytoužených vdavků.

Po setmění jsme naplnili plechové necky vodou a položili na čirou hladinu čtyři ořechové skořápky, jako dřevěné loďky se stožárem dortových svíček.

„Podíváme se, co nám chystá osud.“ Otec optimisticky zapálil knoty.

Obyčejně jsme tuto tradici provozovali na Štědrý den, ale tentokrát jsme vinou nepřetržitých hádek propásli vhodnou příležitostí.

Pozorovala jsem míhající se plamínky uvnitř necek. Skořápky se od sebe osudově vzdalovaly, každá jiným směrem, jakoby tažené neviditelnou silou na čtyři opačné strany plechové nádrže. Považovala jsem to za špatné znamení. Přes veškerý otcův entusiasmus a plánovanou návštěvu Michaila Gorbačova v Praze na začátku jara jsem měla pocit, že dortové svíčky věští blížící se rozpad naší malé rodiny. Jako by Smrtka po špičkách obcházela náš rozestavěný dům. V duchu jsem spatřila kostnatou ženu v závoji ověnceném umělými liliemi. Brousila si britvu kosa v očekávání první vhodné příležitosti k přetnutí vláken jemného citu, který nás zatím poutal dohromady.

Bim bam. Bim bam.

Prababiččiny porcelánové hodiny teskně vyzváněly na třeshňové kredenci, zatímco jsme mlčky seděli v přítmí. Plamínky svíček se zimomřivě mihotaly v chladném průvanu. Připadalo mi, že vidím stíny našich předků tančit po stěnách jídelny. Nechtěla jsem se dozvědět, která ze svíček zhasne první, a raději se odebrala na lože. S rukama sevřenýma v úpěnlivé modlitbě jsem se proplakala k spánku.

PODLE KOMUNISTICKÉ ideologie nemá lidská budoucnost nic společného s osudem. Závísí jedině na správném plánování.

„Prioritú vládnej strany zôstáva, aby sa kola päťiletky neprestala otáčať. Lebo tento rok sa naozaj musí točiť o veľa rýchľajšo, jak ten minulý.“ Vodnaté oči Gustava Husáka plavaly za tlustými brýlemi v objektivu televizní kamery. Prezidentovy ruce pokryté jaternými skvrnami se během novoročního projevu nikdy nepřestaly třást. Přestárlá hlava státu žvatlala podivnou směsí českoslovenštiny o minulých úspěších a budoucích úkolech. *„Němôžeme si dovoliť zaspať na vavrínoch, najme sa zastaviť v progrese. Je naozaj zapotrebi urobiť všetko preto, aby zme prebudovali našu socialistickú spoločnosť podľa sovětského modelu.“*

Na začátku roku 1987 už mohl člověk při troše představivosti slyšet skřípavý zvuk rezavých koleček a rozbitých pérek uvnitř normalizačního mechanismu. Naše socialistická společnost jako zastaralá lokomotiva řízená opilým strojvůdcem ve stavu všeobecné rezignace bezcílně spěla k nevyhnutelnému vykolejení.

Jediné místo v celé zemi, kde byly vidět reálné výsledky slibované *Přestrojky*, byl náš dům. Kolesa otcových grandiózních plánů se tu otáčela nonstop. Žádná překážka nedokázala otce zastavit v jeho neúnavném úsilí uskutečňovat svoje grandiózní představy. Pečlivě si prostudoval Martinu žádost o svatbu a vytyčil strategii, jež měla za úkol obelstít ideologickou pozornost zodpovědných úřadů. Podařilo se mu přesvědčit babičku Helgu, aby sestru připsala na nájemní smlouvu jednopokojového bytu na Praze 2 a pomohla jí převést trvalé bydliště z okresu Praha-západ na novou adresu. Otcův záměr byl podat Martinu žádost na městském oddělení pasovky, kde nebylo příliš pravděpodobné, že si některý z unavených úředníků dokáže spojit její jméno s jeho politickým škraloupem. Dalším krokem bylo vyplnit mnohostránkový formulář nehorázným blábolem o jejím původu.

„Co když praskne, že je to všechno bohapustá lež?“ Hrozila se Marta při čtení vybájených odpovědí. *„Místo letenky do Itálie si nakonec půjdu sednout na Ruzyň za pokus o podvod!“*

„Ale houby. Snaž se důvěřovat mojí zkušenosti.“ Otec vypadal klidný. „Jestli chceš, aby ti byrokrat orazítkoval papíry, musí ho četba tvého formuláře unudit k smrti.“

Jeho lstivý záměr se mu proklatě zdařil. Sama jsem nedokázala potlačit zívnutí, když jsem se pokusila číst nudně vyplněné kolonky. Otec v nich prezentoval Martu jako skromnou pracovníci JZD. Její rodiče byli také povoláním zemědělci s dělnickým původem. Nezapomněl samozřejmě zdůraznit Gianniho členství v italské komunistické straně. Starý pan Papazzani byl důchodce a Gianniho matka chudá švadlena z horské vesnice. Odpovědi napsané hůlkovým písmem se četly, jako by je otec opsal z tlustých učebnic marxismu-leninismu vklíněných mezi manželskou postel a zdi rodičovské ložnice jako prevence rozpadu starožitného kusu nábytku. Vyplněnou žádost posléze otec osobně zanesl na pasovku společně s náručí dárečků, které šarmatně rozdával každému, kdo se oháněl mýtickým právem orazítkovat či neorazítkovat. Úřednice oslňoval vzorečkem antistatického změkčovače na prádlo, jejich pánské kolegy zase lahvičkou domácího džinu. Spolehlivě vycítil, komu má smysl lichotit a koho je naopak zapotřebí vystrašit. Uměl na zkorumpovaném byrokratickém aparátu zdatně mačkat knoflíky. Žádná z pracovníků cizinecké policie nedokázala odolat jeho pochvale čerstvého účesu.

„S trochou štěstí už bude dávno ruka v rukáve, než estébákům definitivně dojde, že je Marta moje dcera.“ Otec si spokojeně mnul ruce, když viděl, že jeho smělý plán jde jako po drátkách. *„Hlavně to nikde nevytrubuj, Trumpetko!“* Připomínal mi důrazně.

Naplánoval sestřinu svatbu na první týden v červnu.

„Co myslíš, Alice?“ Prohlásil jednoho večera u jídla, když si vyslechl povzbudivé zprávy na Hlasu Ameriky. *„Co kdybychom s přípravou Martiných vdavek mobilizovali naše síly a využili vzácnou příležitost k dokončení přestavby interiéru našeho domu, abychom se před Gianniho rodiči nemuseli stydět za naše bydlení?“*

„Ach bože. To by bylo krásné.“ Zaslzela matka. *„Nemyslela jsem si, že se toho ještě někdy dožiju.“*

Otcův optimismus jsem osobně nesdílela, neboť jeho ambiciózní plány brutálně kolidovaly s ctižádostivým projektem mojí klavírní profesorky. Sotva na jaře roztál sníh na naší zahradě a stěhovaví ptáci se vrátili z jižních krajů, musela jsem odložit anglické romány a zasvětit veškerý volný čas klasické hudbě.

„Doufám, že si uvědomujete, že v porotě budou sedět samé gigantické osobnosti klavírní pedagogiky, jejichž jméno vyvolává respekt v adeptech tohoto vznešeného oboru po celém hlavním městě!“ Profesorka Drozdová nepřestávala zdůrazňovat důležitost naší role v rámci krajského kola klavírní soutěže. Každý týden roztřeseně otáčela stránku stolního kalendáře v očekávání neodvratně se blížícího dne s velkým D. *„Jestli tam*

budete brát tak mizerně jako tady dneska, celá pražská komunita profesorů hudby se mi vysměje. Budou si myslet, že jsem se zbláznila!“

Nestyděla se nám vyhrožovat pekelnými plameny, pokud bychom svým slabým výkonem poškodili její profesionální reputaci.

„Nepočítejte s žádnými dalšími zázraky.“ Varovala nás. *„V seznamu soutěžících prý figuruje samotný Miroslav Sekera!“*

Vyměnili jsme si s Honzou zničené pohledy.

Před očima mi vytanul obličej nadaného chlapce, který pár let předtím ztvárnil roli malého Mozarta ve Formanově *Amadeovi*. Představa, že budu muset soutěžit s místním géniem, mi připadala absurdní.

„Rychleji! Rychleji!“ Nepřestávala na nás křičet ředitelka.

Připadali jsme si s Honzou jako pár volů zapřažených do vozu plného žulových kvádrů na stavbu Národního divadla. Jako bychom za zvuku práskajícího biče táhli těžký náklad na vrchol Řípu. *„Raz dva tři. Tři dva tři.“* Posedlá učitelka nám tleskala za zády a nutila nás nepřetržitě zvyšovat tempo.

Sdílená nenávisť k drastickým vyučovacím metodám profesorky Drozdové nás pozoruhodně sjednotila. Jeden druhému jsme si pak v šatně na lavici otevřeně vylévali city. Navzájem jsme se litovali a nadávali na hořký osud.

„Doufám, že se nám tu babu tentokrát podaří pořádně ztrapnit.“ Mstivě se vyjádřil Honza poslední den před soutěží. *„Radši se budu smažit v pekle, než tyhle bestii pomáhat ke slávě.“* Zhroutil se na lavici jako někdo, kdo zrovna přežil letecký nálet. *„Další kolo už bych vážně nepřežil!“*

„Neboj. Tentokrát je to už doopravdy naposledy.“ Ujistila jsem ho. *„Když pomínu to, že nemáme reálnou šanci porazit svoje soupeře. Ale i kdyby se nám náhodou nepodařilo probrát. V naší věkové kategorii se totiž v čtyřruče nepostupuje do celostátního kola.“*

„Díky bohu.“ Zaúpěl Honza. *„Nedá se to vydržet.“*

„Moje řeč.“

„Nejradši bych tu starou čarodějnici zabil.“

„Já taky.“

KRÁTCE PO MÝCH dvanáctých narozeninách jsme se s Honzou třásli zimou na chodníku v diplomatické části Bubenče. Zvuk několika simultánně hrajících klavírů se rozléhal širokou kaštanovou alejí. Na střechách okolních vil se ve větru třepotaly vlajky cizích států. Na rohu parkovala limuzína s tmavými skly v oknech. Všimla jsem si také nenápadné kamery na blízkém sloupu veřejného osvětlení.

„*Támhle naproti bydlíval můj praděda.*“ Ukázala jsem prstem na stylovou vilu vedle čínské ambasády. „*Byla to jeho rezidence, když dělal ministra obchodu.*“

„*To myslíš vážně?*“ Honza vyvalil pomněnkové oči. „*Kdy to bylo?*“

„*Těsně po válce.*“

„*Pospěšte si, děti.*“ Profesorka Drozdová mi zapíchla dva prsty do zad, jako hlaveň nabitě kulovnicí. „*Ted, anebo nikdy!*“ Tlačila nás před sebou skrze otevřenou branku.

Vzdušné chodby uvnitř hudební školy bzučely vzrušenými hlasy rodičů a učitelů. Většina soutěžících byly hubené neurotické děti s dlouhými jemnými prsty a žilami pulsujícími napříč bělostným čelem. V nenápadném chlapci s útlými rameny jsem ihned poznala slavnou filmovou hvězdu. Miroslav Sekera se tvářil, že je mu lhostejná pozornost, kterou přitahoval. Listoval si sbírkou Beethovenových sonát, jako by to byla dobrodružná kniha o pirátech. Na první pohled vypadal jako génius. Napadlo mě, jestli má opět v úmyslu nechat si zavázat oči šátkem, jako to udělal v *Amadeovi*.

Sledovala jsem s napětím, jak se skromně uklání na pódiu a se zavřenýma očima usedá na polstrovanou koncertní židli. Vodopád akordů se záhy vyvalil zpod zvednuté desky lakovaného křídla a zaplavil setmělý koncertní sál. Než představitel filmového Mozarta dohrál první skladbu, moje sebevědomí se vyfouklo jako prasklá guma na kole. Zoufale jsem pomýšlela na útěk. V krajském kole klavírní soutěže nebylo místo pro přetvářku, jako nikde jinde v komunistickém Československu. Žádné transparenty a hesla. Žádná korupce, nepotismus ani politika. Jedině poctivá práce a nefalšovaný talent dokázaly obměkčit srdce nesmlouvavých porotců sedících v první řadě plného sálu.

Když jsme kolem poledne s Honzou vstoupili na jeviště, cítili jsme se tak trapně, že jsme se raději ani nepoklonili. Atmosféra v koncertním sále během dopoledne zhoustla maskovaným strachem a přepnutými ambicemi. Soutěžili jsme jako poslední pár před obědem. Neušlo mi, že se porotci přemáhají, aby vypadali čerstvě a nezaujatě.

„*Číslo dvanáct.*“ Předseda poroty oznámil svým kolegům bezbarvým hlasem. „*Urbanová a Pekař.*“

Zamířili jsme nejistým krokem k široké koncertní stoličce. Bylo na ní dostatek místa pro oba. Posadili jsme se vedle sebe k lesklému nástroji.

„Fujtajbl. Vypadá to, jako by to tady někdo polil lepidlem.“ Honza rozvázně utíral klávesy kapesníkem.

Černobílé klapky byly doslova zalité potem předešlých soutěživých a také parkety na podlaze nesly stopy neidentifikovaných tělesných tekutin. S odporem jsem položila roztřesené ruce na lepkavou klaviaturu a zhluboka se naposledy nadechla, připravena veřejně spáchat hudební sebevraždu.

„Tfuj. Tfuj. Tfuj. Honzo.“ Stačila jsem ještě zašeptat. *„Sejdeme se v pekle.“*

Profesorka Drozdová pro nás strategicky vybrala rychlý kus kontemporární hudby z dílny disidentského skladatele, jehož zaměstnávala na hudebce. Byl to zdánlivě náročný výběr, plný prstové akrobacie. Vyžadoval přesnou koordinaci pohybů během častého překřížování paží za účelem dosáhnout na klapky v teritoriu spoluhráče. Třímínutová skladba se tak jevila mnohem složitější, než ve skutečnosti byla. Kromě toho poskytovala nespočet příležitostí, abychom se s Honzou intimně dotýkali.

Uděili jsme plnou vahou do kláves, smíření s tím, že nejspíš ztroskotáme na prvním úskalí a vybuchneme před očima pražské hudební aristokracie. Zvuk počátečního akordu se odrazil od stropu, než ho posléze Honza rozmazal ohlušujícím dupnutím na pedál. Jala jsem se prudce vytloukat synkopický rytmus ve vysoké oktávě, když jsem si uvědomila, že mi koncertní stolička začíná na kluzkých parketách ujíždět pod zadkem. Prsty mi zatím sice poslušně skákaly a běhaly nahoru a dolů po klávesách, ale trup se mi nezadržitelně vzdaloval od klavíru, jako bych hrála na tekoucích písčích. Postupně jsme se s Honzou naklonili až do pravého úhlu, s pažemi nataženými jak jen možná nejdál od těla. Nakonec nám nezbylo, než si stoupnout.

Bez přerušování jsme pokračovali v hraní ve stoje a snažili se během rozhybané interpretace neuklouznout na mokré podlaze.

„Bacha!“ Honzovi se zázračným způsobem podařilo uvolnit levou ruku. Chňapnul po živé koncertní stoličce a, aniž by druhou rukou přestal bušit do kláves, přitáhl ji během krátké pauzy zpátky pod můj zadek.

Bez zaváhání jsem dosedla na koženkový polštář a upevnila vratkou kontrolu nad lepkavou klaviaturou. Podvědomě jsem zároveň akcelerovala, abych měla vystoupení rychle za sebou. Přibližně v půlce skladby naše koncertní stolička opět započala cestu směrem do kulis. Klouzala dozadu po parketách jako koráb po hladině teplého moře.

Slyšela jsem smích pobaveného publika. Nejspíš jsme s Honzou vypadali jako dvojice klaunů v groteskní snaze o koncertní přednes. Nevynechali jsme jediný úder a přesto se nám podařilo neposlušnou stolicí přisunout zpět na místo.

„*Bravo!*“ Následoval výbuch spontánního veselí v hledišti.

Koutkem oka jsem zahlédla, jak profesorka Drozdová v druhé řadě omdlívá matce do náruče.

Koncertní stolice nám pod zadkem ujela nejméně třikrát, než jsme se statečně probjovali k poslednímu akordu. Když jsme se s pak Honzou klaněli publiku, koncertní sál se ještě otrásal kolektivním záchvatem smíchu. Několik členů poroty si utíralo slzy z očí.

„*Asi byste měli vědět, že pan Kopelent tuhle skladbu složil trochu jinak, než jsme vám ji tu zabráli. Určitě přítom nepočítal s klouzající židlí.*“ Cítila jsem se povinna poradit porotě, aby pódium nechali dobře vytřít, než budou odpoledne pokračovat v soutěži. „*Promiňte, ale vaše podlaha je zmacená dětským potem.*“ Prozradila jsem jim.

Moje nevinná poznámka vyvolala nový výbuch smíchu a napětí v koncertním sálu zázračně povolilo. Lomoz sklápěných sedátek a zvuk skřípajících židlí oznámil čas k obědu. Všichni se hladově hnali ke dveřím.

Bez ohledu na to, jak strašně jsme se s Honzou v krajském kole zostudili, byli jsme na sebe poprvé hrdí.

Konečně bylo naše martyrium u konce.

„*Dneska mě máš na svědomí, Mirando! Jak sis jen mohla dovolit pustit hubu na špacír před krajskou porotou?*“ Profesorka Drozdová, zelená v tváři, vypadala na infarkt. „*Co tě to proboha napadlo?*“ Křečovitě žvýkala jantarovou špičku na chodbě.

S úžasem jsem ji pozorovala, jak si cpe dovnitř bílou Dunhillku opačným koncem. Byla tak dezorientovaná, že si zapalovačem zažehla filtr.

„*Toble bude moje profesionální smrt!*“ Vyskočila do vzduchu v snaze uhasit prudký plamen. „*Nikdo mě teď v Praze nebude už brát vážně. Můžu si rovnou požádat o důchod.*“

Ředitelka se tolik soužila představou následků našeho výstupu, že si kromě cigaret za celou polední pauzu nevzala nic do úst. Později k večeru, při slavnostním vyhlášení cen, vedle nás truchlivě seděla v poslední řadě. Zdálo se, že tvrdý led v jejích modrých očích taje. Očividně se musela přemáhat, aby nedala průchod bolestnému zklamání. Když se porota dostala ke čtení výsledků čtyřruční kategorie, profesorka Drozdová si srdceryvně povzdechla a sevřela opěrku sedátka v očekávání nejhoršího.

„Vážené dámy a pánové.“ Odkášlal si významně předseda komise. „V kategorii nejmladších soutěžících získávají první cenu . . .“ tajuplně rozlepil zapečetěnou obálku, „Miranda Urbanová s Janem Pekařem!“

„Cože? To přece nemůže být pravda!“ Obvykle rezervovaná ředitelka se divoce vymrštila z křesla a vrhla se mi kolem krku. „Moje milovaný zlatíčka! Vybráli jste mi první cenu!“

Vypadalo to, že mě chce uškrtit.

Rudá v tváři jako zářící neónová hvězda na nedalekém Internacionálu, postrkovala nás ke schůdkům na jeviště. Členové poroty se na nás uznale usmívali a publikum rodičů nepřejícně tleskalo. Z přítmi vyšlehlo pár blesků fotoaparátu. Hrstka méně úspěšných pedagogů se nakysle přemáhala profesorce Drozdové gratulovat.

„Máš ty ale štěstí, že jsi dostala do ruky takové ryzí talenty.“ Slyšela jsem, jak pražské kolegyně ředitelce podkuřují. „Kde jsi k nim přišla?“

Prošedivělý pianista pověřený řízením odborné poroty nám přede všemi slavnostně předal zlatou medaili a kytici povadlých karafiátů.

„Váš dnešní výstup nepochybně patří k jednomu z nejoriginálnějších kusů, které jsme tu za posledních osm let viděli.“ Vyhlásil pohnutě. „Absolutně dokonalá soubra zdánlivě chaotických elementů!“

Publikum rodičů jako na povel odměnilo jeho chvalořeč o poznání srdečnějším potleskem. Neušlo mi, že se profesorka Drozdová rozplakala štěstím.

„Z tohoto důvodu se celá porota shodla, že ve vašem případě učiníme mimořádnou výjimku z pravidla.“ Uznávaný profesor pokračoval v projevu, když utichl bouřlivý aplaus. „Navzdory mladému věku jste si svým výkonem zasloužili postup na celostátní úroveň.“

Pod jevištěm cvakla spoušť foťáku a do očí mi udeřil blesk.

„Ne!“ Vrhla jsem na Honzu zdrcený pohled. „Houby.“

„Ano! Ach ano!“ Naše vznešená profesorka klavíru vzrušeně objala máti a celou ji zulíbala. „Dokázali jsme to!“

V OČEKÁVÁNÍ PLÁNOVANÉ návštěvy Michaela Gorbačova se ve dnech prvního výročí Černobyly matička Praha nečekaně naplnila armádou řemeslníků. Městský národní

výbor se v duchu Pěrestočky rozhodl dát zašedlé metropoli potřebný facelift a nechal oprýskané fasády nasprejovat novou vrstvou pastelové omítky. Buď však řemeslníci neměli k dispozici dostatek materiálu, anebo jim scházel potřebný čas. Implementované změny měly čistě kosmetický charakter, což prozrazovalo, že si nomenklaturní kádry pod pojmem Pěrestrojka představovaly stavbu Potěmkinových vesnic. Většina činžáků se dočkala nové fasády pouze do výšky prvního patra. Horní část domů ponechali řemeslníci v původním rozpadlém stavu. Bolševická věrchuška měla totiž v plánu vozit sovětského vládce po historickém centru ve vládní limuzíně a někdo si chytrě spočítal, že pohled skrze okno jedoucího auta Gorbačovovi neumožní ocenit krásy architektury nad úrovní ulice.

„Vlk se nažral a koza zůstala celá.“ Smál se u nedělního oběda otec, když Hlas Ameriky popisoval Potěmkinovské přivítání komunistického cara. *„Připomíná mi to vojnu.“* Prohlásil pobaveně. *„Taký jsme natírali trávu na zeleno pokaždé, když se nějaká vysoká šarže chystala navštívit naši jednotku.“*

Během příprav na sestřinu svatbu se přestavba našeho domu zdála stejně tak uspěchaná a povrchní jako probíhající přizdobování hlavního města. Rodiče s Martou se ozbrojili smirkovým papírem a plechovkami s terpentýnovým lakem. Ač byli omezeni nedostatkem času a finančních zdrojů, pustili se po nocích do opravy interiéru našeho domu. Žulové schodiště zmizelo pod levným kobercem, který otec nechal nalepit na chodbě, aby schoval rozšlapané černobílé dlaždičky na odpočívadlech. Měl přitom v úmyslu zamalovat vápnem moje rozsáhlé nástěnné kresby na zdi chodby, které mi před léty dovolil spáchat v naivním přesvědčení, že pár tahů štětkou bohatě postačí k překrytí méj plodné tvorby. Jaké však bylo jeho překvapení, když zjistil, že se na voskových pastelkách obyčejná malba nechytá. Než by se pustil do seškrabávání pomalované omítky, rozhodl se raději pohřbít moje dětinské umění pod béžovou tapetou.

„Krucinál fagot, Alice!“ Viděla jsem ho balancovat na schodech na štaflích. *„Co tě to jen napadlo, když jsi Mirandě dovolila používat zdi našeho domu jako náskou knížku omalovánek?“* Vztekle přitom namáčel štětec do kýblu s lepidlem. *„Taková kravina.“*

„Vždyť to byl tvůj nápad, Jirko. Copak si to nepamatuješ?“ Máti po něm stříhla nůžkami. Odvinula z role dlouhý kus té nejméně odpudivé tapety, která se tenkrát dala sehnat ve špatně zásobovaných obchodech. *„Nehleď na to, že ty voskovky kdysi dostala Miranda k narozeninám od tvojí matky.“*

Voskovky se tak zařadily na dlouhý seznam babiččiných prokletých dárků.

„Bacha tati. Teče ti lepidlo na koberec.“ Křičela sestra, která pracovala na žebříku v těsném závěsu za otcem. Měla za úkol přitlačovat kusy mokrého papíru ke zdi a vyhlazovat je vlhkou houbičkou. *„Nezastavuj se, nebo to do rána nestihneme. Zbývá nám ještě celé první patro, než přijedou Gianniho rodiče.“*

„Nechcete, abych vám s tím pomohla?“ Vyhrnovala jsem si rukávy.

„Ty běž radši dolů ke klavíru cvičit stupnice, Trumpetko.“ Odmítla mou velkorysou nabídku máti. *„Mimochodem, když už jsi u tobo, nezapomeň si navlíct ty pletený rukavice, cos dostala pod stroměček.“*

Poslední krutý výmysl profesorky Drozdové měl za účel zdokonalit přesnost mého úhozu. Červnové datum celostátního kola soutěže se pomalu a neodvratně blížilo a bělovlasé ředitelce začínalo přeskakovat. Nutila mě, abych si při cvičení zavazovala oči šátkem a hrála v tlustých prstových rukavicích.

„Co jsem komu udělala, že musím takhle strašně trpět?“ Snažila jsem se neobratně trefit do kláves prsty pokrytými vlnou. *„Radši bych se živila jako metař, než se stát profesionální klavíristkou.“* Chtělo se mi brečet.

Následujícího odpoledne, když jsem se vrátila ze školy, jsem před garáží spatřila flotilu italských vozů. Pan Šimek jako obvykle shrabával neviditelné listí podél našeho plotu a soused Hašek s Hektorem lelkoval na chodníku. V předsíni jsem na podlaze našla čtvero párů módních kožených bot. Otisk dlaně na rámu vstupních dveří svědčil o tom, že se některý ze svatebních hostů opřel o nátěr čerstvé barvy.

Sešla jsem po schodech do jídelny, abych se seznámila s Gianniho rodiči a s ženichovým přítelem z dětství, který se měl stát jeho svatebním svědkem.

„Mamma mia, Marta. Ma che grande casa, che avete!“

Gianniho matka byla šokovaná velikostí našeho domu. Mluvila neuvěřitelně rychle a kladla důraz na každé druhé slovo, takže její řeč připomínala střelbu z kulometu. Na rozdíl od svého mohutného syna měla paní Pappazzaniová malou vyhublou postavu. Chovala se s přehnanou důstojností a podezřívavě kolem sebe těkala malýma očkami.

„Hele tati. Maria chce vědět, jestli jsme bohatí nebo chudí.“ Marta se ujala role tlumočnice. „Co jí mám na to odpovědět?“

„Vysvětlí svý budoucí tchýni, že všechno, co tu vidí, jsem postavil téměř dvouma rukama.“ Jako důkaz svého tvrzení otec názorně předvedl své mozolnaté tlapy.

„Bravo! Buon lavoro.“ Gianniho vysoký otec měl oplešalou hlavu a pečlivě ostříhaný knír. I on vystavil svoje jemné ruce na odív v zrcadlovém obraze otcova komického gesta. Neušlo mi, že jedna z jeho dlaní byla pokrytá bílým lakem. „Dio buono. Je vidět, že jste odvedl dobrou práci.“ Šedivé oči starého Itala jiskřily humorem.

V DEN SESTRINY svatby se celý náš dům ocitl vzhůru nohama. Sledovala jsem členy Papazzaniovic klanu, jak poslušně klušou nahoru a dolů po schodišti jako závodní koně v Chuchli, aby vyhověli vrtkavým přáním miniaturní hlavy rodiny. Drobná ženička na sebe za každou cenu strhávala pozornost svého poddajného syna, jako by snad Gianniho nastávající nevěsta byla ona a ne moje blondřatá sestra.

„Jak mi to sluší, amore?“ V hale před zrcadlem si vyzkoušela celou kolekci slavnostních rób, z nichž ani jedna nevylepšovala její vyhublou postavu.

„Bene. Mamma. Sei bellissima.“ Ujišťoval ji neúnavně Gianni.

Signor Pappazzani připomínal plastikového psa s hlavou na pérku, kterého si lidé s oblibou dávali na palubní desku osobních aut. „Sì. Sì. Cara. Sì. Sì.“ Projevoval manželce bezvýhradný souhlas nepřetržitým pokyvováním.

„Buongiorno všichni vespolek.“ Marta se zjevila na schodech v růžových svatebních šatech. Připomínala víc družičku než nevěstu. Překvapivě jemně nalíčená a nervózně pobledlá, budila v dlouhém oděvu ctnostný dojem. „Jak jsi se vyspal, tesoro?“ Něžně objala svého snoubence.

Úzké rty signory Pappazzaniové při pohledu na líbající se pár ztuhle zbledly.

„Be-bene. Ce-certo.“ Koktal nervózně Gianni. „È tu?“

„*Prosím tě, Marto. Řekni všem, ať si pospíší.*“ Spatřila jsem v zrcadle otcův odraz v lněném běžovém obleku. „*Šupito presto.*“ Povykoval na Italy. „*Svatební obřad má začít za hodinu.*“ Odnášel do garáže vysokou krabici s třípatrovým dortem, který pro sestru soukromě vyrobila vyhlášená místní cukrářka.

„*Těšíš se, Trumpetko?*“ Máti mi třesoucíma rukama přišpendlila umělou červenou růží na rameno bílých bavlněných šatů. „*Nejsi z toho ani trochu nervózní?*“ Sama se vkusně oblékla do přiléhavého modelu z šedivého hedvábí ve stylu třicátých let. Na hlavu si nasadila klobouk připomínající helmu.

V předsíni jsme si společně s Italy opatrně nazuli boty a dávali přitom pozor, abychom se náhodou o něco neopřeli. Vedle v garáži otec s Ríšou nakládali do kufru Škodovky krabice se svatebními koláčky a láhve s domácí pálenkou.

„*Nepotřebuješ roztláčit, Jirko?*“ Ríša zřejmě v koutku duše doufal, že se rezavé auto pokusí Martinu svatbu sabotovat. Sotva motor sám od sebe naskočil, poslední jiskra naděje v Ríšově zlomeném srdci definitivně vyhasla. „*Bude se mi po tobě stýskat, Marto.*“ Vysoké máničce se zamžily tlusté brýle dojetím, když se svatební flotila chystala k odjezdu. Obestřen oblakem benzínových výparů a zviřeného prachu, nešťastně se tyčil ve vratech garáže jako poslední Mohykán a mával sbohem ztracené lásce svého života.

Haubny tři vozů se svatebčany zdobily bílé stužky a snítky myrty v duchu nejlepší tradice. Ceremoniálně jsme poskakovali dolů z kopce po děravé silnici a snažili se objíždět ty největší výmoly. Na železničním přejezdu jsme našli spuštěné závory. Červená signalizace monotónně blikala a na obou stranách kolejí stála nedohledná fronta vozů. Většina řidičů vypnula motor. Někteří stáli venku s pokuřovali, jiní si v autě listovali v novinách. Červnové slunce začínalo po ránu silně žhnout. V teplajícím vzduchu bzučely neodbytné mouchy. Z obličejů čekajících se snadno dalo vyčíst, že závory už spočívaly ve vodorovné pozici notně dlouhou chvíli a nikdo neočekával, že by se mohly brzy zvednout.

„*Kurva šteluňk. To je ale pech.*“ Otec vrhl netrpělivý pohled na náramkové hodinky. „*My to snad nestihneme.*“

Z obou stran projely nekonečné nákladní vlaky, ale závory zůstaly dole vinou rozbitého signalizačního systému. To se za normalizace stávalo pravidelně. Normálně by nás otec vyhnal z auta a přikázal zvednout nad hlavu pruhované tyče. Opatrně by se rozhlédl, než by

koleje neohroženě přešel. Jeho příklad obvykle spustil lavinu ilegálního přejíždění ze strany méně zkušených řidičů, která mohla snadno skončit tragickou nehodou.

Tentokrát jsem si však nemohli dovolit riskovat.

Signor Pappazzani prý v minulosti pracoval jako řidič pravidelné autobusové linky. Vůbec nevypadal jako někdo, kdo by se odvážil porušovat dopravní pravidla v cizí zemi.

„*Za mnou!*“ Otec mával na Italy z okýnka.

Alternativní cesta do Prahy vedla skrze les údolím místního potoka a napříč řepnými poli. Málokdo nenápadnou objížďku znal a místní řidiči se jí pokud možno vyhýbali, protože byla vydlážděná hlubokými výmoly. Přestože bylo horko, v některých zvláště velkých dírách ještě nestačilo vyschnout bláto. Díky otcově duchapřítomnému řešení se nám možná podařilo včas dorazit do Prahy, ale vypadali jsme teď jako vojenský konvoj. Gianniho rudá Lancia po cestě k nepoznání zhnědla a Pappazzaniovic Fiat vypadal jako miniaturní traktor.

„*Ty vole, brácho, vážně sis nemohl vybrat nějakou lepší příležitost pro závod v autokrosu?*“ Sarkasticky vtípkoval strýc Miloš, když nás viděl parkovat před radnicí. „*Nezdá se mi, že by ti Talijáni oceňovali tvůj dobrodružnej styl.*“

Otcův bratr pracoval u filmu jako švenkr. Ozbrojen filmovou kamerou a slunečními brýlemi, namířil objektiv na Pappazzaniovy jako neodbytný paparazzi, zatímco si obsesivně oprašovali neviditelnou špínu ze svatebních šatů.

„*Moje milovaná vnučka!*“ Babička Helga se ctižádostivě vrhla do záběru strýcovy kamery a Martě kolem krku. „*Nemužu se s tím vnítrně smířit, že se mi odstěhuješ daleko na západ.*“ Její broskvový kostým připomínal cirkusovou uniformu.

Na schodech před vstupem do radnice se filmoval rituál seznamování rodin.

„*Piacere.*“ Gianniho matka se tvářila důstojně jako anglická královna, když si potřásala rukou s Milošovou poklonkující manželkou.

„*Buongiorno. Těší mě.*“ Koktala teta a zářila přitom neupřímnou srdečností. Jakmile se však Gianniho matka otočila, aby se pozdravila s Helgou, slyšela jsem, jak Milošova žena po straně promlouvá k mým sestřenicím. „*Má to ale někdo z pekla štěstí.*“ Zakysle se usklíbla. „*Vidíte to holky? Doufejme, že vám taky narostou velký kozy jako Martě a najdete si ženicha na západ.*“

Neubráníla jsem se studu při pohledu na naši rozšířenou rodinu, pózující před strýcovým filmovým objektivem. Tolik falešných úsměvů pohromadě jsem ještě neviděla. Miloš se mohl přetrhout, aby vypadal jako profesionál. S nasliněným prstem kontroloval směr větru a měřil intenzitu světla, zatímco skupina svatebčanů rozpačitě přešlapovala na slunci u dveří kamenné budovy a předstírala bujaré rozjaření. Neschopni konverzovat v cizím jazyce, jeden druhému vystavovali na odív vyceněné zuby.

„Vypadá to, že babička s dědečkem už dneska nepřijdou.“ Marta se zklamaně otočila k máti, když se všichni pozvaní hosté nahrnuli do vstupní haly. *„Poslala jsem jim pozvánku s dopisem. Nenamáhali se mi poslat ani formální omluvu.“* Její zelené oči se leskly slzami.

Sestra si v raném dětství vytvořila k Rudé Kněžně silné citové pouto. Doufala asi, že při příležitosti její svatby babička obměkčí svoje srdce a přijde jí osobně požehnat. Sestra hořký konflikt v rodině prožila traumaticky. Připadalo mi, že se nedokáže rozhodnout, které ze dvou zneprátených stran by měla vlastně fandit.

„A co jsi čekala?“ Máti pokrčila rameny. *„Můžeš být ráda, že matku nenapadlo zavolat na pasovku a informovat policajty o tom, kdo je tvůj otec. Uvědomuješ si, jak bylo riskantní, že jsi mým rodičům dopředu odhalila svůj záměr vdát se do Itálie?“* Poklepala si ukazováčkem na klobouk v místě, kde měla čelo.

Vstupní halou radnice otrásl protivně jásavý zvuk elektronických varhan a lakované veřeje svatebního sálu se slavnostně otevřely. Odhalil se mi pohled na vousatého muže s bronzovou medailí kolem krku stojícího za pulpitem. Hosté se nahrnuli dovnitř a usedli na místa. Italské capriccio triumfálně zaburácelo sálem. Všichni zvědavě otočili hlavy, aby si prohlédli signoru Pappazzaniovou zavěšenou do svého syna. Důstojným krokem doprovodila Gianniho uličkou mezi židlemi. Italská matróna si nasadila tragickou masku, jako by pulpit ceremoniáře stál na popravisti a místo svatby jsme se chystali slavit pohřeb. Když se s Giannim loučila mateřským polibkem, roztřásla se potlačovaným návaem pláče. Můj otec nevypadal o mnoho veselejší než sestřina nastávající tchýně. Naposledy nabídl Martě svalnaté rámě, aby ji dovedl k exotickému ženichovi. Sestra vrávorala na podpatcích vstříc šťastnějšímu osudu a její exklusivní poprsí se pohupovalo pod tenkým růžovým hedvábím.

„Táží se vás tímto pane Pappazzani, zda úplným a dobrovolným prohlášením vstupujete do svazku se zde přítomnou nevěstou slečnou Urbanovou?“ Vousatý úředník pateticky deklamoval v češtině

roztřeseným hlasem. „*Jste připraven být jejím partnerem pro život, pomáhat jí, ctít a milovat ve chvílích radosti i bolesti?*“

„*Sì.*“

„*Ano.*“ Placená tlumočnice potvrdila souhlas.

Zdlouhavý rituál oficiálně tlumočené novomanželské přísahy mi poskytl ideální příležitost k zasnění. V duchu jsem si představovala, že stojím na Martině místě.

„*Slečno Mirando Urbanová.*“ Slyšela jsem hlas oddávajícího. „*Berete si zde přítomného Jana Pekaře za právoplatného manžela?*“

„*A-no.*“ Zašeptala jsem společně s Martou.

Babička Helga se vedle na židli hlasitě vysmrkala.

„*Cosa?*“ Italští svatebčané vypadali na smrt zděšení. Český výraz pro souhlas jim zněl jako jednoznačné odmítnutí.

„*Sì.*“ Tlumočnice profesionálně zachránila situaci. „*Lo vuole!*“ Ujišťovala je tvrdým akcentem. „*Nedělejte si starosti.*“

„*Ab no?*“ Gianniho svědek si otřel z pocené čelo kapesníkem. „*Tutto a posto.*“

„*Meno male.*“ Starý pan Pappazzani se s úlevou rozesmál, ale jeho vyhublá manželka se zdála v hloubi duše zklamaná.

Novomanželé si vyměnili prsteny a dlouze se líbali, než je oddávající pozval k pulpitu, aby svatební smlouvu stvrdili podpisem. Publikum se roztleskalo. Oči se mi zalily slzami. Gianniho svědek se také zodpovědně podepsal. Pak si vyměnil inkoustové pero za japonský fotoaparát a začal mému strýci nebezpečně konkurovat v snaze zvěčnit neupřímné výrazy gratulantů na filmovém pásku. Babička Helga na kameru orazítkovala Gianniho hladce oholenou tvář rudou rtěnkou. Milošova manželka se v světe blesků proměnila z uvadlé úřednice ve filmovou hvězdu. Odrecitovala přání trvalého manželského blaha se zatřpyklými rty roztaženými od ucha k uchu, ačkoli v duchu sestřino štěstí nejspíš proklínala. Ještě všichni hosté nestačili mladému páru poblahopřát, když si vousatý oddávající diskrétně poklepal na hodinky. Na chodbě už šuměly tlumené hlasy dalších svatebčanů. Na programu

byla příští svatba a nám nezbylo než vyklidit prostor a zamířit přes parkoviště k blízké restauraci.

„*Na vaše trvalé spojení!*“ Otec šokoval italské hosty, když ve dveřích vytrhl přihlízejícímu číšníkovi z ruky podávaný talíř a hodil ho prudce na dlaždičky, až se rozletěl na tisíc kousků. Zmateným Pappazzaniovým chvíli trvalo, než vyhodnotili jeho barbarský čin jako místní tradici.

„*Hezký nám to tu teďko zaměťte. Přinese vám to štěstí.*“ Buclatá servírka škodolibě podala vyvalenému ženichovi smetáček. „*Musíte si vyzkoušet, jestli spolu dokážete pracovat v týmu.*“ Vrazila sestře do ruky lopatku.

Sledovala jsem Gianniho s Martou, jak se nešikovně pachtí na podlaze. Mladý pár si k práci podřepnul. Drobné kousky porcelánu se jim špatně nametaly a jeden do druhého každou chvíli vráželi lokty.

„*Bravo!*“ Všichni nadšeně tleskali.

Další část rituálu pokračovala u svatební tabule. Vrchní číšník svázal novomanželům krky naškrobeným ubrouskem a postavil před ně talíř plný hovězího vývaru s játrovými knedlíčky. K zlomyslnému pobavení všech přihlízejících dostali za úkol nakrmit jeden druhého jedinou polévkovou lžící.

Málem jsem se počürala smíchy, když se novopečenému švagrovi na první pokus podařilo vyklopit horký knedlík do sestřina výstřihu.

„*Na vaši vzájemnou lásku!*“ Strýc Miloš bujaře pozvedl sklenku plnou domácího džinu. „*At' spolu máte kopu dětí!*“ Házel do sebe jeden neupřímný přípitek za druhým. Netrvalo dlouho a začal se chovat podezřele emocionálně.

Během hlavního chodu už otcův bratr definitivně odložil filmovou kameru k ledu, aby se dokázal plně soustředit na pití Bohemia sektu. Přibližně po dvou láhvích se v Milošovi začala probouzet potlačená agresivita ve vztahu k mému otci.

„*Ty vole brácho. Kápní božskou.*“ Hulákal přes celý stůl. „*Jak je to možný, že se ti vždycky podaří všechno, co si vezmeš do hlavy?*“ Nebezpečně škytnul a zíral přitom na otce krvavými očima. „*Jaktože ti bolšouni takhle najednou dovolili provdat dceru za západáka? Co? Není to trochu divný? Zrovna tobě, že všech lidí na světě?*“

„Podívej se mi na ruce, Miloši.“ Nervózně si odkašlal otec a v nacvičeném gestu vystavil upracované tlapy mladšímu bratru na odív. „Do brobu si to nevezmu.“

Skutečnost, že jeho úspěch byl vykoupený odříkáním a tvrdou prací, však jeho sourozenec nemohl nikdy ocenit.

Babička Helga narůstající napětí mezi svými syny úspěšně posilovala.

„Pamatuj si, že bez moji krvave oběti a meho potu by moji synkove nikdy neměli tak krasny život, jako ho tu dneska mate v Praze.“ Vychloubala se před Milošovou ženou, která se na oko tvářila, že s ní souhlasí. Zatímco falešný úsměv bolestně vrásčil tetinu obličejovou masku, její mandlové oči žhnuly touhou po pomstě.

Moje sestřenice seděly naproti přes stůl a jako obvykle mě nebraly na vědomí. Dívala jsem se, jak si navzájem šeptají do ucha zlomyslné postřehy. Signora Pappazzani mezitím rentgenovala otcovu rodinu podezřívavýma očima. Ve vzduchu visel neodvratný skandál. Neuniklo mi, že si rodiče vyměnili rozčarovaný pohled.

„Haló. Haló. Mobu vás všechny poprosit o pozornost?“ Otec zacinkal na vinnou sklenici nožem. „Strašně nás to mrzí, ale jsme nuceni ukončit svatební hostinu o chvílku dřív, než jsme původně počítali, protože ve čtvrt na pět mají Marta s Giannim schůzku na italské ambasádě.“ Vysvětloval rozčarovaným příbuzným.

Sestra měla za úkol doručit čerstvý oddací list spolu s žádostí o vízum, aby jí italské úřady umožnili s manželem odcestovat do nové vlasti. Ostatní cestovní formality z Československé strany už byly vyřízené, vychloubal se otec, což byl sám o sobě malý zázrak. Nenechal nic na náhodě. Snažil se Martu dostat co nejrychleji za hranice, než si byrokratický aparát stačil dát dohromady její případ s jeho politickým posudkem.

„Abyste nepřišli zkrátka,“ navrhl mazaně rodinným příslušníkům, „můžete si vzít domů všechno, co jste během hostiny nestačili sníst a vypít.“ Ke krabici koláčků jim daroval basu plzeňského a půl tuctu láhví s kořalkou.

„Je tady taky ještě svatební dort, mami.“ Připomněl velkoryse babičce Helze, aby ji naladil k dobrovolnému odchodu. „Co ty na to, Marto?“ Významně mrkl na bledou sestru, která si byla očividně vědoma blížícího se rodinného skandálu. „Můžou si ho vzít?“

„Gianni a já jsme najezený k prasknutí.“ Marta podpořila otcovu diplomatickou iniciativu v naději, že se nám podaří předejít ostudě. „Klidně si ho celej vem, babi. Stejně už do sebe nic dalšího nedokážem nacpat.“

„Tož, když jinak nedate.“ Babička Helga bez váhání vyskočila a majetnický popadla ze stolu podnos s třípatrovým moučníkem.

„Prrrr, mami.“ Miloš vrávoravě povstal ze židle. „Počkej. Pomůžu ti s tím.“

„Ne. Ne. Dej ty svoje špinavy pracky pryč od meho dortu, ty mlsoto!“ Babička prozřetelně předpokládala, že jí chce strýc o darovanou trofej okrást. „Ty si vem domu pítí.“

„Proboba mami, nemůžeš ho přece sníst celej sama.“ Opilý Miloš se jí dort pokusil vyrvat z rukou. „Vždyť ti z toho bude špatně.“

Následující scéna jakoby vypadla z Felliniho filmů.

Babička Helga a strýc Miloš se před vykulenýma očima taliánské části naší rodiny začali o svatební dort celou silou přetahovat.

„Dort je můj!“ Nenechala se okrást Helga. „Pust' ho, ty ožrale prase.“

S otevřenou pusou jsem zírala, jak cukrová poleva třípatrového dortu praská jako apeninská pevnina při nedávném zemětřesení. Marcipánové květy opadaly a hrdličky se jedna po druhé skutálely na podlahu.

Po chvíli se babičce podařilo trhnout podnosem tak silně, že strýc zakopl a ztratil vratkou rovnováhu. Ve snaze udržet se na nohou, nečekaně se pustil tácu. Babička se v tu ránu silou vlastního vzdoru ocitla i s dortem na parketách. Svatebním hostům málem vypadla čelist, když Helga dosedla těžce na zadek a přimáčkla si sladkou trofej k mohutnému poprsí.

„Podívej se, cos udělal!“ Vyčítavě se osopila na strnulého Miloše. „Zničil jsi mi nove šaty.“ Seděla bezmocně na zemi. Čokoládové hobliny a máslový krém se jí roztékaly uvnitř výstřihu. Vypadalo to, že se každou chvíli rozpláče.

Restaurace se otrásla výbuchem smíchu. Moje teta to nevydržela a vrhla se na Helgu, aby jí pomohla seškrábat zbytky dortu z poprsí.

„Nestůj tu jako trouba a pojď mi honem pomoci.“ Poručila svému vrávorajícímu manželovi. „Snad se nám z tobo něco podaří zachránit. Muselo to stát celej majlant.“

Pohled na trojici klaunů s dortem ve mně vyvolal tak silný záchvat smíchu, že jsem málem vyzvracela jádrové knedlíčky zpátky do talíře.

„Mamma mia, che famiglia!“ Signora Pappazzaniová si jako jediná v místnosti zachovala vážnou tvář. „To jste mi teda pěkná rodina.“

KRÁTCE POTÉ, co Marta opustila svou vlast, jsme si s máti sbalily kufry a vydaly se na cestu k rakouským hranicím do moravské Břeclavi, kde se mělo konat celostátní kolo klavírní soutěže. Společně s ředitelkou hudebky a s Honzou jsme nastoupili do rychlíku na Hlavním nádraží. Usadila jsem se v kupé vedle svého platonického milence a naslouchala rytmu koles bušících do kolejí. Na jednu stranu jsem se děsila při představě, že se budu muset srovnávat s nejlepšími klavíristy z celého Československa, na druhé straně jsem byla nadšená z příležitosti strávit tři dny v těsné blízkosti budoucího manžela. Srdce mi bušilo jako o závod při sladkém pomýšlení, že budeme s Honzou spát v sousedních pokojích.

Kolem poledne brzdy vlaku naposled zaskřípěly v cílové stanici. Spatřila jsem hraniční stráž patrolující nástupiště s krvelačnými německými ovčáky na obojku. Muži v uniformách si svítili baterkami pod podvozky stojících vlaků ve snaze vypátrat zoufalce, kteří se při pokusu o útěk z východního bloku přivazovali k ose kol. Podle Hlasu Ameriky se to stávalo překvapivě často. Touha překonat Železnou oponu dohnala leckteré dobrodružné občany k tomu, aby riskovali život. O kus dál na kolejích dominovala obrovská brána opředená ostnatým drátem. Po obou stranách se tyčily kamuflované strážní věže s hlavními samopalů namířenými na potenciální uprchlíky.

„Člověk se cítí tak nějak více bezpečně, když vidí, jak nás tu soudruzi ve dne v noci hlídají, pravda?“ Z ochraptělého hlasu profesorky Drozdové kapal jedovatý sarkasmus. „Dneska v noci budeme spát jako miminka.“ Nonšalantně vetkla bílou cigaretu do jantarové špičky, když jsme vystoupili na nádraží.

Kulturní centrum v Břeclavi představovalo typický příklad normalizační architektury. Šedivé žulové desky pokrývaly strohé zdi krychlové budovy. Tuny skla a hliníku o mnoho nevylepšily bezvýznamnou estetiku budovy. Sotva jsme se stihli ubytovat v nedalekém hotelu, organizátoři soutěže nám dali k dispozici patnáct minut zkoušky na koncertním jevišti. S překvapením jsme s Honzou konstatovali, že akustika moderního sálu vylepšovala náš styl. A co víc. Profesorka Drozdová pochválila naše umělecké pojetí. Poprvé za devět dlouhých měsíců se nám podařilo uspokojit její vysoké technické nároky.

„Skvělá práce, Mirando.“ Spokojeně nám tleskala z prázdného hlediště. *„Nemůžu si přát nic lepšího, než abyste zítra bráli se stejnou sebejistotou.“* Sledovala jsem, jak se přehrabuje uvnitř kabelky. *„Poslyšte děti. Co kdybyste se teď šli chvilku projít po městě, zatímco si tady s paní Urbanovou vypijeme kafečko v hotelovém atriu?“* Lakomá ředitelka se dopustila neslýchaného precedentu, když Honzovi podala hnědou bankovku. *„Deset korun by vám mělo stačit na zmrzlinu.“* Spiklenecky mrkla na znejistělou máti, aby si zajistila její souhlas. *„Za dvě hodiny se sejdeme u večere.“*

Bylo teplé červencové odpoledne. Hrdě jsem se po Honzově boku procházela starobylým centrem města a nasávala do nosu vůni stromů a šťavnaté trávy rostoucí podél chladivé řeky. Připadala jsem si konečně šťastná jako žena.

„Nepůjdeme támbhle?“ Honza mě vedl k cukrárně na náměstí. *„Máš chuť na sladké?“*

„Proč ne? Dám si.“ Začervenala jsem se.

„Prosím.“ Tlustá prodavačka v zástěře stiskla páku na bílé skříní a naplnila dva kornoutky studeným zeleným krémem. Obě oplatky pečlivě zabalila do ubrousku a podala nám je s milým úsměvem.

„Díky.“ Honza sebral zbývající mince z talířku. *„Na sbledanou.“*

Sedli jsme si spolu na lavičku v parku a s rozkoší vychutnávali zaslouženou odměnu.

„Pistáciovou mám ze všech nejradši.“ Rozplývala jsem se štěstím. *„Čin čin.“* Pozvedla jsem kornoutek jako sklenku. *„Na náš zítřejší úspěch.“* Zadívala jsem se do blankytně modrých očí blondáťáka spoluhrače.

Celostátní kolo bylo definitivně poslední v řadě. Už nám nehrozilo, že bychom nešťastnou výhrou utrpěli další ztrátu. Proto jsem se nebránila pomyšlení na případné vítězství. Za týden začínaly letní prázdniny. Mohla jsem se vrátit k čtení románů.

V stínu chladného vodotrysku jsem s Honzou naslouchala klokotání tekoucí vody a srdce mi přetévalo láskou. V hrudi mi šlehaly plameny utajené vášně, až jsem se hrozila, že je v sobě neudržím a vybuchnu jako silvestrovská rachejtla. Zmrzlina se na prudkém slunci okamžitě roztékala. Olizovala jsem kolem dokola kornoutek, aby mi zelené kapky neposkvrnily sváteční oblečení. Když jsem dochroupala poslední kousek vafle, šla jsem si opláchnout ruce v nádrži fontány, zatímco Honza zoufale bojoval se svojí promáčenou oplatkou. Plachý blondák vždy úzkostlivě dbal na dokonalou čistotu svého vzhledu, ale tentokrát ho zradil prasklý kornoutek. Lepkavý zelený čůrek mu nezadržitelně stékal do rukávu košile. Musel se postavit a držet nedojezenou zmrzlinu co nejdál od nažehlených kalhot.

„Můžu tě o něco poprosit, Mirando?“ Nervózně zrudnul v obličejí. *„V kapse u kalhot mám kapesník. Nemohla bys mi ho vytáhnout?“*

„Samozejmě.“ Horlivě jsem se mu snažila vyhovět. *„S radostí.“*

Bez zaváhání jsem Honzovi vnořila ruku do otvoru v dlouhých nohavicích a příliš pozdě si uvědomila, že je daleko hlubší, než jsem toužila vědět. Na dně kapsy jsem nahmatala podivný gumový předmět. Netušila jsem co to je, ale zdálo se mi, jako by ta věc pod dotykem mých prstů najednou ožila a změnila velikost i tvar.

„No tak.“ Zmateně jsem štrachala v kapse dokud se mi z ní nepodařilo vytáhnout složené kostkované plátno. *„Tady ho máš.“*

„Dík. Jsi hodná.“ Honza si s úlevou utíral špinavé ruce a na mramorovém čele se mu perlil studený pot. Sledovala jsem, jak si namáčí kapesník do nádrže vodotrysku a drhne s ním zelené skvrny na původně bělostných kalhotách. *„Jsou to ty nejlepší, který mám.“* Svěřil se mi důvěrně. *„Chci si je zejtra oblíct na koncert.“*

Nebyla jsem si jistá, co bych mu na to mohla odpovědět. Po cestě zpět do hotelu jsme oba zarytě mlčeli a potili se vzájemnými rozpaky.

Později v noci jsem se převalovala na tvrdém lůžku. Nedokázala jsem usnout. Zvuk mátiny spokojeného oddechování mi lezl na nervy.

„Ta věc v Honzově kapsce, víš, co mám na mysli?“ Dábelství hlas uvnitř mé hlavy se chopil příležitosti zmást mé myšlenky, *„je samozřejmě penis.“*

„Koukej se klidit!“ Snažila jsem se ho ignorovat.

Otočila jsem se čelem ke stěně a najednou jsem viděla penisy úplně všude. Plazily se mi po prostěradle jako hadi. Malí, velcí, v rozličných barvách. Rozeklané jazýčky jim přitom viklaly v tlamičkách.

„Už chápeš, co je souloží?“ Hříšné myšlenky mě nenechaly na pokoji. *„Aby mohla ženská otěhotnět, musí si nejdřív nechat dovnitř sstrčit . . .“*

„Houby!“ Zvedl se mi žaludek. *„To nemůže být pravda. To je nechutný.“*

„Ale samozřejmě to tak je.“ Smál se zlomyslně Satan. *„Přestaň si pořád něco nalhávat. Všichni na světě se točí kolem sexu.“*

„Moje rodiče by nikdy nic takového neudělali.“ Zabořila jsem hlavu pod polštář ve snaze uniknout utkvělé představě otcova penisu, vklouzávajícího do mojí máti jako had mezi kořeny rozsochatého stromu.

„Zeptej se jich na to. Uvidíš, co ti řeknou.“

Strávila jsem zbytek noci přemítáním o ponižujícím konceptu lidské sexuality. Těsně před svítáním se mi podařilo usnout. Zdálo se mi, že jsem spadla do vlhké jámy plné živých penisů. Pokoušely se mě kousnout bezzubými tlamičkami a tlačily se mi do rozličných tělesných dutin, nozdry a uši nevyjímaje. Na dně jámy ležela hromada chlupatých vajec, z kterých se líhly malé penisy. Jeden druhého navzájem požíraly a strašně rychle rostly. Největší z nich se mi omotal kolem krku jako krajta tygrovitá a snažil se mě škrtit. Naštěstí mě máti probudila, než jsem se udusila.

„Vstávej, Trumpetko.“ Její hlas se ozýval z velké dálky. *„Za dvě hodiny máš brát.“*

Posadila jsem se na postel a lapala po dechu.

„To už je ráno?“ Pálily mě oči a cítila jsem se úplně vysílená.

Po cestě do koupelny jsem si matně vybavila noční rozhovor se Satanem. Opláchla jsem si obličej studenou vodou, připravena postavit se tváří v tvář pravdě.

„Proč vlastně mužským narůstá penis a nám ne?“ Obořila jsem se na máti, která si fénovala vlasy před zrcadlem. „Je to jenom kvůli tomu, aby se jim snadno čúralo, a nebo je pro to ještě nějaký jiný důvod?“

„Proč se mě na to ptáš?“ Koukala na mě s otevřenou pusou. „Vážně sis nemohla vybrat vhodnější načasování pro svoji otázku.“ Zkontrolovala si hodinky. „Měla by ses rychle začít oblékat.“

„Řekni mi to. Potřebuju to vědět.“ Nedala jsem jí šanci odbočit od tématu. „Připadá mi to opravdu podezřelý, že mužský a ženský mají tam dole úplně jiné věci.“ Upřeně jsem studovala mátin výraz v zrcadle. „Jaký máš pro to vysvětlení?“

„Tak teda dobře,“ rozpačité si odkašlala a potlačila svoji netrpělivost, „už jsem ti říkala, že samičky savců mají vajíčka ve vaječnících.“ Opatrně zahájila krátký úvod do biologie. „Samci produkují semínka ve varlatech. To jsou žlázy, který se také podobají vejčům. Muži je nosí v koženém pytlíku pod penisem.“

„Jo. Víím, o čem mluvíš.“ Po zádech mi přeběhl mráz strašlivé předtuchy. „A k čemu jim ty semena jsou?“ Připadalo mi, že se dusím, jako by škrtič z mojí noční můry utáhl těsný závit kolem mého krku.

„No přece k oplodnění těch vajíček.“ Odpověděla vyhýbavě máti.

„Ale říkala jsi mi přece, že se ty vejce v ženském břichu oplodní pomocí vzájemné lásky?“ Zamračila jsem se, ačkoli jsem ještě v hloubi duše doufala, že se mi dostane nějaké jiné logické odpovědi, než té, kterou mi dal v noci Satan.

Máti si dala na čas, než si nasadila slaměný klobouk a úspěšně skryla silné rozpaky pod širokou krempou.

„Víš. Existují různé formy vzájemné lásky. Trumpetko.“ Prohlásila vágně.

„Co tím chceš konkrétně naznačit?“ Vykřikla jsem rozčileně. „Přestaň se mnou pořád mluvit v hádankách jako paní Hromová!“

Máti se zarazila a chvíli se na mě upřeně dívala.

„*Mluvím o fyzické formě lásky.*“ Řekla nakonec.

„*Takže je to pravda?*“ Zkameněla jsem hrůzou.

„*Co je pravda?*“

„*Že žádná láska neexistuje.*“ Propukla jsem v usedavý pláč. „*Za všechno může jenom sex.*“

O PÁR HODIN později jsme se s Honzou na jevišti poklonili vážené porotě a početnému obecenstvu milovníků klasické hudby. V rohu koncertního sálu jsem zahlédla televizní kameru. Skupina rozhlasových reportérů pod pódiem k nám natahovala chlupaté mikrofony na tyči. Na rozdíl od předchozích kol soutěže jsem netrpěla nervozitou. Potom, co se stalo, jsem Honzu nedokázala nadále milovat. Slyšela jsem, jak mi vedle něj pravidelně buší srdce v hrudním koši. Během celého vystoupení jsem si zachovala chladnou hlavu. Absence strachu působila skoro strašidelně. Každý jsme teď hráli sám za sebe. Intelektuální chlad mi pronikal tělem, jako by doutnající sopka mojí horoucí povahy přes noc vyhasla.

Prsty se mi samy rozběhly po klaviatuře s neomylnou přesností. Uvědomila jsem si, že při interpretaci hudby nezáleží tolik na zázracích, jako na tvrdém cvičení. Už jsem nehrála naslepo srdcem, nýbrž pomocí dokonalého zvládnutí klavírní techniky. Pohybovali jsme se vedle sebe sehraně jako při sexu. Naše hudba nevyjadřovala potlačené emoce. Zněla jako dešťové kapky bubnující do desky lakovaného nástroje. Přehráli jsme náročnou skladbu krkolomně rychle, bez jediné chybičky. Přesto se publikum znuděně vrtělo na židlích v zrcadlovém obraze naší vnitřní prázdnoty.

„*Děkujeme.*“ Předseda odborné poroty si sundal brýle a potlačil zívnutí, když jsme dohráli poslední akord. „*Další.*“

Sálem se rozlehl neslaný nemastný potlesk, který trval méně než pět vteřin. Mezitím už na pódium vstoupili noví soutěžící. Nepotřebovala jsem ani čekat na výsledky soutěže, abych se oficiálně dozvěděla, že jsme s Honzou trapně vybuchli. Při vstupu do kulis jsem ve tvářích soupeřů spatřila špatně maskovaný soucit.

„*Stalo se ti něco, Trumpetko?*“ Lekla se máti při pohledu na bolestný výraz v mém obličejí. „*Kam běžíš?*“

„*Potřebuju jít na záchod.*“

Rozběhla jsem se dlouhou chodbou k dveřím dámských toalet. Uvnitř kabinky jsem padla na kolena a vyzvracela nestrávenou snídani do porcelánové mísy. Z pachu vlastních zvratků se mi zvedl žaludek. Provazy slin mi kapaly z rozšklebených úst a křečovitě stažené břicho se znovu obracelo naruby jako buben pračky a vytlačovalo mi do krku proudy hořké šťávy. Stěny a dno záchodové šachty byly pokryty lidskými výkaly, jako připomínka mojí ubohé fyzické podstaty. Nemohla jsem už před ní dál zavírat oči.

Sotva se mé rozbouřené útroby zklidnily, dveře do prázdné umyvárny se prudce rozlétly dokořán. Uslyšela jsem dva ženské hlasy krákorat u umyvadla.

„*Přesně tak. Tohle je první rok, co mám tu čest účastnit se celostátního kola jako přisedící poroty.*“ Skromně prohlásila první dáma. „*A co vy?*“

„*Jó, milá zlatá. Já už to dělám dlouhý roky.*“ Odpověděla druhá.

Šumění tekoucí vody a hučení sušáku na ruce mi znemožnily poslech následující konverzace. Osušila jsem si ústa toaletním papírem a chystala se zrovna spláchnout, když ohlušující rámus najednou ztichnul.

„*Ten párek dětí, co nám sem poslali z Prahy, byl překvapivě slabej, nemyslíte?*“

„*Koho máte na mysli?*“ Skrz škvíru v plechových dveřích jsem viděla mladistvou porotkyni, která si před zrcadlem přepudrovávala mejkap.

„*No, tu holčičku s pletenýma copánkama a tobo blondáka, co bráli tu synkopickou skladbu plnou zbytečného křížení rukou a krkolomných skoků.*“ Postarší kolegyně si vedle ní hřebenem tupírovala odbarvené vlasy. „*Jaký na ně máte názor?*“

Uvědomila jsem si, že dotyčné ženy hovoří o mně a o Honzovi. Skoro jsem přestala dýchat, abych neprozradila svojí přítomnost na záchodě.

„*Řekla bych, že na svůj věk ti dva podali slušný technický výkon, ale chybělo v něm jakékoli sdělení.*“ Mladší porotkyně si pečlivě přemalovala rty růžovou rtěnkou. „*Překvapuje mě, že tak průměrný pár mohl projít z krajského kola na celostátní úroveň.*“

Zkušená členka poroty ze sebe vyrazila krátký suchý smích a osprejovala si zpocené podpaží deodorantem.

„Nemusím vám asi vysvětlovat, jak to dneska na světě chodí, ne?“ Opatrně se kolem sebe rozhlédla a ztišila hlas. *„Nejspíš má asi jeden z těch pražáků papírka někde vysoko ve straně.“* Významně se ušklíbla. *„Podobných protekčních dětiček už jsem v životě viděla víc. Kdo ví, kde všechny skončily?“* Ovívala se rukou, aby rozptýlila intenzitu parfému. *„To je na vážné hudbě vlastně ze všeho nejlepší,“* řekla. *„Víte, při hodnocení hudebního výkonu žádnéj komunismus neexistuje. Buď má člověk talent od boha, anebo ho prostě nemá.“* Uzavřela proslov rázným zapnutím zipu na kabelce. *„V tomhle oboru se naštěstí nedá nic nafintit.“*

